

జనవరి 1-15, 2023

సంపుటి 03, సంచిక 6

తెలంగాణ జాగ్రత్త

శైఖరోడ్

తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

2023
నూతన సంవత్సర
సేభాకాంక్షలతో...

ఉపాధ్యాయిని, సంఘసంస్కర్త, రచయిత్రి,
శ్రీ విద్యాభృష్టికి కృపిచేసిన
తొలితరం మహిళా ఉద్యమకారిణి...
నావిత్రిభాయ పూర్తే

(03 జనవరి 1831 - 10 మార్చి 1897)

Printed, Published and Owned by : KALVAKUNTLA KAVITHA

Printed at : HARSHITHA PRINTERS, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : TELANGANA JAGRUTHI, Pasham Amruthaaram Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor,
Near NTR Stadium Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : KALVAKUNTLA KAVITHA

బలవుతున్న భూమిని చిత్రించిన
04 హిమజ కవిత “భూ తాపం”

25

అగ్రకుల వక్రదృష్టిని త్రోసిరాజన్న
కథ కాలువ మల్లయ్య
“మంకయ్య గెలుపు”

05

గడియారం పట్టించిన
దొంగతనం చండ నాటికథ
“గడియారం గొల్లుమంది”

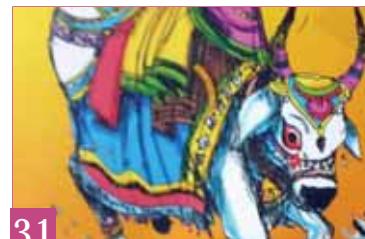
09

గురిజాల ప్రతిభను ఆవిష్కరించిన కొండపల్లి
నిహరిణి వ్యాసం... “కవిత్వం నాడి తెలిసిన
కవి పండితులు గురిజాల రామశేషయ్య”

15

చింతతో వచ్చిన చింతలు చెప్పిన
హమాయున్ కథ “చింత”

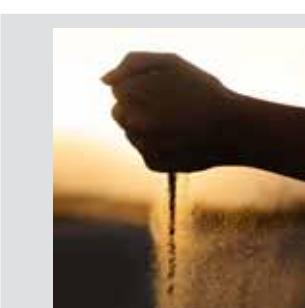
31

గంగెద్దు కథా విశిష్టత తెలుపుతున్న
సాగర్ల సత్తయ్య వ్యాసం... జడుగు
బతుకులను చిత్రించిన “గంగెద్దు”

41

సావిత్రిబాయు పూలేని కవిత్వకరించిన
దామెర రాములు అష్టరదారుల్ని పరిచయం
చేసిన సంగిశేషి శ్రీనివాస్ వ్యాసం

44

మట్టివేళ్లావై తీయని
పదాలుగా పుడతానంటున్న
ఎడెల్లి రాములు కవిత...
“పిడికెడు మట్టి”

కేంద్ర సాహిత్య యువపురస్కార
గ్రహిత పల్లి పట్టు నాగరాజును సంక్షిప్త
పరిచయం చేసిన మాటిక్యం....పేజీ 21

బజారున పడ్డ జీవితాలలో ఎవరి పాత్ర ఎంత
అని ప్రశ్నిస్తున్న రాజేంద్రప్రసాద్ కవిత...
“బితుకున్ శవం” ...పేజీ 23

కార్బోరైట్ హస్పిటల్ల నిర్వాకం చెప్పి
దేసకీచేవి కథ “శేరు గొప్ప ఊరు దిబ్బ”
...పేజీ 35

కలల ప్రపంచానికి కొత్త రంగులు
పులుముతున్న మంజుల సూర్య కవిత
“నిశిలో శశి” ...పేజీ 40

అష్టరం నదిలో మునగమంటున్న
సుంకర రమేష్ కవిత...

“పుస్తకం పిలుస్తుంది” ...పేజీ 08

పెద్దింటిలోని సామాజికత చెప్పిన
కూర చిదంబరం వ్యాసం
సమాజపు వెతలు ‘పెద్దింటి’ కతలు

పుస్తకం విజ్ఞాన నిధి అని తెలుపుతున్న
శీల అవిలేమ కంద పద్యాలు
“పుస్తక లోకమ్ముదియే” ...పేజీ 07

ఇంకా... మరెన్నే కవితలు, సాహితీ శిఖరం,
సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్వీకారం..
మొదలైనవి...

యుద్ధకాండం

పుష్టిక్రిభాస్కరుడు

పుష్టిక్రి భాస్కరుడు క్రీస్తువికం
 1289 మరియు 1323 కాలం
 వారు. నాటికి ప్రసిద్ధమైన కొన్ని
 జనరంజక కథలను
 స్వీకరించినా చాలావరకు
 మూలవిధాయంగా రచించాడు.
 రసవంతమైన రామాయణ
 కావ్యాన్ని నిర్మింపజేసిన
 భాస్కరుడు, సుకవి జన
 సంస్కారము మాన యశోమూర్తి.
 బాచిత్యం, నాటకీయతతో
 కూడిన ప్రౌఢ రచన ఆయనది.
 అరణ్యకాండంతో
 ప్రారంభించిన రచన
 యుద్ధకాండలోని 1140 పద్యాల
 వరకు కొనసాగింది. ఇది కాక
 దశగతులనే గ్రంథాన్ని రచించి
 సాహిని మారణకు
 అంకితమిచ్చినట్లు శేషాద్రి
 రమణ కవులు పేర్కొన్నారు.

- ఆ. జానకీ నియోగసాగరమగ్నుఁడై,
 రామచంద్రుఁ డుండగా మనోజ్ఞ
 భంగి నింకఁ, దగునె పద్మినీభోగ మ,
 నృట్లు గ్రుంకె నర్మాదపరజలధి.
- ఆ. గంగా తుంగ తరంగ పాండురమయాఖ శ్రేణిని శ్రేణికా
 భంగిన్నింగికి నట్టిక్కిన్నడుముఁ బైపై నాప్పుఁ బ్రాగూళామిభృ
 చ్చుంగా గ్రంభు నలంకరించె సితరోచిర్మండలం బభ్రమ
 తంగోదంచితకుండకందుకము చందం బొంది రఘ్యాకృతిన్
- ఉ. ఏజనకాత్మజన్ దశరథీశ్వరుకోడల రాముభార్యుఁ జుం
 దోజనులార యడ్డపడ రోసురలార సురారి కంచు నం
 భోజదళాణ్ణి శైలవనభూములు దాటుచు భీతి నేఁగుచో
 నీజల రాశిఁ జాచి మది నెంత దలంకెనో యేమి సేయుదున్
- ఊ. కంటికి గూర్చు లేక దశకంరునిచేఁ బడులోక మింక ని
 ష్టుంటక మయ్య నా నుదధిఁ గట్టఁగఁదా నటుఁ బంచె రాముఁడి
 ట్లోంటక కాదు బెగ్గిలకుఁడో యని వేల్పులు సాట నెత్తు జే
 గంట తెఱంగునం బొలిచేఁ గైరవబంధుఁడు బంధురఘ్యాతిన్

తెలంగాణ జాగ్రత్త
తెలుగు సాహిత్య పత్రిక

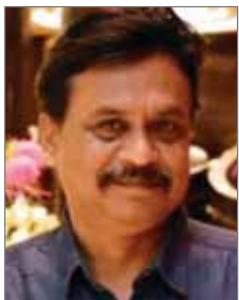
01-15 జనవరి, 2023

సంఖ్య 03

సంచిక 06

శ్రీమతి కల్యముండ్ల కవిత
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటరీయల్ బోర్డ్ :
ఘనపురం దేవేందర్
రంగు నవీనాచారి

కథావికాసంలో తెలంగాణ...

సాహిత్యంలో తెలంగాణ సాహిత్యరంగంలో కథలు సంప్రటులు, సంకలనాలు లెక్కకు మిక్కిలి వెలువడుతన్నాయి. ఎందరో యువరచయితలు, అలాగే స్నియర్ రచయితలు కథావికాసంలో తమ ప్రాత నిర్వహిస్తారు. ఇది ఆహ్వానించదగిన పరిణామం. పత్రికలు కూడా యువరచయితల కథలు విరివిగా ప్రచురిస్తాయి. కాగా ఈ ప్రచురణలన్నింటిలోనూ రచనా పరిణతి ఏ మేరకు జరుగుతున్నది? కథకు నిర్దేశించ బడిన నిర్మాణ సూత్రావళి రచయితలు సాధిస్తాయారు? పారకునిలో ఇంతవరకు చదివే ఆసక్తి పెరుగుతున్నదా? ఇది గమనించాల్సిన అవసరం ఉంది.

నిజానికి కవిత్వం కంటే కథ పారకునికి తొందరగా చేరుతుంది. హాలుని గాఢా సప్తశతి నాటి నుండి కథ ఉంది. ప్రాచీన సంస్కృత కావ్యాలు, తెలుగు పద్యావ్యాలు అన్ని కథాప్రాధానంగా నడిచేవి. ఇలా వందల ఏశ్వరు గడిచాక క్రమంగా కవిత్వం కథ నుంచి వేరుపడింది. కథ కూడా ఆధునిక సామాజిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా తనను తాను మలచుకుంది. వచనాన్ని మాధ్యమంగా మలచుకొని కొనసాగింది. ఆధునికకాలంలో వచన కవితారంగంలో కొన్ని కథకావ్యాలు వచ్చిన తర్వాత, కథలన్నీ కవిత్వంలో కాకుండా వచనంలోనే రావడం జరిగింది. అంగ్ల సాహిత్య ప్రేరణాతో లేక ప్రభావంతో కథ కొత్తశిల్పాన్ని సంతరించుకుంది. సమాంతర సమాజ స్వరూపానికి ఒక ప్రతిబింబంగా కథ తయారైంది. కాలానుగుణమైన మార్పులతో కథ అనేక సిద్ధాంతాలను, ఆస్తిత్వాలను తనలో ప్రోది చేసుకుంది. క్రమంగా కథలో గ్రాంథికత పూర్వపక్షం అయింది. కథ ఇంకా ముందుకు నడిచి తెలంగాణ భాషలో కొత్త పుంతలు తోక్కింది. కవిత్వం కంటే ఎక్కువ మంది పారకులను చేరుతున్నది. ఇది సంతోషించడిని పరిణామమే. కథ నిజంగానే పారకులను చేరుతున్నదా? పారకులను చేరడం సులభ సాధ్యమైన ఒక ప్రతీక్య తనే తెలియుని ఏదో దారిలో వేళ్ళిపేతున్నదా?

ప్రస్తుతం కథను చదివే ఎంతో మంది పారకులు చదివే ఆసక్తి కొనసాగుతున్నారు. కథారచనలు, రచయితలు వెలువరిస్తున్నారు. అయితే కథ సంకలనాలు, సంప్రటులు ఎన్ని అమ్ముడు అవుతున్నాయి? పారక ఆదరణ లేని ప్రక్రియ ఒక ప్రహానంగా మారే అవకాశం ఉంటుంది. వంద కథలు చదివి ఒక కథ రాయాలంటారు. అంటే ఏ ప్రక్రియకైనా అధ్యయనమే అనివార్యం. కథారచనాసంవిధానమే మనకు రచయితలను పట్టిస్తుంది. అతని వాక్యాన్ని నిర్మాణం అతను వస్తువుని కథికరించే పద్ధతి రచయిత నేపథ్యాన్ని కథారచనకు అతను చేస్తున్న, చేసిన సాధన తెలియజేస్తుంది. ఈ అనివార్యమైన సాధన లేకుంటే కథారచనలు పరిణితి సాధించే అవకాశం ఉండదు. కథలో కాల్పనికత, వాస్తవికత చాలా ఒడుపుగా చిత్రించాల్సి ఉంటుంది. The boundaries between reality and fiction is blurred any way అనే అభిప్రాయం ప్రకారం కథలో ఫ్లాన్స్, వాస్తవికత అవిభాజ్యంగా కలిసిపోవాలి. అదేవిధంగా వస్తువుకు, వ్యుతీకరణకు పూర్తిస్థాయి అశేరం సాధించాలి. ఇది ఆధ్యయనం, అభ్యాసం వల్లనే సాధ్యమవుతుంది.

తెలుగు కథకులలో మొదటి కథారచయిత్తి బండారు అచ్చమాంబ అనే అభిప్రాయం స్థిరీకరణ జరిగింది. ఇది పరిశోధకులకు భాషాపరిణామం, వస్తు పరిణామం చూసే ఒక గొప్ప పరిశోధనాంశం. కొందరు కథకులు కొద్ది కథలు రాసినా ఎంతో గుర్తింపు సాధించారు. ఇందుకు వాళ్ళకు చుట్టూ ఉన్న అనేక ఇతర పరిస్థితులు మాత్రమే కారణం అంటే సరికాదు. వాళ్ళ సాధించిన శిల్పాల్స్ అనేది కూడా మనం గుమించాల్సి ఉంటుంది. శిల్పం అధ్యయనం వల్ల మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది. కథా రచయితలు పూర్వం మండి వచ్చిన కథాసంవిధానాన్ని భాషాపరిణామాన్ని నిశితంగా పరిశీలించాలి. సమాంతరంగా వస్తున్న ఇతర భాషల కథలను అధ్యయనం చేయాలి. అనువాద కథలలోని సారస్వత్తాన్ని పరిశీలించాలి. నిమర్శకుల, స్నియర్ కథకుల విశేషాలు అవగాహన చేసుకోవాలి. ముఖ్యంగా సమాంతరంగా వస్తున్న అంగ్లకథ దారిని కూడా స్నేకరించాలి.

ఉన్నత ప్రమాణాలు ఉన్న కథలకు కీర్తి దానంతటదే వస్తుంది. ఎంత ప్రయత్నించిని కథారచనలో పరిణామటి సాధించకుంటే కీర్తి వెనుకే రచయిత పరుగెత్తవలసి ఉంటుంది.

షై తెలంగాణ! షై జాగ్రత్తి!!

కుల్కమ
కుల్కమించి

భూ తాపం

హిమజ, 94404 83001

స్త

ను భూమిని
పరిత సస్యాన్ని
చిన్ని చినుకుకే చిగురించి
పూలు పళ్ళతో మురిపించేదాన్ని
ప్రత్యుత్పత్తి నా అతిసహజధర్మం
నేను సుక్కేత్రాన్ని
ఏదీ నాలో దాచుకోలేను
మవ్విచ్చిన ప్రతిదాన్ని
ప్రతిపలాపేష్ట లేకుండా
ఫలవంతం చేసి
నీ దోసిట్లో పొయ్యడం నా వైజం
నువ్వే వర్షించని మేఘానిని
నేను తల్లితనపు తపనల తాపాన్ని
ఉరిమిన ఆకాశం ప్రబలమై
జలమై సజలమై
నను పరిపూర్ణను చేసే
పంట పొలాన్నప్పాలని నా ఆకాంక్ష
పునీభవించిన రిక్తపూస్తాలతో
నీ నికటపోసం

పచ్చని వరిచేనులా
పసుపు తంగేడు పొదల్లా
పొద్దు తిరుగుడు తోటలా
నిండు బొడ్డుమల్లె చెట్టులా
బతకాల్చిన నన్ను
వెరెలిచ్చిన బీడుభూమిగా
ఉండిపామృనడం
ఇదేం న్యాయం నీకు....
కన్నవాళ్ళ కొరకో
నీ నలుగురి కోసమో
నన్ను కట్టిపడేసావు
నీ సహజశారీరక వైకల్యాన్ని
కప్పిపుచ్చేందుకు
నా అమృతనాన్ని
నా మనసు ఉగ్గగిన్నెని
నా ఉంపాల ఉయ్యాలలోని
మమతల పొత్తిళ్ళని
క్షీరధారలకే నా హృదయాన్ని
మరుభూమిగా మార్చావ!
నా కన్నీళ్ళ వెనుక
కనిపించని గుండె మంటవయ్యావు!!

గడియారం

గోల్లుమంది

కాలసూచి చేసిన వివాయం...

చంద్ర

ఉదయం పదకొండు గంటలు దాటింది. మేరీ ప్రయాణానికి సిద్ధమయింది. ఆమె చక్కని దుస్తులు ధరించి చూపరులకాకర్ణా కలిగిస్తున్నది. ఆమె బసచేసిన హోటలు గదిలోని తన కొద్దిపాటి సామాను బండిమీన భద్రపరిచింది. ఆఖరిసారిగా యజమానికి కృతజ్ఞత తెలిపి హోటలులోని పెద్ద ‘బట్టరు’ కంగారుగా తన యజమాని చెవిలో యేదో చెప్పాడు. యజమాని గబగబ మేరిని సమీపించి యేదో అడగాల నుకొని, అడగలేక సంశయించాడు. మేరీ వెంటనే ఏచిటన్నట్లు తల పైకెత్తింది.

యజమాని మెల్లగా “జ్ఞమించాలి మీ గదిలో అమర్చిన టేబులు గడియారం కనబడలేదండీ” అంటూ తన సంశయాన్ని వెలిచ్చాడు.

“గడియారమా ! నాకు తెలియదండి” ఏమీ యెఱుగపట్లు మేరీ జవాబిచ్చింది.

“అది కాదండి ప్రాద్యటి వరకు అది తమగదిలో పున్నట్లు మా బట్టరు చెప్పున్నాడు. ఇప్పుడు చూస్తే అది కనుపించలేదట అందుకని మిమల్చి...” అంటూండగానే,

“అయితే అది నే తీశాననా?” మేరీ కొంచెం గంభీరంగా పలికింది.

“మీరు తీశారని నేననను కాని అది అక్కడ ప్రాద్యటివరకు వుందని మాత్రం నా నమ్మకం” అంటూ ససిగాడు.

రచయిత గురించి : 25 అగస్టు, 1946న వరంగల్లో జన్మించిన ‘చంద్ర’ ప్రముఖ చిత్రకారుడు, కళాదర్శకుడు మరియు రచయిత. వీరి పూర్తి పేరు మైదం చంద్రశేఖర. చిత్రకారునిగా, కళాదర్శకునిగా, రచయితగా వీరు తెలుగు సాహితీలోకానికి సుపరిచితులు. వీరు 28 ఏప్రిల్, 2021న కోవిడ-19తో మరణించారు.

యజమాని.

“అసలు అది నా గదిలో పున్నట్లు కూడా నే గమనించలేదండి. అయినా నాకు టైము కావలసివ్వస్తే నా చేతి గడియారాన్నే చూసుకొనేదాన్ని. నాకు దాని వివరాలు యేమీ తెలియవండి. దయ వుంచి యింకెవరిషైనా కనుక్కోండి. నాకు బండి టైముపుతున్నది” అంటూ తన

“జ్ఞమించాలి. అది పొద్దుటివరకు మీ గదిలో చూచినట్లు మా బట్టరు చెప్పున్నాడు. మీరు గది ఖాళీ చేయటం, గడియారం మాయమనటం ఒకేసారి జరిగినయ్” అంటూ యజమాని నెమ్ముదిగా పలికాడు.

“అయితే మీ గడియారాన్ని నే దొంగిలించాననేగా మీ అనుమానం?” మేరీ అడగదలచుకొన్నది సూటిగా అడిగేసింది.

“మాకు ఒకరి మీద అనవసరంగా నింద వేయాలని లేదు, మీ గదిలో పస్తువ పోయింది గనుకనే మిమ్మల్చి అడగవలసి వచ్చింది” యజమాని కొంచెం హోదాతో పలికాడు.

యజమాని మాటలతో, అంతులేని ఆశంతో మేరి చండీరూపం దాల్చింది. ఒకసారి తన చేతిగడియారం చూచుకున్నది. ఇంకా తన ప్రయాణానికి, అరగంట వ్యవధి మాత్రమే పున్నది. వస్తువు సంగతి తేలేవరకు యజమాని తనని వదలడనుకుంది. అస్టికే హోటలు ముందు జనం గుంపుగా జేరారు.

మేరీ యజమాని మైపు తిరిగి “ఇదిగో మీరు నన్నవసరంగా అనుమాని స్తున్నారు. నా కవతల చాల అర్జంటు పనులున్నాయి. ప్రయాణం ఆస్కర్చున్నా నంటే దానికి తగిన నష్టపరిహారం మీరు చెల్లించాల్సి వుంటుంది” అంటూ బెదిరింపుగా పలికింది.

“ఇదిగో మీ పనులతో, ప్రయాణాలతో మాకు సంబంధం లేదు. మాకు కావలసింది మా గడియారం సంగతి” యజమాని నిక్కచ్చిగా జవాబిచ్చాడు.

“మీరు ఏమైనా చెప్పండి. నేను మాత్రం ప్రయాణం ఆపదలచుకోలేదు తరువాత ఇక మీ యిష్టం” తన నిర్ణయాని

కెదురులేనట్లు మేరీ చెప్పేసింది.

“గడియారం సంగతి తేలేవరకు మిమ్మల్ని ఒక్క అడుగు కూడా కడలనివ్వను”. యజమాని తాను చెప్పవలసింది మొహన అనేశాడు.

ఈ మాటలో మేరీ మరీ రెచ్చి పోయింది. తనని, అందులో ఆడదాన్ని పట్టుకోని పదిమందిలో నిలవేయటం, పైగా అపవాదంటగట్టటం భరించలేక పోయింది. తోకతొక్కిన త్రాచులాగ మేనేజరు వైపు తిరిగి “అయితే మీరు చేయదలచింది చేసుకోండి” అంటూ తెగించి బయల్సేరబోయింది.

ఇంతలో పోటలు యజమాని పోలీసు ఇన్సెక్షనరుకు పోను చేశాడు. అయిదు నిముపాలలో ఇన్సెక్షనరు, అనుచరులతో పూటూపూటిగా వచ్చేశాడు. యజమాని జరిగినదంతా పొల్లుపోకుండా చెప్పేశాడు. వెంటనే సోదా చేయమని గూడ విన్నవించాడు.

ఇన్సెక్షనరు మేరీ వైపు తిరిగి “ఏమండీ మిమ్మల్ని మేము సోదా చేయటాని కభ్యంతర్మేమైనా...” కొంచెం తగ్గ స్థాయిలో అడిగాడు.

“నిరభ్యంతరంగా చూచుకోండి” మేరీ జవాబిచ్చింది.

“కాని...” అంటూ మేరీ యేదో చెప్పబోయి కొంచెం ఆగింది.

“ఊ... మీ అనుమాన మేమిలో చెప్పండి” వెంటనే ఇన్సెక్షనరు అడిగాడు..

“ఏమీ లేదండి. నా కవతల చాల అర్టైంటు పనులున్నాయి. ఇప్పుడు నా ప్రయాణం ఆగిందంటే నాకు చాల కష్టం కలుగుతుంది. నాకింకా పావుగంట కంటే యొక్కవ టైము లేదు. గడియారం

కనిపించకపోతే మీరు నష్టపరిషోరం యిప్పించాల్సి ఉంటుంది” కచ్చితంగా తన అభిప్రాయం వెలిబుచ్చింది.

ఇన్సెక్షనరు కొంచెం సందిగ్గావస్తలో పడ్డాడు. వెంటనే “ఊ.. కానివ్యండి. నష్టపరిషోరం నేనిచ్చుకుంటాను” యజమాని దైర్యంగా పలికాడు.

ఇన్సెక్షనరు, తన అనుచరులతో మేరీ సామానంతా సోదా చేయసాగాడు. ఆమె బండి మీదకు యొక్కించుకున్న సామానంతా ఒక్కాక్కటే దింపి కలయ చూచారు. అక్కడ చేరిన జనం, ముందు జరుగబోయేదానికి యొదురు

చూడసాగారు. సోదా అంతా ముగిసేసరికి యింకా పండిండు గంటలకు, ఐదు నిమిషాలు తక్కువగా వుంది.

సోదాలో యేమీ కనుపించక పోయేసరికి యజమాని కొంచెం కంపించ సాగాడు. మేరీ ముఖం వికసించింది. ఇన్సెక్షనరు, అనుచరులతో ప్రక్కకు ఒదిగి నిలబడ్డాడు.

మేరీ తన ప్రయాణాన్ని నష్టపరిషోరాన్ని గురించి పోచురించింది.

టువర్కు క్లాక్ గంటలు కొట్టి తన పని ముగించుకుంది. అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. ఇంతలో మళ్ళీ సన్నన్ని శబ్దంతో గంటలు వినిపించనాగినయ్యి. అంతా శబ్దం పచ్చేపై పరికించి చూడసాగారు. ఒక్కసాలిగా జనముంతా విస్తుపోయారు. తనలో నుంచి గంటలు వినిరావటం చూచి మేలీ స్తుంభంచిపోయింది. పొఱటల్ యజమాని సంతోషంతో యెగిలి గంతేశాడు. సన్నన్ని శబ్దం పంప్రెండు గంటలు కొట్టి అగిపోయింది.

పోటలు యజమానికేమి పాలుబోవడం లేదు. తాను జరిపిందంతా వ్యధా శ్రమనుకున్నాడు. ఔగ్రా సప్పపరిహారం చెల్లించాల్సిపచ్చేసరికి మరీ తికమకలో పడ్డాడు. ఇన్నేస్వైక్షరు యిక తాను ముందేమి చేయాలో తేల్పుకోలేక పోతున్నాడు.

ఇంతలో పోటలు కెదురుగా వున్న “టవరు క్లాక్” పండిండు కొట్టు నారంభించింది. యజమాని గుండెలో గంటలు మార్పొగసాగినయ్. మేరీ ఒక్కొక్క గంటే మనసులో లెక్కిసు కోసాగింది.

టవర్ క్లాక్ గంటలు కొట్టి తన పని ముగించుకుంది. అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. ఇంతలో మళ్ళీ సన్నని శబ్దంతో గంటలు విసిపించసాగినయ్. అంతా శబ్దం వచ్చేవైపు పరికించి చూడసాగారు ఒక్కసాగా జనమంతా విస్తుపోయారు. తనలో నుంచి గంటలు విన రావటం

చూచి మేరీ స్తంభించిపోయింది. పోటల్ యజమాని సంతోషమంతో యెగిరి గంతేశాడు. సన్నని శబ్దం పండిండు గంటలు కొట్టి ఆగిపోయింది.

వెంటనే యజమాని “ఇదిగో మా గడి యారం” అంటూ మేరీని సమీపించాడు.

మేరీ తలనంచుకొని శిలాప్రతిములాగ నిల్చుండిపోయింది. ఇక చేసేది లేక మేరీ వఱకుతున్న చేతులతో, తాను ధరించిన గొనులోంచి గడియారం బయటికి తీసింది.

జనమంతా విస్తుపోయారు.

ఇన్నేస్వైక్షరు కలా నిజమా అని ఆశ్చర్యపోయాడు.

యజమాని వెంటనే “చూశారా!

ఇన్నేస్వైక్షరీ! మా గడియారం యెక్కడున్న పోచ్చురిక చేస్తూనే ఉంటుంది”

ఉత్సాహంగా పలికాడు.

ఇన్నేస్వైక్షరు కిదంతా అయోమయంగా వుంది. మళ్ళీ యజమాని చెప్పటం

ప్రారంభించాడు.

“ఇది మామూలు గడియారం కాదు సార్. ఇది ప్రతిగంటకు గంటలు వినిపిస్తుంది. ఇది చాల విలువైంది గూడా. అందుకే మాకిదంటే అభిమానం” అంటూ దాని రహస్యాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

రహస్యం తెలియని మేరీ ముఖం నల్లబారింది.

వెంటనే ఇన్నేస్వైక్షరు మేరీని తన కారులో కెక్కించుకున్నాడు.

గుమికూడిన జనమంతా గందర గోళంగా మేరీ వైపు చూడసాగారు.

పోటలు యజమాని నష్టపరిహారం తప్పించినందుకు, కృతజ్ఞతగా గడియారం వైపు ఒక్కచూపు చూశాడు.

గడియారం విజయగర్జంతో కొట్టి గొల్లున విషయంది.

(17-10-1956, ఆంధ్ర - వారపత్రికలో ప్రచురితం)

పుస్తక లోకమ్మెదియే

శీల అవిలేసు, 91829 67423

పుస్తక లోకమ్మెదియే

మస్తకమను తలుపు తెరచి మాన్యతనొసగున్
పుస్తకమునె నమ్ముకొనుము
నేస్తముగా నిన్ను తాను నిరతముగాచున్

పుస్తకమే ఓదార్చును
పుస్తకమే ముందు నడుపు బోధన చేయున్
పుస్తకమే బ్రతుకుతెరువు
పుస్తకమే కీర్తి నిలువు పుడమిన నీకున్

పుస్తకమేక్కువ చదువగ
మస్తగ జ్ఞానము గలుగగ మార్గము జూపున్
పుస్తకము చదువు వాడిని
పుస్తకాల పురుగు యనుట పొగడుట సుమ్మీ

విజ్ఞత వినయము నేర్చును
అజ్ఞానము తొలగించును ఆస్తులనిచ్చున్
విజ్ఞాన నిధిగ పొత్తము
ప్రజ్ఞను కలిగించు రీతి బాటలు వేయున్

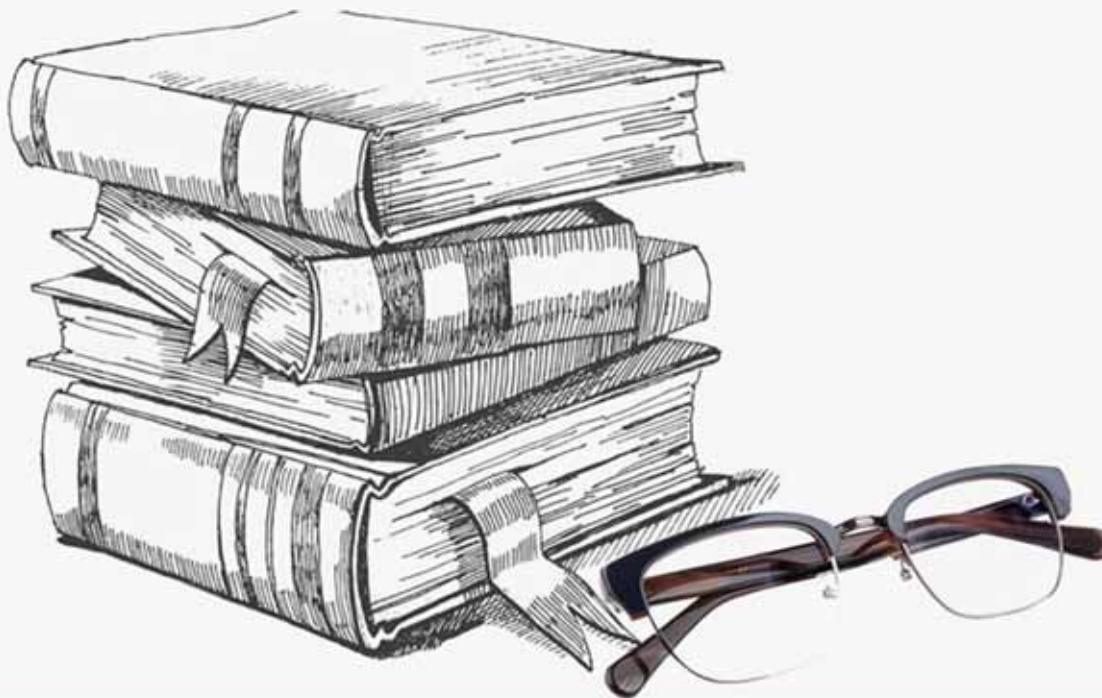
పుట్టిన ప్రతివాడు
ఒక్కసారైనా అష్టరాల
నదిలో మునగాలి
దోసిళ్లలో కొన్ని
జ్ఞానబిందువులైనా దౌరుకుతాయి
అష్టరమే ఆయుధై
అష్టరమే ఆయుధమై
అవని నుంచి ఆకాశం దాకా
అలుపు లేని ఆలోచన
అగ్నిపూలు చల్లినా
అమృతవర్షిణి కురిసినా
అష్టరాల అష్టరం కుసుమాలే
మహాప్రసానాలే
మహాజ్యల మానవ చరిత్ర
కృష్ణప్రకం కోరి చదువు

కత్తి మీద కవాతు కదా అష్టరం
గశ్చిలం బాధను విను
ఎంకిపాట ఎదను మీటు
ఎంకన్న పాట గుండెను
ఏకు నాదం మోత మోగించు
శప్తభూమిని కళ్ళ కద్దుకో
నిన్ను నన్ను, అందరినీ
పుస్తకం పిలుస్తుంది
పుస్తకాల పండుగొచ్చే
పట్టపీతాంబరాలను అడగదు
పసిడి తళుకులను కోరదు
పుస్తకాన్ని పంచి ఇప్పు
పదికాలాల పాటు
పచ్చని జీవితాన్ని హామీనివ్వు
కొత్తలోకానికి దారినివ్వు

పుస్తకం పిలుస్తుంది

దా॥ సుంకర రమేష్, 94921 80764

కవిత్వం నాడి తెలిసిన కవి పండితులు

గురిజాల రామశేషయ్య

రామశేషయ్య కవిత్వ ప్రస్తావాన్ని అవిష్కరించిన వ్యాసం...

డా॥ కొండపల్లి శీహరణి
98663 60082

కవిత్వం రాయడం ఒక

అద్భుతమైన కళ. గొప్ప భావనా సంపత్తి ఉంటేనే మంచి కవిత్వం వస్తుంది.
కొండగాలి అలా ఎగిరి వచ్చి చల్లని స్వర్ఘను ఇచ్చినట్టు, మండె సూర్యుని భగవగలు అలాగే తాపాలను మోసు కొచ్చినట్టు హృదయం స్పందన ప్రతిస్పంద నలలో తేలిపోవాలి. ఓలలాడాలి.
జ్యులించాలి. తపించాలి. అదీ కవిత్వం. సహన అసహనాలు అనుబూతులుగా రావాలి. సంతోషాలను తూకం వేసినా, విషాదాలను బేరీజవేసినా కవి అంతర్క నేత్రంతో వీక్షించి కానీ రాయడు. ఇంతటి భావోద్దీపనలతో రాసే కవి హృదయానికి భాషానైపుణ్యాలు, భాషా ప్రాభవమూ తోడైతే ఇక కవిత్వం ఎంత గొప్పగా జాలువారుతుందో కదా! కవి పండితులు గురిజాల రామశేషయ్య గారి కవిత్వాన్ని చదివితే తప్పకుండా ఇదే భావానికి లోనవుతాం.

‘అక్షర పతాక’ కవితా సంపుటిని ‘ఆనందాశ్రువ’ దీర్ఘకవితలను వారి హృదయ స్పందనల-హృదయ సంఘ రథాల సంపుటిగా తెచ్చిన ‘వికాసరేఖలు’ అన్ని చదివితే రామశేషయ్య గారి కవిత్వ పటుత్వాన్ని, భాషాభిమానాన్ని పారకులు తెలుసుకోగలుగుతారు.

“ఎదురొచ్చే” ప్రతి అందరు ఒక పాటను దానం చేస్తుంటే

ఈ గుండె

కోఱుల విడిది కాక మరి ఏమిటి”
(ఆనందాశ్రువులు)
ఎప్పుడో 1970 దశకంలో నుండి ఆ మధ్య ఒక దినవత్తికలో వచ్చిన “నేనే ఒక సింగిడైనై” కవిత, మన కాకతీయ కళావైభవ చిహ్నాలైన రామపు ప్రపంచ భ్యాతినార్జించిన సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని పాలపెట్టి పత్రిక మోసుకొచ్చిన నిన్న మొన్నటి కవిత ‘సజీవలత-శిలా లతాంగి’ కవిత వరకు గురిజాల రామశేషయ్యగారి కలం నిరంతర ప్రపంచి వలె అక్షరమ్యతాలను కురిపిస్తూనే ఉన్నది. కనిపిస్తున్న ప్రతి అందం ఒక పాటను దానం చేస్తుంటే తమ గుండెనే విడిది చేసింది. తామే ఒక కోఱులైన రామశేషయ్య గారు ఎన్నో

అద్భుతమైన కవితలను రాశారు.

“నాలోకి ప్రవహించే దృశ్యాలను మీలోకి పంపించే నేర్చుతో ఎప్పటికప్పుడు భాళీగా కవిగా నాలో మునుగుతూ మీలో తేలుతూ”
అంటూ ఒక నిర్దిష్టమైన భావధారను ఇలా మనకందించారు. తమ కవితా నిర్మాణ వ్యాపారాలితో పారకుల హృద యాలలోకి భావాలను పంపించి వారి హృదయాన్ని భాళీ చేసుకుంటారు వీరు. ఎందుక? మనం కొత్తభావాలతో సరికొత్తగా మన హృదయాలను నింపుకోవడానికి మళ్ళీ వారి భావజలధిలో వారే మునుగుతారు మరి! వెంటనే కొత్త కవితలతో అవి చదివినవారిలో తేలుతారట! ఇదంతా ఒక డ్యూహా. డ్యూహాతో చిచ్చరపిడ్చుగై పోడూ కవి!
విచ్చలవిడి కలం కవాతు చేయడూ కవి!! తప్పక చేస్తాడు! ఇదిగో ఇలా రామశేషయ్యగారు కవితా కవాతు చేస్తారు.

గురిజాల రామశేషయ్యగారి కవిత్వ జలధిలోని పదకమలాల సువాసనను ఆస్మాదించేందుకు ఆధునిక వచనకవిగా, క్లాసికల్ లిటరేచర్ టచ్తో రాసిన కవిగా, తాత్త్విక దర్శనంతో రాసిన కవిగా, సామాజిక విషయపరంపర నెత్తిన కవిగా,

“కళాతర్వ వికాసకవి”గా విశ్లేషించుకోవాలి. కవి గొంతుక అనేది సారస్వత లోకంలో నిలబడాలి, అన్యాయాలను చూస్తే కవిత్వ భావాలతో ఇలా కలబడాలి అని తప్పకుండా ఒక నిర్ణయానికి వస్తూం; వీరి కవిత్వాన్ని ఇలా పరామర్శిస్తుంటే, ఈ సంచభావాత్మకమైన కవిత్వ మార్గాలలో రామశేషయ్యగారి ప్రవృత్తి వారి అధ్యాపక వృత్తితో మిళితమై సుఖోధకంగా ఉంటుంది.

పైన చెప్పిన ఈ ఐదు అంశాలలో రామశేషయ్యగారి ‘అనందాత్మవ’ (దీర్ఘ కవిత) ‘అక్షరపతాక’ కవితా సంపుటాలలోని కవితలను ఇతర కవితలనూ సమీక్షించుకుంటూ ముందుకు సాగుతాను నేను.

కవి హృదయం ఎంత లోతైనదో అతని కవిత్వమే చెబుతుంది. రామశేషయ్యగారి భావాలు ఆధునిక భావపరిపరలో ఇట్లా ప్రస్తుటించాయో పరిశీలింధ్యా.

“అలలత్తిన పచ్చదనంలో విహరిస్తేంది హృదయం చూపు చుక్కునిగా... అక్కడక్కడ మొక్కల దీపాలు పూచిన మొక్క తనువంతటా పూల మెట్లు ఎంత ఎత్తు మేడ కట్టుకున్నా ఎన్ని తిపాచీలు పరుచుకున్నా పూలతోటముందు తలవంచక తప్పదు నేలమై పాదం మోపక నప్పదు”

‘పూల లోట’ అనే ఈ కవితలో ఇట్లా అక్షరాన్ని పత్రాకగా చేశారు. కవిత ఎత్తుగడ లోనే ఒక క్రొత్తదనం. హృదయం పచ్చగా విస్తరించడం అని భావన చేయడమే ఆధునిక వచన కవితారీతికి పట్టం కట్టినట్టు ఉన్నది. ఆగర్భ శ్రీమంతుడైనా పట్టెడన్నమే తింటాడు కానీ పసిడి మెతుకులను కాదు అనే ఒక మెలకువను తీసుకొస్తూ ముగింపులో నింగికి నిచ్చెన లేసే వారైనా నేల మీద దిగాల్సిందేనని అలోచనాత్మకంగా చిత్రించారు. ఇదే ఆధునిక కవితారీతులలో ప్రధానమైన రీతి.

సమాజంలో కనిపించే ద్వాషీకాలకు స్పుందించని కవి గుండె ఉంటుందా? ఉండదు. ఇక్కడే కవి అంతరాధ్యం తెలిసేది. కవి సామాజిక దృక్కోణం తెలిసేది. చిగురు నేయని బాల్యజీవనం మునుముందు ఏ గొప్ప ఫలాలను ఇస్తుంది? అనే ఆవేదనతో బాల కార్యికులను చూసి హృదయం ద్రవించి వారి చెమట బిందువులనే తమ కలం సిరాగా పారించారు. అక్షర సేద్యం చేశారు. నిరుపేదలకు ఒంటిపై ఒక అంగి (చొక్క) కూడా లేనివాళ్ళకు వాళ్ళ ఒళ్ళే చెమట దండె అయిన దృశ్యం చూసి పారకుల హృదయాన్ని కలచివేసారు. మనుషుల కార్యకలాపాల్లో వారి ప్రవర్తన ఒక్కటే కాదు చూడాలింది. సామాజిక భద్రత ఎట్లా ఉన్నది? ప్రజా జీవనధార చర్యలు ఎట్లా ఉన్నాయి అనే అంశాలనూ చూడాలి. ఇది సామాజికశాస్త్రం నేర్చుని

బడిపారం. ఇందులో ప్రతి కవి ఓ విద్యార్థి - ప్రతికవి ఓ పాధ్యాయుడే !

నిరంతర పరిశీలన ఉన్న రామ శేషయ్యగారు చేసిన ఉద్యోగం అధ్యాపక ఉద్యోగమాయే!!

మరి ఎంత పరిశీలన ఉంటుంది ఈ ప్రకృతి ఒడిలో!!

“చెమటోఢ్చే దేహాలు విడికెడు

మెతుకుల సత్యాల్చి ఘోషిస్తున్నాయి నిర్దాశించావద ఘట్టనల్లో

నలుగుతున్న బాల్యశోభ కలచి వేస్తున్నది తనువు దండెంపై చెమటను ఆరవేసే వాళ్ళకు

పని దొరికితే చాలు చొక్కాలతో పనేం లేదు.

“శ్రమ-కరెన్నికి విలాసం

క్రెడిట్ కార్డుకు గౌరవం” (ఆనందాత్మ వు)

స్టాప్టోటీలో ఉండే వివిధ పాత్రలు వాటి ఫీతిగతులు కవిత్వంలోకి తీసుకురావ డంలో రామశేషయ్యగారి కలం పదునును గమనించండి. “మీ పేరు చిరస్తాయి” కవితలో ఈ లక్ష్మణాన్ని బాగా చూస్తాం.

“మీరు నిజంగా మనుషులు

మీరే నిజమైన మనుషులేమా

తర్వ వితర్వాల వేదాంతులు మీరు

తాత్కాలిక నిజయ రణభాంతులు మీవి”

అని రాస్తా రాస్తా...

“మేమే నిజమైన మనుషులమని

జీవితమంటే మాదేనని కాదేమానని

గర్యించే వితర్వించే జీవులు మీరు”

అంటూ ఒక షిర నిర్మచనం ఇస్తా -

ఎందుకు పీళ్ళు వితర్వ జీవులో పారక లోకానికి సుఖోధకం చేయటానికి

“గుర్రాలకు కళ్ళేలు వదలాలని ఉన్నా

అదుపులో పెట్టుడమే నిజమైన స్వారీ

అని తెలిపే కోకల రౌతులు మీరు”

ఇక్కడ పడింది అసలు దెబ్బ!

అదేనండి కొండొకవో... పట్టు దిగి ఈ రౌతుల ప్రాణాన కూడా రాస్తారు. ఇంకా అంటారు,

“హీనత పట్ట జాలీ

గేలీ ప్రకటిస్తారు” అని విడమరచి

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ ప్రాంగణంలో గురిజాల రామశేషయ్య గారితో వ్యాస రచయితె డాక్టర్ కొండపల్లి నీహరిణి

చేప్పారు. మధ్యతరగతివారికి జీవితమంటే ఇంద్రచాపమనీ - కానీ సరిపోనితననే శాపమని తీర్మానిస్తారు.

జీవితాన్ని జీవించే కంటే బోధించుకోవడం మీ స్థాయి అనీ మధ్యతరగతివారని మీ పేరు చిరస్థాయి” అని ముక్కాయింపుని కూడా ఇస్తారు.

‘కరాలు’ (hands) అనే కవిత ద్వారా రామశేషయ్యగారు ఉన్నతమైన సామాజిక దృక్పథం గల కవిగా కనిపిస్తారు. సమాజాభివృద్ధికి ఏ ఒక్కరూ కారకులు కారు. కర్మకులు, శ్రావికులు, మేధావులు కార్మికులు ఇలా అందరు కలిస్తేనే సమాజం సమగ్రత సాధించుకుంటంది. కరాలు వివిధాలుగా కష్టించేవారినీ - మేధావులనూ ప్రస్నటిస్తాయి. కానీ కవి మొగ్గమాపేది కర్కక, కార్మిక శ్రమ శక్తికి ప్రతీకలుగా తీసుకున్న ‘కరాల’ వైపే ! ఇదీ మనకు చివరాఖరికి వీరి కవిత్వంలో దొరికే కూడా. శిరాలు మేధావులకు, ఇంజనీర్స్కి, శాస్త్రజ్ఞులకు, పాలక వర్గాలకూ, అధికారులు మొదలైన వారికి ప్రతీకలుగా తీసుకున్నవి.

‘శిరాలు’ స్వరాలోల్తుతే కరాలు దోసేళ్ళవుతాయి శిరాలు జ్యారాల్తెత్తి కరాలు పిడికిట్టు అవతాయి” అనడంతో జలాలు వృథాగా సముద్రం పాలు కాకుండా అద్భుతమైన ప్రాజెక్టులను నిర్మించే వైన్స్తో మేధావులు, ఇంజనీర్లు రకరకాల ఆ నిర్మాణానికి రాశ్చేతిన కార్మికులు అందరూ కవిహృదయానికి నచ్చినవారే. కానీ “చెమట బిందువులను చెల్లించి కరాలు ఆకలిని తీర్చుకుం టాయి” అని చెప్పునే చాలా నిర్మింద్యంగా

“కరాలు లేని జగతి అసలు అసొకర్య కరం

కరాలను మరచి శిరాలు చెప్పే ప్రగతి అసంబద్ధ స్వరం” అని కచ్చితంగా అంటారు.

వీరి ఈ భావాలనే ఆధునిక ప్రముఖ కవి, విమర్శకులు డాక్టర్ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డిగారు ‘అనందాశ్రవ్మ’ను

సమీక్ష చేస్తూ, ఓ చోట రామశేషయ్య గారి కవితా పంక్తులను ఉటంకిస్తూ

“అనుభవాల్లోకి దూకి సుఖంగానో దుఃఖంగానో తేల్మాను” అని తదనంతర ఖండికను మొదలుపెడతాడు

“ఇట్లూ ప్రకృతి - ప్రకృతి నుంచి - సమాజానికి పచ్చి సమాజంలోని; ఆకలి, వృత్తులు, నాగరికత వికాసాన్ని చెబుతూ: జీవించడం అంటే శ్రమించడం - వంచించడం కాదు” అంటాడు ప్రభలమైన కవికంర స్వరంతో... అన్నారు. ఎంత గొప్ప విశ్లేషణ.

“శ్రమైక జీవన సాందర్భానికి సమానమైనది లేనే లే” దన్న శ్రీశ్రీని తలపిస్తాడు. శ్రమకు ప్రతీకలు అయిన చీమలబారును గుర్తు చేస్తాడు.

“చీమలబారు పరిగెత్తే ట్రాఫిక్ సీన్ చౌకథరల దుకాణం ముంగిటి దృశ్యాలో” అంటూ ఎవరూ చూడని భావ్యమాన దృశ్యాన్ని దర్శిస్తాడు” అంటూ సుంకిరెడ్డి గారు అన్నది అక్షరసత్యం. పాశ్చాత్యకవి డిలాన్ ధామన్ “కవిత్వం నాకు నవ్వడం లేదా కన్నీళ్ళు కార్పుడం నేర్చిస్తున్నది” అన్నాడు. ఔను మరి! నవ్వులు విరిసే ఆనందాలు లేకున్న కన్నీళ్ళు చిలికే విపాదాలు లేకున్న అది నిండైన జీవితం ఎట్లా అవుతుంది? సంకల్ప వికల్పాలతో కోరికలతో కూడుకొని ఉండేదే మనస్సు. మనస్సు స్పందనలే కవితాభావాలై అష్టరాల్లో శభ్దించేదే కవిత్వం.

“జాబువారే తురుపుకు రోజురోజు వెలుగు వరద

రాజుకునే రోజుకు ముప్పూటలా ఆకలి రౌదు...”

“చిట్టికెడు రుచిని నేర్చడానికి నా చుట్టూ నాలుగింట మూడు వంతులు అలసట లేని అలల గొంతులు” అంటూ రామశేషయ్యగారు చెప్పిన “చిట్టికెడు రుచి”లోని రుచి ‘భూగోళంపై ఉన్న సముద్రాలకు పోలికగా తీసుకోవడం జరిగింది. పిడికెడు మెతుకుల రహస్యాన్ని

చూపేదే ఈ కవిత్వం. అలలను గొంతులు చేసి వాటికి అలసట లేదని అనడంతో అంతులేని కోరికలతో బ్రతికే మనిషి తత్త్వాన్ని సూచ్యమానం చేసి చెప్పడం ; సమాజాన్ని వడబోసి చూపడమన్నమాట.

19వ శతాబ్దం నుండి కవిత్వం పోకడలు భిన్న మార్గాలు తొక్కుయి. టి.ఎస్. ఇలియట్, ఎమిలీ డికన్సు వంటి ఎందరో పాశ్చాత్య కవలు ప్రాక్ పశ్చిమ దేశాల్లో గొప్ప కవిత్వాన్ని పండించారు. గురజాడ, శ్రీశ్రీ, దాశరథి, తిలక్, కాళోజి, శేషేంద్ర, సినారె, సుప్రసన్న వంటి కవలు ఆధునిక భావజాలంతో సామాజిక జీవన చిత్రణ చేశారు. కవిత్వం అంటే ఎంతో ఇష్టం ఉన్న కవలు ఎవ్వరూ ఈ శైతన్య జీట్లులను చదవకుండా ఉండలేరు. ఇందుకు రామశేషయ్యగారు అతీతులెట్లా అవుతారు? అందుకే,

“జనం జనం జనం జనం పోరెత్తే ప్రభంజనం ప్రజలు ప్రజలు ప్రజలు నోరెత్తే సపాలజ్ ప్రశ్నలు ఆవృత్తి ఆకలికి నిజం - సహజం” అంటూ సపాలజ్ ప్రశ్నలంటే ఏమిటో పారుకల మెదడులను తొలిచేస్తారు. అంతర్వీత్తం తెరచుకొని భాష లిపి ద్వారా అక్షరకాంతిని పంపి ఆలోచనా విస్మేలనవైపోతాడు కవి. కవి తనదైన అస్తీత్త కేతనవైపోతాడు. అప్పుడు ఒక రామశేషయ్య “నేనే ఒక సిగిడినై” అంటూ, “నా తెలంగాణ బోనమెత్తే అవ్య అక్క చెల్లి నా తెలంగాణ రంగురంగుల పూల బతుకమ్మ నా తెలంగాణ పాట నాగేటి చాల్లల పల్లవించే మెలకల తఱకు బాట...” నేనెప్పుడూ పసికందునే నాకోసం కాకపోతే ఈ ఆకాశానికి ఎందుకింత విశాలత్” అని అనగలుగుతారు. ఇదొక సామాజిక శైతన్య మాలిక.తాను పుట్టిన

నేలపై గట్టి మమకార ధ్వని.

“కవిత్యం అంటే శక్తివంతమైన భావాల ప్రవాహమే” అని చెప్పిన వర్క్ వర్క్ మాటలను ఒకసారి మననం చేసుకుంటే, అంచంచల భావ విజృంభణతో రామశేషయ్య గారు రాసే కవిత్యంలో ప్రకృతిని ఎట్లా చెప్పారో చూద్దాం.

“ప్రకృతి-ప్రకృతి ప్రాణాదీపన పవన డోలిక ఉన్నత గిరి తర్వాతి శిల్పం ప్రకృతి - మనిషి ఇట నిత్య అతిథి “చెట్టుకొమ్ము చిమ్మే చిగురుల్లో నిగిగి గూటినుండే ఎగినే పట్టి రెక్కల్లో రెపరెప పూవు - పుడుమి లోతుల్లోనే సాందర్భానికి ఆమిష్యతి.

పట్టి - విపోయిస పథాలను పరిపాలించే సాహసాక్షతి.

మనిషి ప్రగమన శీలానికి ప్రేరణగా ఒక అడుగు - పూల రిక్క మరో అడుగు - పట్టి రెక్క మనిషి ప్రకృతిలో ‘ముందడుగు’ ఎంతలి శక్తివంతమైన కవిత్యమిది! ఈ కవి పౌద్దప్పమానాలు ఎవరిని ఎట్లా ఒక చుట్టంలో బిగించుకుంటున్నాడో ఇదోక ఉదాహరణ. మనిషిని ఒక మాటలో నిర్యచించలేము, ప్రకృతినీ ఒక మాటలో నిర్యచించలేము.

“పవన డోలికల ప్రాణాదీపన” ఉన్నదని చెప్పడమే కవిత్య పటుత్తాన్ని తెలుపుతుంది. ఇటువంటి పదాల పోహాళింపులను గురించి ఆచార్య ఎన్.వి.రామారావుగారు, “శబ్ద సాప్తమం భావగాంభీర్యం పుణికి పుష్పకున్న కవితలు రెపరెపలాడుతుంటాయి” అని నీరి అక్షరపతాకకు ముందుమాటను రాస్తా అన్నారు.

చేసు మరి! “గ్రంథాలయం జ్ఞాన ధ్వనాత్మమం” అని ప్రతి పుష్టకమూ ఒక మాని” అని చెప్పేస్తుడు “ఆకాశం అక్షర నక్షత్ర కోశం” అనే పోలికను ఆకాశానికి, “విరులు పరిమళ వార్తాహరులు” అని పూలకు పోలికను చెప్పిన రామశేషయ్య గారి కవిత్యాన్ని అలాగే ఉన్నతంగా నిశ్శేషణ చేస్తా చెబుతారు. అందుకే పీలిక

ఎత్తుగడలోనే “అక్షర పతాక రుచిరార్థ దీపిక” అని “రామశేషవి శబ్దించే హనం” అనీ, అతని “కవిత చైతన్యం ప్రేమించే భాష” అని అన్నారు ఆచార్య ఎన్.వి.రామారావుగారు.

“అల్లుసానివాని అల్లిక జిగిబిగి” అని ఎందుకన్నారు? పెద్దవగారి కవిత్యానికి అట్లా జిగిబిగి కలిగిన నిర్మాణం ఉన్నదనే. అదే విధంగా పవన కవిత్యంలోనూ జిగిబిగి ఉండాలి. “దేవుని బిదార్యాను” అన్నాడు తిలక్. ఇలా కవితలో ఆధునిక పవన కవిత్యానికి రాపిడి పెట్టిన శిల్పం ఉండాలి అని సాహిత్య విమర్శకులు ఆశిస్తుంటారు. ఇటువంటి ఇంతటి కవితా నిర్మాణ కొశలం రామశేషయ్య గారిది.

“ఆది అంతం” షైర భావమాలైనప్పుడే అనంతం ‘ఉంచూకు అవకాశం’

అని చెప్పగలిగే రామశేషయ్య గారి అనందాపు వారి కలం నుండి బిందువులై తరువాత భావ సింఘువుల పత్రాయి. అడలాగో చూడండి -

“ఆది - ఉదయమై, పసంతమై అంతం అస్తుమయమై, శిశిరమై వర్షం వర్షం నన హర్షమై మనిషి అనుభవముద్రాధారిమై జీవితం పురోగమన శిలీతం కాగా ఆలోచన శేషి పరంపరతకు రూఢి”

అంటూ గాఢమైన అంతర్లీన సంస్కిర్త సంక్లిష్ట భావ సందర్శన చేస్తారు. తేటతెల్లంగా తెలిసేటట్లుగా. వానజల్లు పచ్చదనపు జీవధార. అందుకే వర్షం నన హర్షమైంది. ఇలా కొత్తనప్పును కురిపించిన వాన నుండే మానవ పురోగమనానికి దారులు ఏర్పడేది. ఇట్లా బిగి కలిగి, ఇట్లా రాపిడి పెట్టిన జిగి శిల్పంతో కవిత్య పంక్కలు అలరిస్తుం టాయి ఆనర్దాపువు కావ్యంలో.

కవిత్యం ఎప్పటికప్పుడు కొత్త రూపురేఖలు సంతరించుకుంటంది. కవిత్యపు పోకడలు ఎలా ఉన్నాయో విమర్శకులు చెప్పుంటారు. అందుకే అవంత్స సోమసుందర్సగారు 1991 నుండి 2000 వరకు వచ్చిన కవిత్యాన్ని సమీష్టిస్తూ

ఆ కాలంలో విశాలాంధ్రలో సమీక్ష వ్యాసాలు రాసేవారు. అందులో రామశేషయ్యగారి కవిత్యాన్ని సమీక్షిస్తూ “త్రుటిలో విస్మయించే అకంప శంపాలత” అని అన్నారు. ఇంకా, “ఈ సంస్కారం నుంచి సౌధించిన శుభ్రతర భావన, శౌచ భాషా విన్యాసం, సాధారణ భావకతకు మెరుపు దివిటీలందించే ప్రయత్నమూ ఈ కవిని స్వరూపించుడుగా మార్గగాలిగింది” అన్నారు. ఇంత గొప్ప అభిప్రాయం చాలా తక్కువ మంది కవుల గురించి రాస్తారు. ఇదంతా “చరమ దశాబ్దిలో కవితా రసాభ్యి” అనే గ్రంథంలో 5వ విభాగంలో ఉన్నది. “రామశేషయ్య అక్షరమే పతాకం, ఇదే అతని నిర్వచనం” అని కూడా అన్నారు ఆవంత్స సేమసుందర్సగారు.

ప్రముఖ విమర్శకులు సంజీవ్ దేవ్ గారు రామశేషయ్యగారి కవిత్యాన్ని గురించి ‘అక్షర పతాక’లోని ప్రతి అక్షరం ఒక పతాకగా, ఒక అరుణారూపా నుభూతిగా మానస గగనంలో ఎగర సాగాయి. అదోక మధుమయరాగం, పరిమళ పరాగం. Sub-human, human, super-human చైతన్య ప్రారూలో ఉన్న పయనం చేస్తా, శాస్వరూపాలను చూపుతూ, నీరవ రపాల్ని వినిపిస్తా మీ పతాక ఆనంద మందారాలను పూయించింది. అస్తుగిరి కాంతులను వెదజల్లింది. మీవి ఉన్నత కవితలు మాత్రమే కావు, కవితను దాటిన కవితాతీత కవితలు. అని శబ్దాతీతాలు” అన్నారు రామశేషయ్యగారిని ఆధునిక కఠిగా కీర్తిస్తా. ఇది చాలా గొప్ప విషయం. సంజీవ్ దేవ్ అంతటివారు పీరిక రాయడం ఇంత చక్కగా అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరచడం అంటే మాటలు కాదు!

ఒక కవితలో రామశేషయ్యగారు “అనుభవాల్లోకి దూకి సుఖంగాను” దుఃఖంగానో తేలుతావు దుఃఖం త్వరగా తీరితే బాగుణ్ణు అనిపించడమే నీ లక్షణం అని తేలుసుకుంటావు” అని రాస్తానే “అనిత్యమైన దేహానికి నిత్య

బ్రాటికి యుండిన శుభములు

పిల్లి హజరత్తయ్య, 98486 06573

సుమస్యలు అలలు
 మనిషిని ఊసిరాడకుండా
 ఉక్కెరిబిక్కిరి
 చేస్తుంటే
 ఆటుపోట్లను తట్టుకోలేక
 జీవనయానమును
 అర్ధాంతరంగా
 ముగిస్తున్నాడు
 నేతిబీర చదువుల్లో
 ర్యాంకుల వెప్రి
 నెత్తికెక్కు
 బాల్యాన్ని చిదిమేస్తుంటే
 బాధను పంచుకునేవారు లేక
 బలహీన క్షణాలను
 అధిగమించలేక
 ఆత్మహత్యలను
 ఆశయస్తున్నాడు
 కష్టాల సేద్యం కలిసిరాక
 అప్పుల ఊచిలో చిక్కుకుని
 బయటకొచ్చే దారి తెలియక

నిరాశ కోరల్లో చిక్కుకొని
 నిస్సుహ జ్యులలకు
 బలిమై పోతున్నాడు
 దీప దేహము
 తానంతట అదే
 కొండెక్కాలి తప్పా
 బలవంతంగా ఆర్యాలనుకోవడం
 ఏ రకంగా చూసినా
 శ్రేయోదాయకం కాదు
 వెలుగు నీడల జీవితంలో
 సీత కష్టాలు సీతవి
 పీత కష్టాలు పీతవి కావున
 కష్టాల జడివానను
 ఆత్మవిశ్వాస గౌడుగుతో
 అధిగమించి
 బ్రాటికి యుండిన శుభమే కదా!

చింత

చింత రుచులతో జీవితం....

పులుమాయున్ సంఖ్యీర్
94411 17051

“ర్య య్ నీకేంట్రా ఏ చీకూ చింతా లేదు. సెంట్రల్ గవర్న్‌మెంట్ రైల్స్ జాబు, నిశ్చింతగా ఉంటావ్” పబ్లిగాడు అన్న ప్రతిసారీ నాకు కోపం ఉన్నులకొట్టీ ఎగదన్నుకొస్తుంటుంది. ఎందుకంటే వాడు చింత, నిశ్చింత అన్నాడు కదా.. వాటిలో పుల్లటి ‘చింతపండు’ దాగుంది. అదంటే నాకు ఎలక్ట్రి, కోపం, పగ, ఎక్స్‌ట్రి ఎక్స్‌ట్రి.., ఆ చింత పదాలు వింటే చాలు చెక్కిలి నరాలు బిగపట్టుకుంటాయి. ఆ పదాలు కాకుండా వాడు బేఫికర్ గాడు, నిమ్మళంగాడు అని అంటే నాకు ఏ కోపమూ రాదు. మార్కెట్‌కు వెళ్లి నిగిగిలాడుతున్న చింతపిక్కలను చూడగానే నోట్లో నీళ్ళారుతుంటాయి. అదేంటో చింతకాయ దాని తడ్డాళా.

ఎంతటి నికార్యయినవాడు అయినా కూడా తనని చూడగానే నీళ్ళారింపజేస్తుంది. ఒహుళా ఇది పులుపుకి ఉన్న మహిమా? లేకపోతే చింతకాయకే ఉన్న స్పెషల్ అట్రాక్షన్? రెండూ కావచ్చు.. ఒకటి కావచ్చు.. పోవిటో.. ఈ చింతకాయ ఉంది చూడండి, దీంతో నా బంధం రానురాను మరింత బలపడు తోందనే చెప్పాలి. బలపడుతూ నన్ను భంగపరుస్తోందనీ చెప్పాలి. మరి మా పక్కింట్లో ఉండే నార్క్ వాళ్ళకి చింత పులుపు అంటేనే వెగటు. ఓసినీ తస్సురాల బొడ్డు.. మా సాతోళ్లు చింత పులుపు,

ఉమాట, కొత్తమీర లేని కూరలను వండే సాహసం చేయగలరా అసలు?

“మీము అస్సులు చింతపులుపు తినం. కూరలో పులుపు కావాలనుకుంటే నిమ్మకాయ పిండుకుంటాం. లేదంటే నిమ్మప్పు ఉండి కదా” అని ఆ నార్క్ ఆవిడ మా ఆవిడ ముందు అనేది.

ఆమె మాటలు విని మా ఆవిడ “చింతపండు లేని కూరలా? రామరామ..” అంటూ ఎక్కుడలేని విడ్డురాలు పోతూ లెంపలు వేసుకునేది. అదేదో పెద్ద దోషం చేసినట్టు పీలింగ్ ఒకటి. ఈ చింతపండును, రైసును విరివిగా తినడం వల్లే కావచ్చు మన సాతిస్టులు నార్తిస్టులంత నాజూగ్గా ఉండరేమో. వారంలో ఆరు రోజులు చింత పులుపు లేకుండా కూర వండడంలేదు మా ఆవిడగారు. పెళ్లి కాకముందు వారానికి ఒకసారే చింతపులుపు కూర ఉండేది ఇంట్లో. ఇప్పుడు వారంలో ఆరోజులు చింత పులుపే. మరి ఆ పులుపు కాస్త తక్కువ వేయొచ్చు కదా. “అలా ఎలా వేస్తాను. మనది పెద్దచేయి. ఏదైనా చేయి విదల్చుడమే. కూర పుల్లగా ఉండాల్సిందే. పులుపు ఎంతుంటే అంత రుచి అంటుంది. చేమగడ్డలు, చేపలు, పశ్చిమారు, కాకరకాయ, బెండకాయ, ఉడి కించిన గుడ్ల కూర, మటన్... , ఇలా చెప్పుకుంటూపోతే అన్ని కూరల్లో మా

అవిడ చింతపులుపును భాగస్యామ్యం చేయకుండా కూర వండనే వండదు.

చింతపండు లేకుండా తను కూర వండడం అనేది ఎనిమిదో వింత అనుకోవచ్చు.

వదిలేస్తే పాలకూర చింతపండు, గోంగూర చింతపండు, మెంతికూర చింతపండు, చికెన్ చింతపండు..., ఇలా వెరైటీ వెరైటీ కాంబినేషన్స్‌ట్రై చేసి పారేసేదేమో. అవన్నీ నామీద ప్రయోగించి ఎప్పుడో నన్ను షైకి పంపించేది. చక్కగా ఉన్నిపాయలతో గుడ్లకూర, మెంతికూర ఆలు కాంబినేషన్లో మటన్ కర్లి, గోబీ ట్రై, ఆ ట్రై ఈ ట్రై లాంటి కూరలు తిని నా జన్మ ధన్యం చేసుకోవాలని ఎంత ఆరాటపడ్డు.. మా ఆవిడ నా కోర్కెను ఈ జన్మకు తీర్పరు. ఇది బండ మీద రాతే. అలా అనుకున్నప్పుడల్లా నా చూపు నా పొట్ట మీద కుడిపెక్కన ఉన్న పుట్టుమచ్చ వైపు పడేది. పుట్టుమచ్చ అక్కడున్నవాళ్లు మాంచి భోజన ప్రియులు అంటారు. నిజమే.. నాకు రకరకాల టేస్టులు చూస్తాము లాగించాలనే కోరిక ఉంది. కానీ, మా ఆవిడ? ఉంపుం.. వంటింట్లో పెత్తనం మొత్తం తనదే అంటుంది.

“చింత పులుపు మీద ఇంత ముమకారం ఏంటే నీ దుంపతెగ” అని షైకి అనకపోయినా లోపల ఎన్నిపార్లు తిట్టుకున్నానో. షైపెచ్చు మిరియాల పొడి

వేసిన చింతపులుసు రోజు ఉండేది.

“బోణనం చివర్లో ఆ పులుసుతో రెండు ముద్దలు తింటే పొట్టలో అరుగుదల బ్రహ్మండంగా ఉంటుంది” అనే వక్కాణింపులు ఒకటి. పైగా ఇంట్లో చింతకాయ ఊరగాయ కూడానూ. అది చాలదన్నట్టు పచ్చి చింతకాయలు దౌరికే సీజన్లో జార్ల నిండా రోబి పచ్చడి. వాటిని చూస్తుంటే ఎన్నిరకాల చింత వెరైటీలో అనిపిస్తుంటుంది. ఈ లవల్లో చింత పులుపు తిని తిని నా నాలుక ఏదోరోజు పిడచ కట్టుకుపోయేలా ఉంది. దంతాలు చీకిపోయి రాలిపోయేలానే ఉన్నాయి.

“ఒనేయి.. ఇలా పులుపు కూరలు పెట్టి పెట్టి నన్ను చంపేస్తావా? నీ పుల్లని కూరలు తిని నా పళ్లు కోరలుపోతు న్నాయి. గట్టిగా ఎముక నమల్లేకపోతున్నా. వేడి టీ తాగినా, చల్లని నీళ్లు తాగినా పళ్లు జిప్పుమంటున్నాయే. అప్పుడే పిప్పి పళ్లు వచ్చేసి నోట్లో పళ్లన్ని ఊడగొట్టుకుంటాననే భయం వేస్తోంది” అని పులుపు మీద నా నిరసనను ఎంత వ్యక్తం చేసినా వింటుందా? చెవిటోడి ముందు శంఖం ఊదినట్టే.

“దానికిందుకు దిగులు ఇది ఉండగా” అని నా ముందుకు సెనోడైన ర్యాఫిడ్ రిలీఫ్ వేష్ట్ పెట్టేది. టీపీ ఆన్ చేసి దాని తాలూకు యాడ్ చూపించి ఎంత చక్కగా బుజ్జిగిచేదో. వయస్యాక కాదు మధ్య వయసులోనే నా పళ్లు చింతపులుపు తినిటిని పులిసిపోయి, చీకిపోయి ఊడిపోతుండోచ్చు అనే భయం నన్ను నా నీడలా వెంటాడనాగింది.

పచ్చి పులుసు తప్ప ఏ కూరల్లోనూ నాకు చింత కాంబినేషన్ నచ్చడు. మా ఆవిడికి అదే నచ్చుతుంది. దీనిమీద మాకు ఏదోరోజు చచ్చి చెడి పెద్ద యుద్ధమే జరిగి, విడకులకు దారి తియ్యుచ్చు అనే భయం కూడా. నా పెళ్లం అంటే బోల్లంత ప్రేమ ఉన్నవాడిని. తనకు విడాకులు ఇవ్వగలనా? ఎలాగైనా తనతో ఈ చింతపండు మీదున్న చింతను వదిలించి నేను నిశ్చింతుప్పీ కావాలి. అదే నా జీవిత లక్ష్యం అయింది.

“కూరల్లో పులుపు నద్దే నీకు దండం పెడతా” అని ఎంత రిక్వెస్టుగా చెప్పినా వినదు. నా భార్య జీవితకాలం నీళ్లోనుకున్న పులుపు ట్రీతురాలు. దానికి పట్టిన చింత పులుపు దయాన్ని ఎలా వదిలించాలి? పైపెచ్చు చింతపండు చప్పరించడం, సీజన్లో వచ్చే చింతకాయలు నమలడం.., ఏం పులుపు పిచ్చే అనిపించేది??!

టమోటాల చట్టీ నూరినా అందులో పిడికెడు చింతరెక్కలు వేయాల్సిందే. ఇలా ప్రతి కూరల్లో చింతపండు వేసి కూరలు పుల్లగా చేసి నా ప్రాణాలతో చెలగాటం అడుకుంటోంది. “ఇలా చేస్తే ఆ కూరగాయల రుచి ఏం తెలుస్తుందే. ఓ పని చెయ్య.. నీకోసం సహరేట్ గా చింత పులుపు కూరలు చేసుకో. మాకు వేరుగా అది లేని కూర చెయ్యవే” అని ఎన్నిసార్లు సాష్టాంగాలు పడి బతిమాలాడనో. వింటుందా? నెప్పర్..

“ఒకే ఇంట్లో రెండు కుండలా? నా బొందిలో ప్రాణం ఉండగా అది అసాధ్యం” అని తెగేసి చేపేసింది.

మరి అలాంటపుడు “ఏవండి ఇవాళ ఏం కూర వండాలి? మీరేం కూర వండమంటే అదే వండుతా” అని భర్త మాట జవదాటని పతివ్రతా శిరోమణిలా నన్ను అడగడం ఎందుకూ? అడగడం వరకే.. ఆ తర్వాత ఆ కూర నూనెలో, చింత పులుసులో డైవ్ కొట్టాల్సిందే.

బోజు ఘైర్యం చేసి నా కూరలు నేనే క్రై చేసుకోసాగాను. దాని మీద పెద్ద పంచాయతే పెట్టింది. తన పుట్టింటి పటాలాన్ని మొత్తం పిలిపించి నన్ను దునుమాడింది. “అదేంది శితిలాకి పిలగా.. పిల్ల ముద్దగ అండి పెడ్తే తినకుంట.. ఆడక్క లెక్కట నీది నువ్వు సప్రే..ట్ అండుకుంటున్నవట. ఎవలన్న జాప్టె ఏమనుకుంటరు. సస్పుడుదాంక నీ పెండ్లుం అండిపెట్టింది మూసుకొని తిను. ఎంత కమ్మగ అండుతది నా మన్నరాలు” అని వాళ్ల నానమ్మ నా తల బోప్పి కట్టేలా టోంగలు పొడిచింది. చింతపండు తగ్గియ్యమను అని నేను ఎంతగా వాగినా..

వాళ్ల మాత్రం నా పెళ్లానికి వత్తాసు పలికారు. “చింతపండు లేకుంట కూర ఏం పెస్తది. అలవాటు జేస్ట్రో. రేపు రేపు నువ్వే అంటవ్, చింతపులుపు లేని ఈ కూర నేను తినా అని” అంటున్న నావమ్మను చూస్తూ పళ్లు నూరుతున్నా కోపంగా. పళ్లు జిప్పుమంటున్నాయి. ఈ పుల్లచిల్లుకుపోయిన పళ్లతో కోపాన్ని కూడా ప్రదర్శించలేమని ఆర్థమైంది.

తలకిందులై తపస్సు చేసినా దీని చింతపులుపు మానియాను మాస్టర్లేమని ఫిక్స్ అయిపోయా.

నెలకు ఐదుకిలోల చింతపండు అయిపోతోంది ఇంట్లో. “మీ ఇంట్లో చింతపండు బాగా తింటారు” అని కిరాణాపోపు నాసర్ భాన్ అనడం. చింతపండే కాదు మా ఇంట్లో మంచినూనె నీళ్లల్లా తాగేస్తారు కూడా అని నా బాధను వెళగక్కడం. నా ప్రైండ్ ప్రభాకర్ గాడింట్లో మాత్రం నెలకి కిలోన్నర చింతపండే అపుతోందట?! వంటనూనె కూడా మితంగానే వాడతారట. ఇంతలా చింతపండు కూరలు పెట్టి నన్ను, నా ఇద్దరు పిల్లల్ని ఇది చంపేస్తుందా అనే అనుమానాలు?? అతి సర్వత వర్జయేత్త అన్నారు. ఈ అతి చింత పులుపు మా కొంపను కొల్లేరు చేసేలానే ఉంది. చింతపండు కొలిప్పాల్ను సమతుల్యం

“బసేయ్.. ఇలా పులుపు కూరలు పెట్టి పెట్టే నన్ను చంపేస్తావా? నీ పుల్లని కూరలు తిని నా పళ్లు కోరలుపోతు న్నాయి. గట్టిగా ఎముక నమల్లేకపోతున్నా వేడి టీ తాగినా, చల్లని నీళ్లు తాగినా పళ్లు జిప్పుమంటున్నాయే. అప్పుడే పిప్పి పళ్లు పళ్లన్ని ఊడగొట్టుకుంటాననే భయం వేసేతోంబి” అని పులుపు మీద నా నిరసను ఎంత వ్యక్తం చేసినా వింటుందా? చెవిటోడి ముందు శంఖం ముందు శంఖం ఊడినట్టే.

చేయడంలో సహాయపడుతుందని,
మధుమేహాన్ని అదుపులో ఉంచుతుందని,
రక్తపోటును తగ్గించడంలో సహాయపడు
తుందని, ఇది కొన్ని రకాల అల్పర్ద
నివారణకు కూడా సహాయపడుతుందని
పేద ఆయుర్వేద నిషుళిరాలిలా చెప్పి తన
సంతాన్ని ప్రతిసారి నెగ్గించుకుంటోది.

చింతపండును అధిక మొత్తంలో
తరచుగా తీసుకోవడం వల్ల పిత్రాశయ
రాళ్లు సంభవించవచ్చు.

చింతపండు రక్తపోటును తగ్గిస్తుందని
అంటారు కానీ, రక్తపోటు కోసం
మందులు వాడుతున్నట్టితే,
చింతపండును నివారించడం మంచిదని,
పులుపుతో కడుపులో అల్పర్ ఫామ్
అపుతోందని, నేన్కడై పుష్టకంలో
చదివింది తనకు చెప్పాము. అయినా
వింటేగా. చింతపండు ఎక్కువగా తింటే
మోకాళ్ల చిప్పులు అరిగిపోతాయని ఓ
ఫ్రెండ్ చెప్పిన మాటనూ చెప్పా.. వింటేగా?
వినదు.

తన చింతపైమను చెట్టు నాటే లెవల్
వరకు కూడా తీసుకెళ్లింది. రెండుపండల
గజాల్లో కట్టుకున్న ఈ ఇంట్లో మిగిలిన
ఆకాశ్చ గార్డెనింగ్ ప్లేసులో చింతచెట్టు
నాటింది.

“ఆ ఒక్క చెట్టు తన దగ్గర్లో ఏ
చెట్టును మొలవినివ్వదే.. అది డామినేటింగ్
చెట్టు” అని ఎంత వాగినా వింటేగా?? ఈ
సిటీలో ఇంటి గార్డెనింగ్లో చింతచెట్టు అని
ఎంతమంది ఎన్నన్నా వింటేగా??? తన
పంతం విరమించుకుని ఆ చెట్టును
తోలగించాలని కాలనీవాళ్లందరి చేత
చెప్పించాను. అయినా వింటేగా???

ఈ చింత పులుపు నా భార్య
రూపంలో నన్న ఇంతలా వేటాడ్చైనికి
రీజన్ అదే. ఖచ్చితంగా అదే. ఆ చింత
చెట్టు శాపమే నన్నిలా వెంటాడుతోంది
కాబోలు.

★ ★ ★

ఈ చింతకీ నాకు బాల్యం నుంచే
ఉంది బంధం. చిన్నప్పుడు చింత చెట్టుకీ-
దానికి కానే చింత చిగురు, చింత
పూపును దూసుకొచ్చి అందులోకి పెసర

పప్పు కానీ, ఎండుచేపలు, రొయ్యలు లేదా
మటన్ ముక్కలేసి వండితే ఉంటుంది నా
సామిరంగ, ఆ రుచి వేరపు. తింటే
లోట్లులేసుకుంటూ, గిస్సును సాంతం నాకి
పారెయ్యుచ్చు.

ఈ కూరలు గనక శివగామి
చేసిపెట్టింటే.. కట్టపు భాహుబలిని
వెన్నపోటు పొడిచేవాడు కాదేవో.

ఆ తర్వాత అప్పుడే కానే లేత ఓమన్
కాయలు ఉంటాయా.. యుమ టేస్టీగా.
పోపుల పెట్టోంచి ఉప్పుకారాన్ని పొట్లం
కట్టుకొని జేబులో పెట్టుకొళ్డడం. తీరిగ్గ
పిల్ల పటాలం అంతా చెట్టెక్కి కూర్చుని
పట్ల కోరలు పోయేవరకు ఓమన్
కాయలు నమలడం. అంతేనా.. ఈ
చింతతో చాలా ఉన్నాయి పులపుల్లటి
అనుబంధాలు, జ్ఞాపకాలు...

చింతపండులోంచి వస్తాయిగా నల్లగా
నిగినిగలాడే గింజలు. వాటిని పెంకమీద
వేపుకొని ఇనుప పట్ల అన్నట్టే కటకట
నమిలి తింటేవాళ్లం. లేదంటే వాటిని గరుకు
బండమిద నీళ్లో గికిగికి ఒకమైపు తెల్లగా
చేసేసేవాళ్లం. అలాంటివి నాలుగుంటే
అష్టాచమ్మా, ఆరు ఉంటే పచ్చిసుకి
వాడేవాళ్లం. పులిమేకల్లో చింతగింజలే
మేకలయ్యేవి. అలాగే ఓమన్ గుంట,
నాలుగు బొళ్లిల ఆటలో చింతగింజలను
విరివిగా వాడేవాళ్లం.

అలాగే చింత గింజలను నీళ్లలో
నానేస్తే.. ఉభ్యి పెద్దగా తయారయ్యేవి.
వాటితోనూ పాచికలు తయారు
చేసుకునేవాళ్లం. పక్కింట్లో ఉండే ఇష్టాన్

వాళ్లయితే ఆ చింతగింజలను ఒక లక్ష
వరకు సేకరించి ఇంట్లో ఓ ఎర్రిని సంచిలో
పవిత్రంగా దాచుకునేవారు. వాటితో
వారానికి ఒకసారి మంగళవారం “మంగల్
పడ్డు ప్రౌ” అని అల్లాహుస్సుమద్
చదివేవారు. హలాలు, ఆయతే కరీమాలు
చదివేవారు. ఇంట్లో బర్కుత్ అని అలా
చదివేవారు.

ఎండాకాలం ముగింపు దశలో
చాలామంది ఇళ్లల్లోంచి చింతపండును
అంబయ్య సేటుకి క్యింటాళ్ కొద్ది
విక్రయించేవారు. కూడా చింతగింజలూను
విక్రయించేవారు. ఊళ్లో భాయమ్మ
పెంకుటింటి చుట్టూ పెద్ద చింతచెట్టు
డజన్ వరకు ఉండేవి. అవి దులిపినప్పుడు
నాతోటి పిల్లలందరికి పెద్ద సంబురమే
ఇక.

చెట్టుమీద ఎక్కినవారు కోతుల్లా
కొమ్మలు ఉపుతుంటే చింతపండు
గొలలు కింద పటపటా రాలేవి. వాటిని
ఏరుతూ చిన్న చిన్న గుల్లల్లో వేసుకుని వెళ్లి
వాకిల్లో రాలిగా పోసేవాళ్లం. అలా
వాడకట్టులో చాలామంది చింతగొలలు
ఏరడానికి వెళ్లేవారు. సాయంత్రం వరకు
ఏరాక.. ఏరినోళ్లందరికి పెండతట్టున్ని
చింతగొలలు ఇచ్చేది. చింతగొలలు
ఏరినందుకు అదే కూతీ అన్నమాట. మా
అందరికి ఎంత సంబురమే. చెట్లన్ని
దులిపాక అవి మొండి మానుల్లా
తయారయ్యేవి.

వసంతం మధ్యలో పూత, కాత
కాస్తున్న ఆ చింత చెట్ల మీదకు కోతులు,

నా చెట్టుతోని నీ ఇంటికేం జోకం గాదు తియ్” అని నొక్కి వక్కాణించాడు. నాన్న కూడా లైట్ తీసుకున్నాడు. అమ్మ మాత్రం ఆ చెట్టును తియ్యాల్సిందేనని పట్టగా ఉంది. దింతో నాన్న గ్రామ పంచాయతీ ఆఫీస్‌లో కంస్టింట్ వేళాడు. సర్పంవ్ వచ్చి చెట్టును చూసి చెట్టును నరకొద్దని చెప్పి వెళ్లాడు.

ఈ చెట్టుతోని మీకేం గాదు. మీ ఇల్లు మీరు కట్టుకోరి. ఇన్నొద్దులు ఈ చెట్టును దయ్యాల చెట్టు అన్నరు గదా. అసుంటి చెట్టు కాదని సుషూత్ జెయ్యసీకి అయినా ఈ చెట్టును నరకద్ద. మల్ల ఇంటి పక్కకు చెట్టు ఉంటే ఎంత సల్ల ఉంటదో అలోచించు” అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు. నాన్న కాంప్యూట్, అమ్మ నాట్ కాంప్యూట్.. సుధాకర్ సేటు పుల్లు బెట్టు మీద ఉన్నాడు. ఏంటి పరిష్కారం??? ఈ క్రమంలో సుధాకర్ సేటుకి, మాకు చింత చెట్టు విషయంలో చాలా సార్లు గొడవలు జరిగాయి. ఈ గొడవలతో నాన్న కూడా ఆ చెట్టును తొలగించాల్సిందేనే మొండి నిర్ణయానికి వచ్చాడు.

ఇటు కొట్టాటలు అటు ఇల్లు కట్టుకుపోవడం జరిగిపోతోంది. పునాదులు తప్పితే అన్ని చింత వేర్లే. లాప్‌గా ఉన్న వాటిని గొడ్డట్లతో నరికే పనిపడింది. వాటిని తొలగిస్తూ పునాదులు వేసి, బేస్సుంట లేపాం. అవి మళ్ళీ బేస్సుంటలోకి చొచ్చుకుపస్తాయని నాన్న వాదించాడు కూడా. ఇంటి మీదకు వంగి ఉన్న కొమ్మలను మాత్రమే తొలగించాడు సుధాకర్ సేట్. ఇల్లు కట్టడం పూర్తి అయిపోయింది. మంచి ముహూర్తం చూసుకొని గృహ ప్రవేశం కూడా జిలగిపోయింది. మా ఇల్లును చూసి ఆ చుట్టు పక్కలవాళ్లు చాలా మందే ఒకొక్కరుగా దైర్యం చేస్తూ ఆ చింత చెట్టు ప్రాంగణంలో కొత్త ఇల్లులు కట్టుకుంటున్నారు. ఏనాటికైనా ఆ చెట్టును అక్కడినుంచి తొలగించాలని వాళ్లంతా కోరుకుంటున్నారు.

ఇంటి మీదకు వంగి ఉన్న కొమ్మలను మాత్రమే తొలగించాడు సుధాకర్ సేట్.
ఇల్లు కట్టడం పూర్తి అయి పోయింది. మంచి ముహూర్తం చూసుకొని గృహ ప్రవేశం కూడా జిలగిపోయింది. మా ఇల్లును చూసి ఆ చుట్టు పక్కలవాళ్లు చాలా మందే ఒకొక్కరుగా దైర్యం చేస్తూ ఆ చింత చెట్టు ప్రాంగణంలో కొత్త ఇల్లులు కట్టుకుంటున్నారు. ఏనాటికైనా ఆ చెట్టును అక్కడినుంచి తొలగించాలని వాళ్లంతా కోరుకుంటున్నారు.

కట్టుకోవాల్సిన అవసరం అతనికి లేదు. మామీద కోపంతో అక్కడ ఇల్లు కట్టకుండా చెట్టుని కాపాడుకోవాలనే పంతం పెంచుకున్నాడు. ఇల్లు కట్టి ఏడాది దాటిందో లేదో కొత్త కష్టాలు మొదలయ్యాయి అక్కడ. చెట్టుమీది నుంచి పాములు రాలిపడటమే కాకుండా వర్షాకాలం రాగానే కొంగల దండు గూళ్లు కట్టుకునే ఆచారాన్ని వదల్లేదు. వాటి రెట్టులతో ఇల్లు వాకిలంతా తెల్లగా మారిపోయేది. వాన పడితే చాలు ముక్కుపుటాలు ఎగిరిపోయేలా కౌసు కంపు కొట్టేది.

పైగా కొత్తింటి గోడ పరై వచ్చింది. అదేంటని కింద చూస్తే చింతచెట్టు వేరు బలిసిపోయి జెప్రిపోతు పాములూ బేస్సుంట లోపలికి చొచ్చుకుపోయి పెకిలించింది. స్లాబ్ వరకు గోడ పరై వచ్చింది.

అప్పుడు నాన్న అన్న మాటే నిజమైంది. అది చూసి అమ్మనాన్నలకు బాగా కోపం వచ్చింది. ఆ చెట్టును తీసేయ్యాల్సిందే అని మొండికి కూర్చున్నారు. సుధాకర్ సేట్ ససేమిరా అంటున్నాడు. ఇంకా తన పంతం వదల్లేదు.

ఊళ్లోనీ పెద్దమనుమలను పిలిపించి చెప్పినా తొలగించ అంటున్నాడు. “వాళ్లింటికి జోకం కలిగిచ్చిన నీర్లను

కోపిచేస్తు. ఆ గోడకు ఎంత లాన్ అయిందో గూడ ఆ పైనలు కట్టిస్త గనీ నా పానం ఆసుంటి చెట్టును మాత్రం తియ్యనంటే తియ్య” అని మొండిగా వాదిస్తున్నాడు.

చివరికి ఆ చెట్టును తొలగించాలని పోలీస్ స్టేషన్, జిల్లా కలెక్టర్ వరకు వెళ్లాడు నాన్. చెట్టు వల్ల ఏం నష్టం లేదని, ఆ చెట్టు ఉండాల్సిందేనని చెప్పేశారు. ఈ వ్యవహారంలోకి జిల్లా పర్యావరణ వేత్తలు, వ్యక్త ప్రేమికులు వచ్చి చెట్టు గొప్పతనం గురించి చెప్పసాగారు. చెట్టు ప్రగతికి మెట్లు అని హితబోధ చేసి వెళ్లున్నారు. ఇంకే సుధాకర్ సేట్ అస్సలు లోంగడు. అయితే సుధాకర్ సేట్ వాళ్లకు లంచాలు ఇచ్చి తన చింతచెట్టును కాపాడుకుంటున్నాడని మాకు అర్థమైంది.

ఇంక అమ్మ ప్రతిరోజు చెట్టు విషయమై సుధాకర్ సేటును కోడి మీదేసి, కుక్క మీదేసి శపించడం మొదలుపెట్టింది. గొడవలు మళ్ళీ మొదలయ్యాయి. ఒకరోజు నువ్వునేనా అన్నట్టు నాన్న, సుధాకర్ సేట్ కొట్టుకోవడానికి మోపయ్యారు.

ఇదంతా చూసి నాకు చిరాకొచ్చింది. “పంకర వేలు పెడితేనే నెఱ్య తీయగలం” అని నాకు నేను అనుకొన్నాను. ఏది ఏమైనా సరే ఈ సమస్యను పరిష్కారించవలసిందే అని బలంగా అనుకొన్నాను. ఒవ్వెపు తప్పు చేస్తున్నానే భావన.. మరోపేపు కర్కే చేస్తున్నానే కాన్చిడెన్స్.

సుధాకర్ సేట్ ఊళ్లో లేని సమయం చూశాను. ఆ రాత్రి, ముందే తేచ్చి పెట్టుకున్న చెట్టు కోసే యంత్రంతో ఆ చింత చెట్టుకు కాటు పెట్టాను. సుధాకర్ సేట్ అంబే గిట్టిని ఆ పరిసరాల్లో ఇల్లులు ఉన్నవారు నాకు సహకరించారు. వాళ్ల సహయంతో ముందుగా పైన కొమ్మలను తొలగించారు.

పక్కనుండే ఇళ్ల మీద పడకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకున్నాం. అర్దరాత్రి ఊళ్లంతా నిద్రిస్తున్న వేళ, విద్యుత్తతో నడిచే ఆ యంత్రంతో చెట్టుని కాండం

మొదల్లో కోసేశాను. పరపరా చెట్టును కోసేస్తూ కొంత సమయంలోనే చెట్టును శకలాలుగా చేసేశాను. ఏళ్ల చరిత్ర ఉన్న చెట్టు ముక్కలు ముక్కలు అయిపోయింది. తెల్లాసీరికి అక్కడ చెట్టు లేకపోవడాన్ని చూసి ఊరందరూ పొక్క అయ్యారు?!

“డ్సారికే ఈ పంచాయతుల గొడవేంటి? అయితే ఆత్మకూరు లేకపోతే పరమాత్మకారు. ఏం చేస్తాడో చూస్తా. చెట్టు నరికేశానని నా మీద కేసు పెట్టుకుంటూడేమో పెట్టుకోని. నేను జైలుకు కూడా వెళ్లా. లేకపోతే ఏంటీ.. డ్సారికే మనసున పట్టుకుండా ఆ చెట్టును అడ్డం పెట్టుకొని వేపుకు తీంటున్నాడు. అటు అతనికి, ఇటు మాకు ప్రశాంతత లేకుండా పోయింది” ముందే అనుకొని తెగించాను ఈ పనికి. అనుకున్నట్టుగానే సుధాకర్ సేట్ మామీద అగ్గి మండిపోయాడు. తన అపోన్ని నిలువు నిస్తారంగా నరికేశారని చాలా అవమానంగా

ఫీలయ్యాడు. నామీద కేసు పెట్టడు. కోర్పుల చుట్టూ సేపీలకు తిరుగుతున్నాం. అవేశంలో చెట్టు నరికేశాను గానీ, మనసులో చాలా బాధీసింది. చెట్టు ప్రాముఖ్యత తెలిసి కూడా నేనా పని చేసినందుకు జీవితాంతం బాధపడక తప్పదు అనిపించింది.

బహుశా ఆ పచ్చని చెట్టు పోతూ పోతూ నన్ను బలంగా శించినట్టుంది. ఊరు విడిచి పట్టం వచ్చినా వదలకుండా వెంబడిపోంది దాని ఉనురు. అప్పుడు అమృతాన్నల చింత తీర్చడానికి ఆ పని చేశానేమో కానీ, అదే నా భార్య రూపంలో సాధిస్తుందేవాననిపిపోంది.

దీనికి పరిష్కారం లేదా? ఉంటుంది.. ఏదో పరిష్కారం ఉంటుంది. ఇలాంటివి నేను నమ్మను. కానీ, నేనున్న బలహీన పరిస్థితుల్లో నమ్మక తప్పడంలేదు. దేవుడొచ్చే ఓ గురువు దగ్గరికి వెళ్లే ఆ చింతచెట్టు వగే అన్నాడు. అది

ఆజన్మాంతం వెంటాడుతుందని కుదురుగా ఉన్న నా జాకీలు కదిలించాడు.

“ఆత్మ అయి తిరుగుతున్న ఆ చింతచెట్టు పగ తీరాలంటే నువ్వు పదు చింతచెట్టు నాటాలె. అవిటిని పెద్ద చెట్టు అయిందాక నువ్వే కాపాడలె” అని సెలవిచ్చాడు. అంతే.. చింత చెట్టు నాటాల్సిందే. పెరట్లో ఆల్రెడ్డి ఒక చెట్టుంది. ఇంకా నాలుగు చెట్లు ఎక్కుడ నాటాలి? ఆ.. ఊళ్లో ఉన్న మా పాలంలోని ఒక మడిలో నాలుగు చింత మొక్కలు నాటేస్తే లెక్క సరిపోతుంది. కౌలుకు ఇచ్చాను కాబట్టి ఆ మొక్కలను కనుభిడ్డలా చూసుకోవాలని పర్యాయ్యకు చెప్పి రావాలి. వారానికి ఒకసారి నేను ఎలగూ వెళ్లాల్సిందే. అప్పుడే ఆ చింత చెట్టు ఆత్మ శాంతిస్తుంది. శాంతించాల్సిందే.. ఇంత చేశాక నా పెళ్లాం కూరల్లో చింత పులుపును తగ్గిపోతే అంతకన్నా ఆనందం ఏముంటుంది కదూ. నా పులుపు చింత కూడా తీరిపోతుంది.

రచయితలకు సూచనలు

- ✓ సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు విధిగా రెండు కాపీలు పంపాలి.
- ✓ పత్రిక కోసం రచనలు పంపించే వారు యునికోడ్లో ఉంటే ఓపెన్ ఐవెన్ ఐవెన్ మరియు పిడిఎఫ్లో మెయిల్ చేయండి.
- ✓ మా పత్రికకు రచనలు పంపినవారు ఇక్కడ అచ్చయాకనే ఫేన్ బుక్లో బ్లూగ్లో పెట్టండి.
- ✓ ప్రతి రచనకు ఇది ఎక్కుడా ప్రచురణ కాలేదని, ఏ బ్లూగ్లో పోస్ట్ చేయలేదని, ప్రచురణ ప్రసారం కోసం ఎవరికీ పంపి ఉండలేదని పామీ పత్రం జత చేయండి.
- ✓ పత్రికలో ఒక కథ లేదా వ్యాసానికి నాలుగు పేజీలు మాత్రమే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ లెక్కన పదమూడు వందల పదాలకు మించకుండా వ్యాసం, కథ పంపించండి.
- ✓ కవితలు 15 పాదాలకు మించకుండా పంపించండి.
- ✓ వ్యాసాలు, కథలు, కవితలు ఏపైనా పోస్ట్లో కూడా ఈ క్రింది చిరునామాకు లేదా ఇ-మెయిల్కు పంపవచ్చు.
- ✓ ప్రచురణకు స్వీకరించిన రచనల్ని పత్రికనుగుణంగా మార్చు చేసుకునే హక్కు సంపాదకవర్గం కలిగి ఉంటుంది.

తెలంగాణ జాగ్రత్త

పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్థి, ఎన్.టి.ఐ.ఆర్. ప్లైట్‌ఫీల్డ్ దగ్గర, అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

వివక్షపై అక్షర తూటాలు

పేర్లిన ‘యాలై పూడ్చింది’

పల్లి పట్టు నాగరాజు సాహిత్యాన్ని విశేషించిన వ్యాపం...

జ. మాణిక్యం
94921 64107

ఈ సంవత్సరం కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కారం పల్లిపట్టు నాగరాజు రచించిన కవితా సంపుటి ‘యాలై పూడ్చింది’కి దక్కిన విషయం విధితమే. ఇప్పుడు తాజాగా రొట్టమాకు రేవు కవిత్య పురస్కారం అందుకున్న సందర్భంగా ఆ రచయిత మరియు పుస్తక విశేషాల్ని తెలుసుకుండా ...

కవిత్య సాహిత్య ప్రక్రియలోనికి నేడు ఎంతోమంది యువకులు సామాజిక మాధ్యమాల ద్వారా కొత్త చూపుతో కొత్త డొపుతో ఫ్రెంచీస్టున్నారు. ఆ కోవకు చెందిన మట్టికే పల్లిపట్టు నాగరాజు.

అణచివేతను, అంటరానితనాన్ని, బహుజన బతుకులను, వారి జీవన సంఘర్షణలను, నాయకుల డోల్రతనాన్ని, పీడితుల, అణగారిన, బడుగు బలహీన వర్గాల గొంతె, సమాజంలో పేరుకు పోయిన అసమానతలను కవిత్యంలో అక్షరీకరించిన ధీశాలి. రచన మొత్తం ప్రస్తుత దేశ కాలమాన పరిస్థితులపై, బహుజన వెలివాడల వెతలపై సాగుతుంది.

పల్లిపట్టు నాగరాజు తిరుపతి జిల్లా మట్టి నుంచి మొలకెత్తున కవి. ఇతను సత్యవేదు మండలం వెంకటపురం (గ్రామంలో మే 27న 1987వ సంవత్సరంలో జన్మించిన వైపు) నిరువేద దైత్య కుటుంబంలో జన్మించడంతో పల్లె ప్రజల

శ్రమను, కాయకష్టాన్ని అనుభవించక తప్పలేదు. వలస కూలీగా ఇటుక బట్టీలు మోసిన చేతులతోనే ఇరుకైన జీవితాలను అక్షరీకరించారు. చాలా కష్టాలను, కన్నీళ్ళను దాటుకుని తిరుపతి ఎన్.జి.యస్. ఆర్ట్ కళాశాలలో డిగ్రీ స్టేప్లర్ తెలుగు చదివి, కర్మాలు ఏపిఎస్.ఆలో తెలుగు పండిట్ శిక్షణ తీసుకుని, తిరుపతి ఎస్ట్ విశ్వవిద్యా లయంలో ఎం.ఎ. తెలుగులో పట్టా పొందారు. 2006లో తెలుగు ఉపాధ్యాయులుగా ఎంపికయ్యారు. ప్రస్తుతం ఆచార్య మేడిసిపల్ రఖికమార్క దగ్గర విల్స్ రచనలపై పరిశోధన చేస్తున్నారు.

కవిత్యానికి వస్తువు ఎంత ముఖ్యమో,

యాలై పూడ్చింది
పల్లిపట్టు నాగరాజు

అభివృక్తి కూడా అంతే ముఖ్యం. అయితే కవిత్యానికి కావల్సిన వస్తువు కవి యొక్క దృక్కూఢానికి అద్దం పడితే, అభివృక్తి కనియొక్క స్మఱనాత్మకతను, సామర్థ్యాన్ని పట్టిచూపుతుంది. ఇవి రెండు చక్కగా కుదిరితే ఆ కవిత్యం పారకుల నోట పాటై పారుతుంది. పల్లిపట్టు నాగరాజు తన కవిత్యంలో రాయలసీమ నుడిని ప్రత్యేక ఆకర్షణాగా తెచ్చాడు. అందుకే ఇవాళ అతన్ని సాహితీలో స్థిరంగా నిలబెట్టింది.

ఈ కవి యొక్క కవితా రితుల్ని పరిశీలించాం ...

“యాలై పూడన్స్టా ఉంది ... ఎంత కాలమీ ఎగులాట...”

కొన్నాలికలో బెల్లం పూసుకుని... అంగిట్లో నిషం బెట్టుకొని భలే మాట్లాడు తుండారు కదబ్బా... భలే బెలిపిస్తుండారు కదయ్యా ...

కాళ్ళు తిమ్మిరెక్కెలా పీల్లకాయలను కూచోబ్బట్టి నీతి కోతలు కోస్టా ఉండారే...

ఇంగిలీసోడు ఎలబారి ఏట్లు గడిచినా దుమ్మెత్తి పొస్తున్నారే గానీ...

దేశం లోపల దొరల సంగతేంది... దేశం వదిలిపోతున్న దొంగల సంగతేంది సెలవిస్తారా సామి”

అంటూ నాయకులను నిలదీసేలా మొత్తం 56 కవితలతో ఆలోచింపజేసే విధంగా సాగుతుంది ‘యాలై పూడ్చింది’

కవితా సంపుటి.

“తెలుపును గురించి మాట్లాడే
ముందు నలుపును గురించి మాట్లాడాలి...
నలుపుతెలుపు నవ్వుల గురించి
మాట్లాడాలి...

తడిసిన మట్టిలోంచి మొలకెత్తి పట్టెడు
బువ్వయ్యే పొలమన్న గురించి
మాట్లాడాలి...

బువ్వులేక ఎండుతున్న దొక్కల
గురించి మాట్లాడాలి...

ఆప్పని గురించి మాట్లాడే ముందు
బర్రెను గురించి మాట్లాడాలి...

జంతువుల గురించి మాట్లాడే ముందు
మనిషి గురించి మాట్లాడాలి ...”

అంటూ సామాన్య పదాలతో
అసామాన్య కవితల అష్టరాలు అల్లి నేటి
సమాజాన్ని “చర్చ”కు పిలిచాడు కవి. ఈ
వాక్యాలన్ని వాస్తవిక రాజకీయాలకు
సంబంధించినవి కాకోయినప్పటికీ,
తాడిత పీడిత - ఆణగారిన వర్గాలకు
అండగా అష్టర నిప్పుకణమై నిలిచాడు.
ఆపు వథ గురించి మాట్లాడే ముందు
దళిత ప్రజలమై జరుగుతున్న అమానుష
దాడులమై మాట్లాడమని నిలదీశాడు.
నలుపు, బార్రె, దొక్కల గురించి మాట్లాడ
మని ఇందులో బహుజన ఆలోచన
విధానం కూడా నిశితంగా దగివున్నాయి.
“మీ కులం వాసన ముందు...
మా కూర వాసన ఏపాటిం...”

అంటూ ఆధునిక కుల సమాజం మీద
ఎద్దో చేశాడు కవి.

“కర్రలై యుగాల కయ్యల్ని దున్నిన
దేహాలు మేము...”

ఆర్మెలై యుగాల పాదాల్ని కాచిన
దేహాలు మేము...”

దేశాల దేహాలు మేము...

దేహాల దేశాలు మేము...

దేశాల దేహాలు మావి”

అంటూ ఎన్నిసార్లు పొడించా
పాటం దుకో ఇంకా ఇంకా మిగిలే ఉంటుంది
అంటూ దళిత అస్తిత్వ మూలాలను,
శ్రామికమూలాలకు అన్యాయం జరుగు
తుందని ఆక్రోశంతో, ఆవేదనతో,
కవిత్యాష్టరాలను పూలమాలలు అల్లాడు.

నాగరాజు కవిత్వంలో మట్టివాసనలు
మెండుగా ఉంటాయి. అందుకే పల్లిపట్టు
నాగరాజు రాయలనీమ మట్టికవి.

“మట్టిని తవ్వే చేతులు
మట్టిని తవ్వే పాదాలు
వొళ్లంతా మట్టివాసనతో
పరిమళిస్తున్న సమూహాలు...
మట్టితో పెట్టుకుంటే
మట్టికరిచిపోవడమే”

అంటూ మట్టి బతుకుల వృతాంతాన్ని,
వారి ఆవేశంతో పోన్నరించాడు.

సమాజ అసమానతలనే కాదు, శ్రామిక
వర్గాల బాధలనే కాదు, రాజ్యాన్ని
ప్రశ్నించడమే కాదు, బహుజన వృత్తులను,
వారి వ్యధాభరిత జీవితాలను పైతు
కవితలుగా మలిచారు రాజు.

“మురికి జుట్టుాన్ని కూడా ముఖం
చిట్టించి కోకుండా గౌరిగి కోరమీసాలో
రౌయమీసాలో మట్టసంగా దిద్ది...
మీసాలు మేంచేసే మొనగోల్లాన్ని నేనిన
మొక్కిపోతనో లేదో!?”

మే మొకదినం మా మంగలి
న్యాయాన్ని తప్పించే చరిత్ర ముఖం
మీద ఎన్ని కట్టిగాట్లు పడుంటాయో
బుద్దిలేని బుల్రల్ని తెగింటాయో..!”

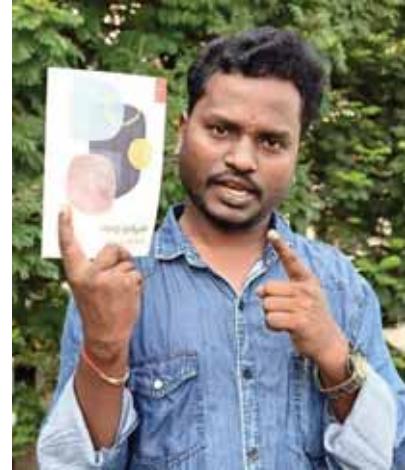
ఈ కవిత్వం ఒక ముఖ్యమంత్రి
మంగలి వాళ్లాన్ని కలవనన్నాప్పుడు
నిరసనగా రాసిన కవిత్వమైనా,
అగ్రకులాలు అహంకారాన్ని, వివక్షను
తిరస్కరించిన కవిత.

“దేశాన్ని భారతమ్మునీ
పిల్చుకుంటున్నమే గానీ”

ఈ దేశాన ఆడకూతుర్ల మానవేనాలు
చిత్తికి బూడైపోతున్న
అగత్యమేంది?”

అంటూ దేశంలో నిర్భయ, అసిపా,
దిశ వంటి దురాగతాలను ఎండగట్టి త్రీల
పక్షాన నిలబడిన పక్షపాతి. ఇలా
చెప్పుకుంటూ పోతే ఎన్నో మరెన్నో
మేటాపర్మ, పోలికలు, వర్ధనలు
చెప్పవచ్చు. రాజు కవితలే కాక నాలుగు
కథలు కూడా రాశారు.

అవార్ధులు...
ఉమ్మిడైచ్చి సత్యాదేవి సాహితీ

అవార్ధు, శ్రీమతి విమలాశాంతి స్వారక
సాహిత్య యువరస్వారం 2021,
శ్రీమతి పాతూరి మాణిక్యమ్మ సాహిత్య
పురస్వారం 2021, స్వద్ర వచన కవితా
పురస్వారం 2021, శ్రీకొత్తపల్లి
నెరెంద్రబాబు స్వారక సాహిత్య
పురస్వారం 2021, స్మ్రాజు
వేఱుగోపాల్రావు స్వారక పురస్వారం,
మల్లిషెట్టి సీతారాం స్వారక సాహిత్య
పురస్వారం పొందారు 2021
కవిగా...

కలహంస పురస్వారం డాక్టర్ రాథేయ
కవితా పురస్వారం, వింజమూరి-కవిసంధ్య
కవితల పోటీ పురస్వారం, తెలుగు
సాహిత్య సంస్కృతి సమితి పురస్వారం,
తెలుగు రక్షణవేదిక భాషా సేవక
పురస్వారం. ఇప్పుడు తాజాగా
ప్రతిపాత్మక కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ
యు పురస్వారం అందుకోనున్నారు,
మరియు రొట్టమాకురేవు అవార్ధు
అందుకున్నారు.

ఈ కవి దొక్క స్పజ్జనాశక్తికి,
కవితాయుక్తికి, హృదయపూర్వక
అభినందనలు తెలుపుతున్నాము.
భవిష్యత్తులోనూ మరిన్ని మంచి రచనలు
చేయాలని మనస్సుర్చిగా ఆకాంక్షిస్తాం.
(కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ యువ
పురస్వారానికి ఎంపికై మరియు
13-11-2022న రొట్టమాకురేవు కవిత్వ
పురస్వారం అందుకున్న సందర్భంగా
పల్లిపట్టు నాగరాజు రచన 'యాత్ర
పూడ్చింది' కవితా సంపుటమై పమీక్ష)

బతికున్న శవం..!

రాజీంద్ర ప్రసాద్ చేలిక, 99858 35601

చనిపోయిన ‘మనిషి’

అప్పున్నాడట,,, అడుగుతోంది

‘బతికున్న శవం..!..

తద్దినానికి ఘోరికి పెట్టిన కూడు

కాలంగ తినిపిస్తే

గొయ్యలోని ‘జీవి’ గొంతు కాలిందట.!.

హక్కులు విచ్చుకుంటున్నా

నాక్కి మరీ నోరెందుకు లేస్తోందో

అర్థంకాని సంఘం బిక్కమొహమేసింది..!

సమాధానాలు అడుగుతున్నావంటే

సంజాయుషీ ఇచ్చుకోవాలని

తెలియదా అని కసురుకుంది ‘సహాల్’.!.

గుండడటి భూమిని బల్లగా పేర్చి

అంగులాలుగా అమ్మితే చివరకు మిగిలింది

ఆరడుగులేనా అని ‘బొంద’ ఏఫ్ఫింది..!

కిరాయికొచ్చిన జీవితాన్ని

పరప్రాణి నాశనానికి వాడుతున్న

శునాపారితెవరని కాలం నిలదీస్తోంది..!

దాపరికపు గోడలు కాపురాల్చి కాటోస్తే

బజారునపడ్డ జీవితాల్లో ఏవరి పాత్ర ఏంటని

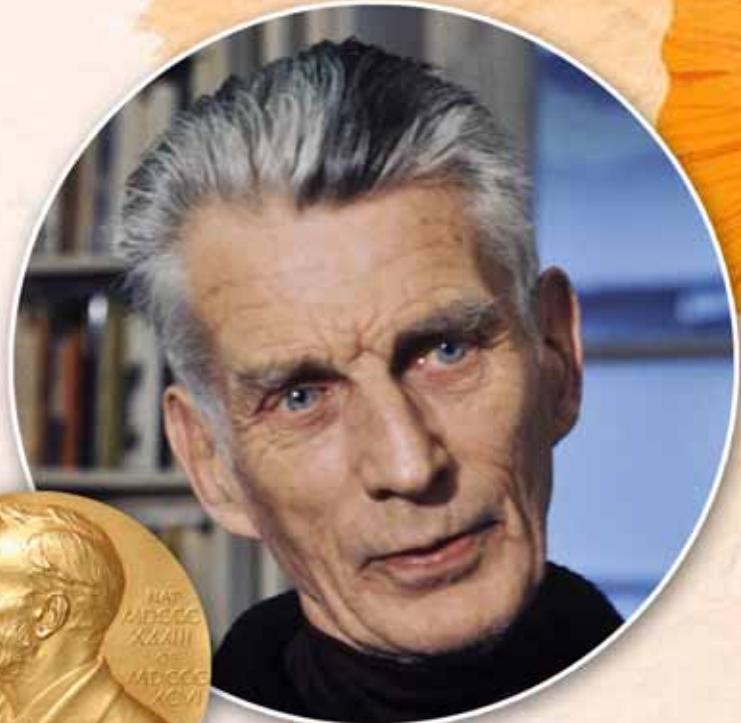
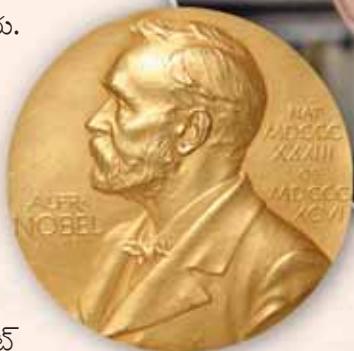
దర్శాజలకు మాత్రం ఎలా తెలుస్తుంది..?

శిల్పి కుమార్ రావు 1969

క్లాప్ట్రుకు పట్టంకట్టిన శాముర్ల్ బెకెట్ రచనలు...

శాముర్ల్ బెకెట్ పూర్తి సేరు శాముర్ల్ బెకెట్. అయిన ఏప్రిల్ 13, 1906న, ఫాంక్స్‌రాక్, కొంటీ డబ్లూన్, ఐర్లాండ్ జన్మించారు. డిసెంబర్ 22, 1989, పారిస్, ప్రాంస్లో మరణించారు. అయిన రచయిత, విమర్శకుడు మరియు నాటక రచయితగా ఎంతో ప్రసిద్ధిగాంచారు. 1969లో సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతి విజేతగా నిలిచారు. అతను ప్రైంచ్ మరియు ఇంగ్లీషు రెండించిలోనూ సాహిత్యం స్ట్రోం చాడు. అతని నాటకాలకు ఎంతో మంది అభిమానులు ఉన్నారు. ప్రత్యేకించి ఎన్ అటెండంట్ గొడాట్ (1952 నెఱిటింగ్ ఫర్ గొడాట్) మరింత కీర్తిని సంపాదించిపెట్టింది. శాముర్ల్ బెకెట్ డబ్లూన్ శివారులో జన్మించాడు. అతని తోటి పరిష్వ రచయితలు జ్ఞాన్ బెర్న్‌ప్రైస్ ప్రైస్ మరియు విలియం బట్టర్ మేట్ లాగా, అతను ప్రాటిప్పంట్, ఆంగ్లో-పరిష్వ నేపథ్యం నుండి వచ్చాడు. మోర్ ప్రైస్ దాన్ కిక్స్ (1934 కథల సంపటి), మరీ (1938 నవల), పారోస్ట్రోవ్ (1930 కవితల సంపటి) మొదలైనవి అయిన రచనలు. ఇవేకాక అతను 1930ల మధ్యలో ట్రైమ్ ఆఫ్ ఫెయిర్ టు మిట్టింగ్ ఉమెన్ అనే నవల రాశాడు, కానీ అది అసంపూర్ణంగా ఉండి 1992 వరకు ప్రచురించబడలేదు. ఆల్ దట్ పార్ (1957) వంటి అతని రేడియో నాటకాలు ధని, సంగీతం మరియు ప్రసంగం యొక్క మిత్రమ ఉపయోగంలో నమూనాలు. చిన్న టెలివిజన్ నాటకం ఎహో జో! (1967) టెలివిజన్ కెమరా యొక్క ముఖం మీద కదిలే పామర్చాన్ని మరియు చిన్న-ప్రైన్ డ్రామా యొక్క ప్రత్యేక పాత్రను ఉపయోగించుకుంటుంది. చివరగా, అతని ఫిల్మ్ ప్రిస్ట్రో

ఫిల్మ్ (1967) తన స్వంత పరిశీలకుడి కన్న నుండి తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నించే స్వీయ చిత్రాల యొక్క మరపురాని క్రమాన్ని సృష్టిస్తుంది. ఇవన్నీ అయిన సృజనాత్మకతకు ఎదురులేని నిదర్శనాలు. బెకెట్ యొక్క తదుపరి రచనలు తీవ్ర ఏకాగ్రత మరియు సంక్షిప్తత వైపు మొగ్గ చూపాయి. కమ్ అండ్ గో (1967), ప్లేలట్ లేదా “డ్రామాటిక్యుల్” అని అతను పిలిచినట్లుగా, మూడు పాత్రలు మాటలాడే 121 పదాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. “లెస్సోన్” అనే గర్య భాగం 60 వాక్యాలను కలిగి ఉంటుంది, వీటిలో ప్రతి ఒక్కటి రెండుసార్లు సంభవిస్తుంది. అతని సీరీస్ యాక్ష్ వితాట్ వర్ష అనే టైటిల్ సరిగ్గా సూచించబడతుంది మరియు అతని చివరి నాటకాలలో ఒకటేన రాకా 15 నిమిషాల పాటు కొనసాగుతుంది. అటువంటి క్లాప్ట్రుకు పట్టం కట్టిన శాముర్ల్ బెకెట్ నాటకాలలో ఎటువంటి సందేహం లేదు.

మంకయ్ గెలుపు

చులం ఎదుగుదలకు
అడ్డు కాదని తెలిపిన కథ....

కాలువ మల్లయ్
91829 18567

పగటిబువ్ తిన్నడు మంకయ్.
బోత్తనిండ తిన్నడు. బోత్తకొంత సల్లగా
వన్నని హాల్నే అటూ ఇటు నడిచిండు.
సోపాల కూసున్నడు. ఇంతల్నే బోల్లగిల్లు
సదిరచి 'రమణమ్మ' భర్తకెదురుంగ
కుర్చీల గూసున్నది. భార్యను జాసి
కిసుకున నవ్విండు మంకయ్.

"ఏంది?.. వట్టిగనే నవ్వపడ్డిచి? ఏం
కారణం లేకుండ నవ్వేటోల్లను
పిసోల్లంటరు. నీక్కుంచెం మంగురుంది
గదా! గదే గొల్లమంగురు" అంది
రమణమ్మ.

"నేను నవ్వితే నువ్వుగూడ నవ్వాలే గని
తిడ్డున్నవేందోయ్.. నీ అసాంటి ఆడోల్లకు
నా అసాంటి మొగన్ని జాత్తె మొత్త
బుద్ధయితది గదా..?"

"అగో.. నాకు తెలువని సంగతులన్ని
సెప్పుతన్నవు. ఇగే మన్నంటే మొత్తుడు
వెదుత తియ్య..” అని తానూ నవ్వింది
రమణమ్మ”.

"మరి నువ్విప్పుడెందుకు నవ్వినవు?”

"నేను నవ్విందానికి కారణమంది.
నీమాటలు, మరి వట్టివట్టిగనే నన్నుజాసి
నువ్వేందుకు నవ్వినవో సెప్పు. గొల్ల తిక్క
గాకుంటి. అన్ని తిక్కపనులే. ఎంత
జదువుకున్నా గా తిక్క బుద్ధులేడికి
పోతయి..?”

"నువ్వు గొల్లదానిని గదానోయ్..
తాపకోపారి గొల్లతిక్క గొల్లమంగు

రంటవు. నీది గొల్లకులమనే సేసుకున్న...”
అని మళ్ళీ నవ్విండు మంకయ్.

“అబ్బో ఈనె జేసుకోకుంటే నాకు
మొగడే దొరుకపోవుగద..?

నేను గొల్లదాన్నేకని నీ తీరుగ
గొర్రుగాసే కుటుంబం నుంచి రాలేదు.

మా తాత ముత్తయ్ పటేలు అప్పుడే
పోలీసుపటేలుగిరి జేసిండు. మా బాపు
బడిపంతులు. మా చిన్న బాపు సూపర్
షైఫర్.. ఎరికేనా?” అంది రమణమ్మ.

“ఎరికే తియ్యవోయ్.. మాకుటుంబం
కంటె ఒక్కతరం మీరు ముందు
సదువుకున్నరు. మీ తాత లెక్కనే
మానాయిన్న నాలుగో ఐదో సదివిండు.
ఊళ్ళే పెద్దమనిపి పెద్దగొల్ల మీ బాపు
మొదటితరం చదువుకున్నోడయితే నేను
మా కుటుంబంల మొదటితరం చదు
వరిని. మొదటితరపోల్లకు చదువు మీద
కని ఎక్కో ఉంటుంది.. గందుకే మస్త
జదివిన..”

“అవి ఎంత అక్కరకత్తయో రావో
తెలువకున్నా మస్త మాచదివినవు గొల్ల
తిక్కలేసినట్టు సదివినవు. మరా సదు
వులు మనకేపాటి సంపాదవిత్తన్నయిగా
జీతం రాల్లేకద! సదువులతోని నువ్వేమన్న
ఎక్కో సంపాయిష్టన్నవా?”

“ప్రతి దాన్ని షైపతోనే ముడివెడి
తెట్టునోయ్? మనకులం లగింత సదివి
డాక్టరేటు నేసినోళ్ళందరున్నరో సూపెట్టు..

నేను కథలు గూడ రాయవడ్డి..”

:: 2 ::

“మా రాత్తున్నవు తియ్య గొల్ల
కథలు.. సాకలిమంగలోల్ల, మాలమాదిగోల్ల
కథలు. గొల్లసదువు గొల్ల కథలు..”

“గొల్లోని సదువు సంగతి నీకేం
తెలుసోయ్.. నువ్వు మా తెలుగు పండిత
సారన్నట్టే అంటున్నవు..”

కాలింగ్ బెల్ మోగగానే లేచి
నిల్చున్నడు మంకయ్ తలుపు తీసిండు,
ఎదురుగా పోష్టమాన్ నర్సుయ్

“సార్.. మీకు ఉత్తరాలు..” అని
మూడు కార్డులు, రెండు ఇన్ లాండ్
లెటర్లు, ఒక కవర్ మంకయ్ చేతిల
పెట్టిండు నర్సుయ్.

“ఇని రోజు ఉన్నయే కద” అంది భర్త
చేతిలోంచి కార్డులు, ఇన్ లాండ్ లెటర్
తీసుకుంటూ. నర్సుయ్ షైపోయిండు.
కుర్చీలో కూర్చుంది రమణమ్మ.

“మీ కథలు మంచిగున్నయని రాసిన
ఉత్తరాలు, ఐదూ అంతే” అని
భర్తకిచ్చింది. వాటిని చూసి పక్కన
పెట్టిండు మంకయ్. కవర్ విప్పిండు.
లోపల రెండు పేజీల కరపత్రం లాంటి
ఆహ్మానపత్రం.

“ఎక్కున్నంచి..?” అడిగింది
“ప్రాదరబాద్ నుంచి”

“మల్లేదన్న మీటింగా? నాకెరికే..
గసోంటిదే అయ్యంటది..”

గవ్యరాకట్టేదన్నట్టు రాతలు. రాసి రాసి బి.పి. దెచ్చుకున్నరు? ఇయ్యాల్ల నైట్ పిష్ట్ గద.. రాత్రి నిద్రుండది. ఆలోచన్నిడిసిపెట్టి పండుకోండి. లేసినంక పాపింగ్ సెంటర్ కు పొయి సామాన్లు తేవాలె” అంది రఘుమృ మంకయ్య గదిలో కొస్తూ ..

:: 4 ::

“ఫ్లైజ్.. నన్ను డిష్టర్ట్ చేయకోయ్. సామాన్లు లిష్ట్ రాయి. మాత్రిసుకస్తగని నన్నిడిసి పెట్టు. తలుపు దగ్గరేసిపో”

అన్నడు మంకయ్య.

“ఇదెప్పుడు ఉన్నదేనాయె... రాతలు.. రాతలు.. రాతలు సదువులు పొల్గాండ్ సదువులు... గివ్విదప్ప నీ కింకోలోక ముందా? ఊకూకె ఆదేపనిగ ఆలోసిత్తే పిసోల్లయితరని కమలమృ వదిన సెప్పింది. మీ ఇష్టమిగ..” అని ఆగది తలుపులు దగ్గరికి వేసి తనగదిలోకి వెళ్లింది రఘుమృ.

దీర్ఘలోచనామగ్నుడయిండు మంకయ్య.

రామశాస్త్రిసారు తన చదువు గురించి, తన రాతల గురించి చేసిన అవమానాలు మంకయ్య కళ్ళముందు తిరుగుతు న్నాయి. బి.ఎస్సీ మొదటి సంపత్తురం చదువుతున్నడు మంకయ్య కరీంనగర్లో క్రిష్ణయ్యన్ కాలనీలో బిరూము కిరాయకు తీసుకుని ఉంటున్నడు. ఆ ఇల్లు మంకయ్య ఊరి సర్గుంచ్ కర్రం పంతులుది. పంతులు కొడుకు పుల్లారావు మంకయ్య క్లాస్ మేట్. కాలేజీకి పోయెచ్చిగదిల కూర్చున్నడు. పుల్లారావు ఆగది కచ్చిండు.

“మంకయ్య! రామశాస్త్రి సారచ్చిండు. మనం ఊళై సదువుకున్నపుడు తెలుగు చెప్పిన సారు. మా బాపు గూడున్నడు. ప్రభాకర్, సత్యనారాయణారావున్నరు నిన్ను రఘుమృంటున్నారు..”

పుల్లారావుతోటి పంతులింట్ల ముందుగదిలోకల్లిండు మంకయ్య.

“నమస్తేసారు... నమస్తే పంతులుగారు...” రామశాస్త్రికి, కొండల్ రావుకు నమస్కారం చేసిండు. ప్రభాకర్ రావు, సత్యనారాయణారావుల చేతుల్లో చేయకలిసిండు.

“కూచో మంకయ్య! కూచో. పి.యు.సి.ల ఫష్ట్ క్లాస్ ల పాసయినవు, నీకు ఇంజనీరింగ్ల ఉస్కానియా యూనివర్సిటీల సీటుచ్చిందట కద! పుల్లారావు చెప్పిండు. ఇంజనీరింగ్ల జెయిన్ కాక బి.ఎస్సీ. ఎందుకు చదువుతున్నపు? గౌర్వ కాసే కుటుంబం నుంచి వచ్చిన నీకు ఇంజనీరింగ్లో సీటుంటే మాటలా? వెరీ గుడ్ ..” అన్నడు రామశాస్త్రి. ఆ మాటల్లోనీ వ్యంగ్యాన్ని అర్థం చేసుకోలేనంత అమాయకుడు కాదు మంకయ్య, పార్యుప్పకాలతో పాటు లైబ్రరీలన్ని తిరిగేసి చదినే అలవాటున్న మంకయ్య జ్ఞానముపార్చన చేసుకుంటున్నడు. తాను పారశాల విద్యార్థిగా ఉన్నపుడు రాసిన కవితను చూసి రామశాస్త్రి చేసిన అవమానమింకా మరిచిపోలేదు.

ప్రభాకర్రావు ప్రక్కనున్న కుర్చీలో కూర్చున్నడు. శాస్త్రి మాటలకేం జవాబివ్వలేదు.

“మంకయ్య నేనెన్నిసారు చెప్పినా విస్తేదు. మా పుల్లన్నవి సట్టిఫిట్టు తీసుకెళ్లి ఇంజనీరింగ్కు దరఖాస్తు చేసిండు. మొదటి లిష్ట్లోనే సీటుచ్చిందని వార్త తెచ్చింది మా పుల్లన్నే. మా నోనికే రాలేదు మంకయ్యకచ్చింది. హైదరభాద్రుకు పోయి శరిత్ కమ్మని ఎన్ని సార్లు చెప్పినా విస్తేదు. ఇర్చులకేమైనా ఇబ్బందయితే నేనిస్తానని

కూడా చెప్పిన విస్తేదు. మంకయ్య తల్లిదండ్రులను పిలిచి చెప్పిన. వాళ్ళ మంకయ్య ఇష్టం, మాకు సదువుల గురించేం తెలువదన్నరు” అన్నడు కొండల్రావు.

:: 5 ::

“ఏమైంది మంకయ్య! ఎందుకు పోలేదు? అంత మంచి అవకాశాన్ని ఎందుకు వదులుకున్నవు? నువ్వు ఇంజనీరింగ్లో జాయినయ్యుంటే మీ చుట్టుపక్కల ఊళ్ళాళ్ళనే నువ్వు గౌల్కెక్కి కుటుంబం నుంచి మొదటి ఇంజనీరు వయ్యేవాడివి.”

సారన్న చివరి మాటల్లోనీ వ్యంగం మంకయ్య గుండెకు గుచ్చుకుంది.

“పోనియ్యండిసార్.. గపన్ని గిప్పుడెందుకు..? నాకు బి.యస్సీ, బి.ఎస్ చేసి టీచర్ కావన్నమంది. నేనొక్కనే కొడుకును. గంత దూరం బొయ్య సదువుతె మా అవ్వయ్యలను సూసుకునుడెట్లు..?”

ఇక్కన్నయితె ప్రతి శనివారం ఊరికి పొయి సోమారం పొద్దున రావచ్చు. సెలవుంటే అక్కడుండచ్చు. ఇంట్ల ఏం జేసినా కరీంనగర్ వచ్చేబోల్లతోనీ మా అవ్వ పంపుతది. ఇంజనీరింగ్ అయితె నొకరక్కడత్తదో తెలువది. టీచరయితె ఊరును, అవ్వయ్యలను జూసుకుంట దగ్గర దగ్గర్ ఇండోచ్చు గుందుకే నే

నెలరోజుల క్రితం కరీంనగర్కు పోయిందు మంకయ్య. పుల్లారావును కలుద్దామని వాళ్ళించే లేచిందు. కొండల్ రావు, రామశాస్త్రి మందు గదిలో కూర్చోనున్నరు. “పుల్లన్న లేదా పంతులుగారు.” అన్నడు మంకయ్య.....

“ఇంట్లో లేడు బజారుకిళ్ళిందు. పుల్లన్న లేకుంటేంది మేం లేమా? దాదా...కూచో...” అన్నడు కొండల్రావు.

శాస్త్రిని చూసి కూచుండుటానికి తటపటాయించిందు మంకయ్య. “మంకయ్య! కూచో భాబూ....! మంచి ఉద్యోగంలో ఉన్నావు. అద్భుతంగా సాహిత్యం రాస్తున్నావు. స్వయంక్రమితో షైక్షించాడివి. నువ్వు జీవితాన్ని గెలుచుకున్నావయ్య. నా శిష్యుడు ఇంతగా ఎదిగినందుకు గర్మిస్తున్నాను. కూచో..” అన్నడు రామశాస్త్రి. సోఫాలో కూర్చున్నడు మంకయ్య. శాస్త్రి నండి ఆ మాటలనూహించలేదు మంకయ్య..... అది వృద్ధాశ్చంతోనీ వచ్చిన మార్పా....? సమాజంలో వస్తున్న సామాజిక పరిణామాలను చూడటం వల్ల వచ్చిన మార్పా? నటనా.....? అర్థం కాలేదు మంకయ్యకు.

“ఎంతైనా మాది గొల్ల సదువే కదా సార్. గొల్లాతలు..” అన్నడు. “శ్రీకృష్ణుడు యాదవుడే కదా మంకయ్య! భగవద్గీత రాసిందు. భగవద్గీతను మేము తలమీద పెట్టుకుంటం. కులానిదేమంది గుణం కావలె... అందుకే శ్రీకృష్ణుడు చాతుర్ వర్ధ్యం మయా సృష్ట్య గుణకర్తు విభాగా: అన్నడు శాస్త్రి.

“శ్రీకృష్ణుడు యాదవుడన్నది నిజమే కావచ్చి. కానీ యాదవకృష్ణుడు ఆ శ్లోకం చెప్పి ఉండడు. తాను యాదవుడై ఉండీ తనకులం వాళ్ళను గొర్రు, పశువుల కాపర్గూ ఉండాలంటాడా చెప్పండి. ఎండనక, వాననక, చెట్టునక పుట్టునక రాయనక రప్పనక అడవులపొంది తిరుక్కుంట గొర్గ గారుమంటడా? సదువులేకుండా ఉండమంటాడా....? చెప్పిండి సార్. ఆ శ్లోకం తర్వాతి కాలంలో చేర్చివుంటారు.....”

ఆ మాటలు సూటిగానే తగిలినయి శాస్త్రికి.

:: 10 ::

“మంకయ్య! అసలు కులాలు ఎట్ల బుట్టినయో తెలుసా...? వాటిని కులాలనద్దు, బుద్దిపీపులు, ఆయుధ జీవులు, వ్యాపారజీవులు, శ్రమజీవులు, వీళ్ళందరూ ఉంటేనేకదా సమాజం నడిచేది ఏమంటావు....?”

కులవ్యవస్థను మరో రూపంలో సమర్థిస్తున్న రామశాస్త్రిలో ఏ మార్పు రాలేదని అర్థమైంది మంకయ్యకు. ఏదో అనబోయాడు. ఇంతల్నే కొండల్రావు అందుకున్నడు.

“శాస్త్రి!.. మంకయ్య ఇప్పుడు శూద్రుల తరపున నిలబడి రాస్తున్న రచయిత.. నువ్వున్ని చెప్పినా వాస్త్రి ఒప్పించలేవు. వాదం బందు చేయిండి. మొత్తం మీద సదువుతో రచయితగా జీవితాన్ని గెలిచిందు మంకయ్య” అన్నాడు.

ఇంతల్నే పుల్లారావచ్చిందు. మంకయ్య, పుల్లారావు బంగా మీదికి పొఱుండ్రు.....

తన జీవితమంత కళ్ళమందు కదిలింది మంకయ్యకు.

★ ★ ★

పెన్ చేతిలోకి తీసుకున్నడు. తనకొచ్చిన ఆహ్వానానికి జవాబు రాస్తున్నడు.

గొల్లకురుమ వేధావుల ఫౌరమ్ నిర్వాహకులకు పదివేల దండాలు...

మంద మంచిగ పెట్టుండి. గొల్లకుర్చు మేఘావులందరచ్చేటట్లు సూడుండి. మనమంత ఖుల్లం ఖుల్లగ మాట్లాడుకుండాం. ఎడ్డి గొల్లోల్ల బతుకులగురించి చర్చించుకుండాం. నేనయితే గీ సభల గెలుపు సదువు గురించి మాట్లాడుత. నా జీవితంల పడ్డ అవమానాల గురించి పెప్పుత. గా సదువుతోని నా జీవితంల వచ్చిన మార్పు గురించి చెప్పుత. సదువుతోని నేనెట్ల జీవితం గెల్పుకున్నా సేప్పుత. గా సదువు లేకుంట నేను రచయితనయేటోన్ని

కాదు. మా సిన్నాన్న కొడుకుల లెక్కనే గొర్గాసుకుంట ఉండేటోన్నేమె. మనం సదువుకునుడే కాబు మనోల్లు సదువుకునుడెట్లనో మాట్లాడుకుందాం మంద మంచిగ వెట్టుండి తోడేల్లు రాకుంట జూడుండి... నేను గీ సభకు తప్పకుండత్తు... శనార్థులు..

-డా॥ మంకయ్య ...

“నాన్నా!.. మేమచ్చినం... ఏం రాత్రున్నవు... ఆహో.. లెటర్ రాస్తున్నవా...? ఎప్పటికేదో రాసుడే నీకు....”

అని గదిలో కురికచ్చిండ్రు కవిత, క్రాంతి. లేచి నిల్చున్నడు మంకయ్య, పిల్లలను దగ్గరికి తీసుకున్నడు...

“క్రాంతి! కవిత! మీ స్వాలు విశేషాలేంటి.” అడిగిందు మంకయ్య.

“పొయి పొయ్యచ్చిండ్రు పొల్ల గాండ్లు... యూనిఫాం మార్పుకోండి. కారపూస సేసిన... అది తిని బోర్డువిట తాగుదురు. అటెనుక మాట్లాడుకోపచ్చు” అంది రఘమ్మ ఆగదిలోకొస్తూ....

“అమ్మా!.. మా తింటంగని ఒక్కమాట నాన్తోని మాట్లాడనియ్య” అంది కవిత...”

“సరె...ఏం మాట్లాడతవో మాట్లాడు...” అంది రఘమ్మ.

“నేను మందు చెప్పుత....” అన్నడు క్రాంతి.... సరె చెప్పు....”

:: 11 ::

“నీ కులమేందని అడిగిందు పైన్నసార్...”

“సువ్వేమన్నవు...?”

“గొల్ల...” అన్నమోతె అందరు నవ్విండ్రు”... కవిత దిక్కు చూసిందు మంకయ్య.

“నేను పద్యం ఒక్క తప్పులేకుండా చదివిన. అంజనిదేవి కూడ మంచిగనే చదివింది. ఆమెను శభావ్ శభావ్ అని బాగ మెచ్చుకున్నడు తెలుగుసారు. నవ్వేము ఏమన్నేదు...”

“ఔన్న సారు పేరేందిరా క్రాంతి...?” చెప్పిండు క్రాంతి. తెలుగు సారెవరు? చెప్పింది కవిత. పిల్లల తరంలోనూ..?

మంకయ్య ముఖంల ప్రశ్నార్థకం..?

బదుగు బతుకులను చిత్రించిన “గంగెద్దు”

అట్టడుగు గంగెద్దుల వారి జీవితాలను
సెన్నితైజ్ చేసిన గంగెద్దు కథా విశ్లేషణ...

సాగర్ సత్తయ్
79891 17415

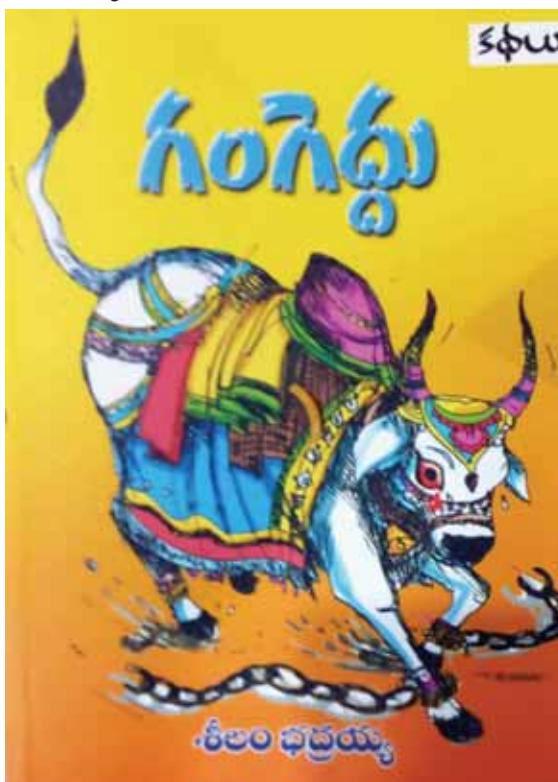
తెలుగు కథకు పుట్టిల్లు నల్లగొండ. బండారు అచ్చమాంబ మొదలు నేటి వరకు ఎందరో నల్లగొండ రచయితలు తెలుగు కథను నునంపన్నం చేశారు. చైతన్యానికి, పోరాటానికి నల్లగొండ పెట్టింది పేరు. ఇక్కడి నుండి తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కాలంలో, స్వాతంత్ర్య నంతర కాలంలో ప్రజా సమస్యలను ప్రతిభింబిస్తూ పరిష్కార మార్గాలను చూపుతూ అనేక కథలు వచ్చాయి. తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కథలు రాసిన ఆవుల పిచ్చుయ్, కాంచనపల్లి చిన్న వెంకట రామారావు వంటి తోలితరం కథకుల బాటలో ఇటీవల కాలంలో సాయుధ పోరాట కథలు రాసిన వారు భద్రయ్ శిలం. మొట్టమొదటి కథా సంపుటి “లొట్టిపేసు పూలు”తో సంచలనమే సృష్టించాడు. ఇటీవల కాలంలో సామాజిక స్వపూతో శరవేగంగా కథలు రాసున్న విలక్షణ కథకుడు శిలం భద్రయ్ ఇంగ్విడు సాహితీ క్షీత్రంలోకి “గంగెద్దు”ను వదిలాడు.

“గంగెద్దు” కథల్లో మానవ బంధాలు, సామాజిక స్వపూ, మనో విశ్లేషణ, అచ్చమైన

సంప్రదాయ జీవన శైలి, జనభావ గొప్పదనం మొదలైన అంశాలను ప్రతిభింబించే కథలు కనిపిస్తాయి. సంకలనానికి తలమానికమైన కథ ‘గంగెద్దు’. తలుపు పెట్టి కొడితే పిల్లి కూడా తిరగ బదుతదన్నట్లు అణాచివేత అధికమైన చోట తిరుగుబాటు తప్పదని నిరూపిస్తుంది కథ. ఉండడానికి ఇల్లు, వ్యవసాయానికి భామిలేని నిరుపేద

సంచార జాతులు గంగెద్దుల వాళ్లు, ఊరి బయట గుడిసెలేసుకొని గ్రామాల్లో యాచిస్తూ జీవనం సాగిస్తుంటారు. అంతిమయాత్రలో గంగెద్దులను ఆడిస్తూ పొట్ట పోసుకుంటారు. గంగెద్దుల వారి జీవన విధానాన్ని ఈ కథ కళ్ళకు కట్టింది. కర్కణ పంతులు భార్యకు రోగం వచ్చినప్పుడు గంగెద్దు గట్టియ్ చేసిన వైద్యమే ఆమెను బతికించింది. అందుకు

దయతలచి ఆమె ఒక కోడె దూడను ఇచ్చింది. అది అతని మేధా ప్రతిఫలం. అయినా దానిని దానం ఇచ్చినట్లుగానే తన జీవితమంతా కృతజ్ఞతను ప్రకటిస్తాడు గట్టియ్. తన కడుపున పుట్టిన బిడ్డను సాదుకున్నట్టే ఆ గొడ్డను కూడా సాదుకున్నాడు. అన్ని విద్యలు నేరించడు. దురదృష్టిపూత్తు ఆ గంగెద్దు చేతిలోనే మరణించాడు. దిక్కులేని పష్టులైన భార్య ముత్తమ్మ, కొడుకు శివుడు ఆకలితో అల్లుడిపోతారు. గట్టియ్నను పొడిచిన గంగెద్దు పొరిపోయి కర్కణ పశువుల కొట్టం లోకి చేరుతుంది. ఆ దారిలో వెళ్లున్న ముత్తమ్మను చూసిన గంగెద్దు ముత్తమ్మను అనుసరించి వెళ్లంది. అప్పటికి శివుడు గంగెద్దునాడించే నేర్చును కలిగి

గంగెద్దనాడిస్తుంటాడు. ముత్తమ్ము ఎద్దును దొంగిలించిందని, కర్రం పెద్ద మనములతో పంచాయతీకి పిలుస్తాడు. తనకు దానం చేసిన ఎద్దు, తనతో పాటు వచ్చింది. కానీ నేను దొంగిలించలేదని ముత్తమ్ము వాదిస్తుంది. ఆమె చెప్పింది వినకుండా, గడ్డపారను కాల్చి ముత్తమ్ము చేతులతో దూసిపిస్తారు. ఆ సమయంలో పారుగూరినుండి అక్కడికి వచ్చిన శివుడు గంగెద్దను పెత్తనం చేసే గడ్డ మీదకు ఉని గొలుపుతాడు. అప్పటికే దెబ్బలు తిన్న గంగెద్ద, ప్రతీకారంతో కరణం ప్రాణాలు తీయడంతో కథ ముగుస్తుంది.

కథలో “గంగెద్ద” అన్యాయానికి గురైన పేదవాడికి ప్రతినిధి. ఈ కథ ద్వారా శిలం భద్రయ్య గ్రామీణ ఆధిపత్య సమాజాన్ని, సామాజిక వ్యవస్థలోని లోపాలను మైక్రోస్కోప్ కింద పెట్టి విశ్లేషించాడు. కథ ఉపాధి సమస్యలో మొదలై, భూసమస్యకు పరిప్పారం కావడంతో ముగుస్తుంది. స్వాతంత్ర్య భారతదేశంలో భూసమస్యానై ఎన్నో చట్టాలు వచ్చాయి. మార్కెజం పోరాటాలు వచ్చాయి. ఇప్పుడు బహుజన పోరాటాలు నడుస్తున్నాయి. కథలో కరణం పంతులు రంగయ్య, అతని భార్య చాలాకాలంగా విడిపోయి ఉన్నట్లుగా ప్రచారం జరుగుతుంది. వాస్తవానికి భూములను కాపాడుకోవడానికి ఆడిన నాటకమని కొద్దిమందికి మాత్రమే తెలుస్తుంది. గరిష్ట భూపరిమితి చట్టాన్ని తప్పించుకోవడానికి పెద్దవాళ్లు ఆడిన నాటకాలకు కరణం ప్రతీకగా కనిపిస్తాడు. సామాన్య జనాలను పశువుకంటే హీనంగా చూసే దుర్మార్గుడు కరణం. “అయిన మార్లకు తలలూవే పెద్దమనముల కంటే గంగెద్దలే నయుం” అంటాడు రచయిత. ఉన్నోడికి వల్లత్తు పలికి గ్రామపెద్దల తీరును ఈ కథ చక్కగా తెలిపింది. గ్రామంలో ఎవరు చనిపోయాడా, కన్నిరు పెట్టే గ్రామీణుల హృదయ మార్గవాన్ని శిలం భద్రయ్య ఈ కథలో చిత్రించారు. ప్రీపురుష సమానత్వం, ధనిక అగ్రవర్ణాల

“గంగెద్ద” కథ ద్వారా రామాలలో సామాజిక వివక్షప స్థాయిలో ఉందో స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. భర్త చనిపోయిన ముత్తమ్మ తన కొడుకుకు బుక్కెడు బుప్ప పెట్టడానికి ఏదైనా పని జీప్పించమని పంతులును కాళ్ళానేళ్ల పడ్డపుడు ‘ముత్తమ్మా! కట్టలేని ఊరా? గట్టలేని చెరువానే మనూరు?’ అంటూ ఊర్లో అడుక్కునేటోడు కూడా ఉండాలనే పంతులు మాటలు సమాజ దుస్తితిని ప్రతిబింబిస్తున్నాయి.

కుటుంబాలలో కంటే బీద, అణగారిన వర్గాలలోనే ఎక్కువగా ఉంటుందని ఈ కథను చదవడం ద్వారా అర్థం చేసు కోవచ్చు. సాధారణంగా పురుషులు మాత్రమే గంగెద్దను ఆడిస్తూ ఉంటారు. కానీ తన భార్య తనతో పాటు సుతి పడుతూ ఆటలో పాల్గొనడం ఈ కథలో గమనిస్తూం. గంగెద్దనాడించే పనిలో ముత్తమ్మ కూడా భాగస్వామి కావడం ప్రీతి పురుష సమానత్వానికి నిరద్ధరణం. అలాగే ఇది గ్రామీణ శ్రామిక శక్తి, ఉత్సత్తులో ప్రీతి భాగస్వామ్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

“పెద్దగంగెద్దను ఆడించినట్లు, ప్రజలు జొన్నలు, బియ్యం పెద్ద ఎత్తున దానం పెట్టినట్లు” కలగన్న శివుడు, ఆ స్థాయి నుండి అతని ఆలోచనలు మర్లబడి నేను గంగెద్దనే ఎందుకు ఆడించాలి? ఊరిజనం కర్రం పంతులు చెప్పినదానికల్లా ఎందుకు తలాడి స్తుండు? నేను నా ఇష్టమైన పనిని ఎందుకు చేయకూడదు? ఊర్లోవాళ్లు నాకు వేరే పని ఎందుకిప్పరు? ఊర్లో ఉండడానికి ఇంత జాగా ఎందుకు దొరకదు?” ఇలా తనను తాను ప్రశ్నిం చుకునే స్థాయికి ఎదగడం సమాజంలోని నేటితరం ఆలోచనా విధానంలో వస్తున్న మార్పుకు నిరద్ధరణం. మనిషికి ప్రశ్న ఉంటేనే సమాధానం. సమాధానం లేని

ప్రశ్నలు సంఘర్షణకు దారితీస్తాయి. సంఘర్షణాను అధిగమించడానికి ఆలోచనను అయ్యిథంగా మలుచు కుంటాడు. ఆలోచన నుండే ఒక పరిప్పారం లభిస్తుంది. ఇలా ఒక పరిప్పారం వెతుక్కున్న పాత్రలో శివుడు కనిపిస్తాడు.

గ్రామాల్లో వెట్టిచాకిరి, అణచివేతకు వ్యతిరేకంగానే నక్కలిజం వ్యాపించింది. ఈ కథలోనూ ఎల్లకండువాలు గ్రామానికి రావడం, “దుస్తేవాడిదే భూమి” నాటకాన్ని ప్రదర్శించడం శివుడి ఆలోచనలు పదును దేరడానికి ఓ కారణం కావచ్చు.

“గంగెద్ద” కథద్వారా గ్రామాల్లో సామాజిక వివక్ష ఏ స్థాయిలో ఉందో స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. భర్త చనిపోయిన ముత్తమ్మ తన కొడుకుకు బుక్కెడు బుప్ప పెట్టడానికి ఏదైనా పని జీప్పించమని పంతులును కాళ్ళానేళ్ల పడ్డపుడు ‘ముత్తమ్మా! కట్టలేని ఊరా? గట్టలేని చెరువానే మనూరు?’ అంటూ ఊర్లో అడుక్కునేటోడు కూడా ఉండాలనే పంతులు మాటలు సమాజ దుస్తితిని ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. ‘గంగెద్దోళ్లు పనికి వ్యాప్తి మేము రాము’ అనే గ్రామీణ తోటి కూలీల సూటిపోటి మాటలు యాచక కులాలను కనీసం మనుషులుగా చూడలేని దైన్యప్రస్తితిని ప్రతిఫలిస్తున్నాయి.

కథను నడిపించడంలో శిలం భద్రయ్యది అందె వేసిన చేయి. కొన్నిచోట్ల ఆర్థత కల్గిన వాక్యాలు పారకుల హృదయాన్ని ద్రవింపచేస్తాయి. తెల్లవారు జామున లేచి ఊళ్లోకి వెళ్లి ముత్తమ్మ పాచిపోయిన బుప్పును అడుక్కుప్రియీ పెట్టినపుడు ‘తల్లే తెల్లబుప్పును చూసి, శివుని కళ్లు ఎలిగినయి’. అనే వాక్యం చదివాక, ఆ పసిపిల్లవాడు ఆకలితో ఎంత అల్లాడిపోయాడో కదా! అని చదివే పారకుడికి హృదయం మెలిపెట్టినట్లు అవుతుంది. గట్టయ్య, ముత్తమ్మ ఇర్దరూ కడుపు మాడ్చుకొని బిడ్డకు, గౌడుకు పెట్టి సాదిండు. ‘గౌడ్చేమా మొగుణ్ణీ మింపిసాయే. సద్గం అన్న బిడ్డేమో అడ్డమాయే’ అనే ముత్తమ్మ మాటలు

కరినమైన మనసునూ సైతం ద్రవింప చేస్తాయి. ‘ఎండకు చెర్ల నీళ్లు, కష్టల దూపకు ముత్తమ్మ క్షీళ్లు ఎండిపోయాయి’ అన్న రచయిత మాటలు ముత్తమ్మ కుటుంబం దయనీయస్థితికి దర్జణంగా నిలుస్తాయి.

కథాకథనంలో భాగంగా శీలం భద్రయ్య చెప్పిన ప్రతీకాత్మక వాక్యాలు పారకులను ఆలోచింపజేస్తాయి. ఒక్క సారి పిల్లల పొరబాట్లు, దుడుకుతనం తల్లిదండ్రుల చావుకు కారణమవుతాయి. కథలో అదుపుతప్పి రంక వేసిన “గంగెద్దు” వేగం గట్టయ్య చావుకు కారణమ వుతుంది. ఈ సన్నిహితాన్ని వివరించే క్రమంలో “శివుడు బువ్వ తింటున్న తలెల మట్టి పడ్డది” అనే ఒక వాక్యాన్ని ప్రయోగించారు. బెదిరిపోయిన గంగెద్దు, శివుని మీద నుంచి అమాంతం దుంకి పోతున్న సమయంలో దాని కాలికి తగిలిన శివుని బువ్వగిన్నె దూరంగా పడి, శివుడి బువ్వ మట్టిపాలయ్యందని చెబుతాడు రచయిత. ఇది భాతికంగా పారకునికి అక్కడ కనిపించే సన్నిహితం. కానీ తన కుటుంబానికి ఆదెరువైన తండ్రిని కోల్పోవడం, తిండి దౌరకని స్థితి ఏర్పడడం వంటి దీనస్థితికి ప్రతీకాత్మకంగా ‘అతని గిన్నె మట్టిపాలయ్యంది’ అని చెప్పడం శీలం భద్రయ్య కథారచనా నిపుణతకు నిదర్శనం. మరొకచోట శివుడు పదహారేళ్ల యువకుడై గంగెద్దును ఆడిస్తున్న సందర్భంలో ‘శివుని ఆట సాపు ముంగిట సాగుతూనే ఉంది’ అంటాడు. ఇక్కడ కూడా అంతిమయాత్ర ముందు శివుడు గంగెద్దును ఆడిస్తున్నాడు అనే సాధారణాను అర్థం అంటే మృత్యువుతో పోరాటమే అనే అంతర్భీష్టనైన అర్థాన్ని కూడా చాకచ్చయంగా చెప్పాడు. ‘ఎల్ల కండువాలు వచ్చాయి’ అనే ప్రతీకాత్మక వాక్యం రాత్రివేళ నక్కలైట్లు గ్రామానికి వచ్చి ప్రజలను చైతన్యం చేయడానికి మీటింగ్లు ఏర్పాటు చేశారని చెప్పడమే.

కథాకథనంలో భాగంగా రాసిన

వాక్యాల అలంకారిక సౌందర్యం కథకు మరింత వన్నె తెచ్చింది. ‘ఆమె ముఖంలో లచ్చిందేవి పొడ, గుట్ట మీద ఎల్ల సూరీడు మాదిరి వెలుగుతూ ఉంది’ అనే వాక్యం కర్మం పంతులు భార్య భాతికరూపంతో పాటు, ఆమె మంచితనాన్ని కూడా ప్రతిబింబిస్తుంది. మరొకచోట “పడావు పడ్డట్టున్న గడ్డెలు, ఆరోజు రంగురంగుల కొత్తబొంతలను కప్పుకున్న గంగెద్దు లాగా.. గోడలు వీపు మీద తీరొక్క రంగులు వేసుకున్నాయి” అనడం సముచితమైన పోలిక అనిపిస్తుంది. ఇంకోచోట గంగెద్దు గాపు పట్టే సన్నిహితం లో “సివంగి మేక మెడను నోటి కరిసినట్టు గట్టయ్య మెడను గంగెద్దు అమాంతం నోటి కరుసుకుంది.” అనే ఉపమానం చక్కని భావచిత్రంలా పారకుల కళ్ల ముందు కనిపిస్తుంది. ఇనే కాక కథ చెప్పే విధానంలో శీలం భద్రయ్య సందర్భాను సారం రాసే కవితాత్మక వాక్యాలు పారకులను బాగా ఆకర్షిస్తాయి. “గట్టయ్య తల రొతుటై పడి, ఆ రొతు నెత్తురు పులుముకుంది” వంటి వాక్యాలు ఇందుకు నిదర్శనాలు. సంచార అట్టడుగు “గంగెద్దు”ల వారి జీవితాలను సెన్నిటైట్

చేస్తూ వచ్చినవి ఈ “గంగెద్దు” కథలు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని సంస్కృతి, నమ్మకాలు ఈ కథలో చర్చకు వస్తాయి. “గట్టయ్య చెప్పినట్లు గంగెద్దు మాట వినడం ఉంది.” అని ప్రజల వాళ్ల పసరు పోస్తారని జనవ్యవహారంలో ఉంది. ఈ నమ్మకాన్ని సందర్భానుసారం కథలో చూపించడం సముచితంగా అనిపించింది. అలాగే గంగెద్దు కాళ్లను తాంబాలంలో పెట్టి పుసు నీళ్లతో కడిగి, కుంకుమ పెట్టడంవల్ల చనిపోయిన వారు పుణ్యాలోకాలకు వెళ్లారని ఓ నమ్మకం. ఇది కూడా ఈ కథలో కనిపిస్తుంది. సందర్భానుసారం అనేక సామెతలు గంగెద్దు కథలో కనిపిస్తాయి. “కరణంతో కంటు కాటికి పోయినా తప్పదు.” “రాజును పేదనరాదు, ఎద్దును సాధువనరాదు”, “చేపకు ఈత నేర్వాలా?”, “కట్టులేని ఊరు గట్టులేని చెరువు,” “బడితే ఎవడిదో, బరై వాడిదే అవుతుందా?”, “పేదోని కోపం ప్రాణానికి సేటు,” “ఎట్లే పైప లేదు కానీ, ధర్మానికి దండుగా” మొదలైన సామెతలు శీలం భద్రయ్య గ్రామీణ జీవన సునిశిత పరిశీలనకు నిదర్శనాలు.

“గంగెద్దు” కథలో పాత్రోచిత జీవధాషు పారకులను కట్టివేస్తుంది. “పుసురం, కుళాలు, ఇశ్రీకం, వశ పడత లేదు, మర్లబడు, బువ్వాలు, జర్రిపును, తాసీలు ముందు, నామోషి, నామర్ల” మొదలైన అనేక పదాలు తెలంగాణ భాషా సాందర్భాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్నాయి.

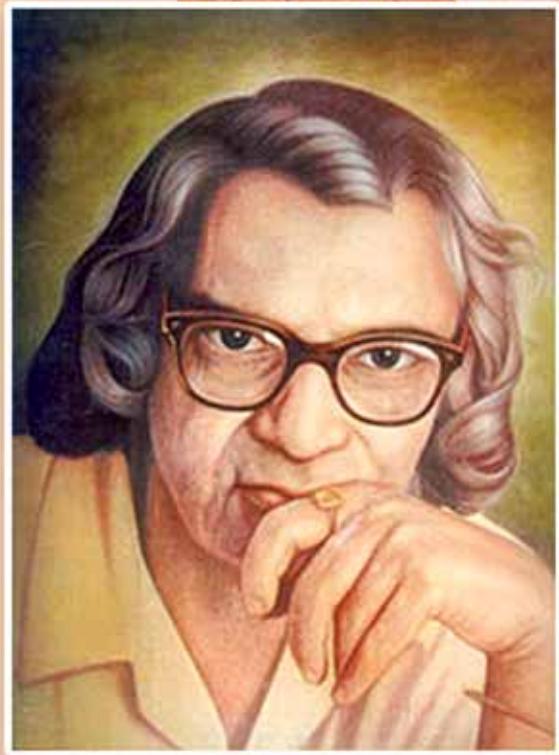
శీలం భద్రయ్య గంగెద్దు కథాసంపుటిపై అభిప్రాయం రాయాలను కుప్పుప్పుడు ఒక్క కథలైనే ఇంతటి విశ్లేషణ చెప్పవలసి వచ్చింది. ఇక అన్ని కథలైనే ఇలాగే రాస్తే అనుశీలన గ్రంథమే అవుతుంది. అంతగా నన్ను ఆకర్షించిన “గంగెద్దు” కథలను తెలుగు కథ ప్రపంచంలోకి సాదరంగా స్వాగతి స్తున్నాను. రచయిత శీలం భద్రయ్యని మనసారా అభినందిస్తున్నాను.

కథలో “గంగెద్దు”

అన్నాయానికి గురైన పేదవాడికి ప్రతినిధి. ఈ కథ ద్వారా శీలం భద్రయ్య గ్రామీణ అభివృత్తు సమాజాన్ని సామాజిక వ్యవస్థల్నిని లీపాలను మైత్రీశాశ్వత కింద పెట్టి విశ్లేషించాడు. కథ ఉపాధి సమస్యలో మొదలై, భూసమస్యకు పరిష్కారం కావడంతో ముగుస్తున్చి. సాప్తాత్మక భారతదేశంలో భూసమస్యలైన ఎన్నో చెట్టుల వచ్చాయి. మార్కిషియం పెట్టుడు బహుమానికి నడుస్తున్నాయి.

సుమిత్రానందన్ పంత్ 1900 మే 20న ఉత్తరాఖండ్లోని అల్గైరా జిల్లా కాసాని గ్రామంలో జన్మించారు. ఆయన హిందీ కవులలో ప్రముఖులు. “చాయావాది” అనే యుగపు కవులలో ఒకరిగా ప్రసిద్ధి. సుమిత్రానందన్ పంత్ కవిత్వం, నాటకాలు, వ్యాపాలు మొత్తం కలిపి 28 కృతులు రాశారు. చాయావాది కవితలే కాకుండా, పంత్ అభ్యుదయవాద రచనలు చేశారు. సుమిత్రానంద పంత్ అరబిందో ప్రభావంతో ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక, మానవీయ రచనలు కూడా చేశారు. ఈయన జ్ఞానపీఠ పురస్కారం పొందిన తోలి హిందీకవి. 1968లో ఈయనకు జ్ఞానపీఠ పురస్కారం వచ్చింది. ఈయన ప్రాసిన కవితా సంకలనం “చిదంబర”కు గానూ ఈ పురస్కారం ఇచ్చారు. ఈయనకు లోకాయతన్ అనే రచనకు అప్పటి సోవియట యూనియన్ రష్యావారు నెప్రూ శాంతి పురస్కారం ప్రదానం చేశారు. “కళా ఔర్ బుద్ధచంద్” అనే రచనకు గానూ సాహిత్య కళా అకాడమి పురస్కారం పొందారు. భారత ప్రభుత్వం

క్రిస్తీ శ్రీ గోవింద రామార్థముండ్రము 1968 ఫెబ్రవరీ 28

చాయవాదకవి సుమిత్రానందన్ ఏంత్

పద్మవిభూషణ్ బిరుదుతో ఈయనను సత్కరించింది. కాసానిలోని పంత్ చిన్నసాటి స్వగృహాన్ని మూజియంగా మార్చారు. అందులో ఆయన రోజువారి వాడిన వస్తువులు, ఆయన కవితల చిత్రుప్రతులు, లేఖలు, పురస్కారాలు భద్రపరచి ఉన్నాయి.

సుమిత్రా నందన్ పంత్ ఇండియన్ ఇన్సిట్యూట్ ఆఫ్ ప్రోఫెస్చర్చుల్ రూరీక్స్ “జయతి విద్యా సంస్కర్త” యొక్క కులీత్తు స్పూరపరిచారు. పంత్ 1931లో కలకంకర్యక్రమాలలో ఉన్నాడు. తొమ్మిదేళ్లపాటు ప్రకృతికి దగ్గరగా ఏకాంత జీవితాన్ని గడిపారు. అదే సమయంలో అతను కార్ల్ మార్క్స్ మరియు మహాత్మా గాంధీ యొక్క రచనలు మరియు ఆలోచనలతో ఆక్రమితుడయ్యాడు, ఈ సమయంలో అతను రూపొందించిన కవిత్వంలో అనేక పద్యాలను వారికి అంకితం చేశాడు. పంత్ 1941లో అల్గైరాకు తిరిగి వచ్చాడు, అక్కడ అతను ఉదయ్

శంకర్ కల్పర్లో సెంటర్లో నాటక తరగతులకు పోజరయ్యాడు. అతను అరబిందో యొక్క ది లైఫ్ డివైన్ కూడా చదివాడు, అది అతనిని బాగా ప్రభావితం చేసింది. మూడు సంవత్సరాల తరువాత అతను అరబిందో ఆశ్రమంలో చేరి మద్రాసు మరియు పాండిచేరి వెళ్లాడు. 1946లో అతను అలహబాద్ తిరిగి వచ్చి దేశంలోని ఇతర ప్రముఖ రచయితలలో తన పాత్రను కొనసాగించాడు. ఈయన 1977 డిసెంబరు 28న ఆంధ్రప్రదేశ్లోని రాజమండ్రిలో మరణించారు.

పేరు గొప్ప ఊరు దిబ్బ

షైషై మెరుగుల వైద్యాన్ని చిత్రించిన కథ....

దేవకి తిరుసగరి
99496 36515

అయన దిన వారాలకు వచ్చిన వాళ్ళంతా వెళ్లి పోయిధు. ఇల్లంతా బావరుమన్నట్టున్నది. అప్పుడు గాని ఆయన చనిపోయిన విషయం అర్థం కావడం మొదలైంది. కంటిమీదికి కునుకు రావడానికి నిరాకరించింది. పగలు రాత్రులకు తేడా లేకుండా ఎడతెరిపి లేని ఆలోచనలు. భవిష్యత్తు శాస్యంగా తోచింది. రోజులు యాంత్రికంగా గడుస్తున్నాయి. సందీప్ విదేశాలకు పోయే ప్రస్తుతి లేదని భిష్మ ప్రతిజ్ఞ నాకు చాలా ఊరటనిచ్చింది. వాడికి పెళ్లి చేయాలిన బాధ్యత నన్ను సజీవంగా ఉంచిందని చెప్పాలి. చూస్తుండగనే నెల రోజులు గిచిచిన్నె. ఓ రోజు సందీప్ ను ఆఫీస్ కు పంపించి గేటు వేస్తున్నానో లేదో సర్పున మా ఇంటి ముందు ఓ కారు ఆగింది. ఎవరై ఉంటారని కుతూహలంగా అక్కడే ఆగిపోయిన. చూద్దునుకదా అనూపు. ఆశ్చర్యపోయాను. అమెరికా నుండి ఊడిపడ్డ విషయం నాకు తెలియదు. కాప్ట్ ఊపిరి పీల్చుకున్నాను కూడా. చిన్న నాటి స్నేహితులం కదా! మా ఇద్దరి మద్య ఏ దాపరికాలు లేవు. కానేపు నా మనోభావాలు పంచుకోవచ్చని నా మనసు నన్ను తట్టి లేపింది. రకరకాలుగా ఆలోచిస్తున్నే గేట్ దగ్గరే తనను బిగ్గరగా వాటిసుకున్నాను. మేం విడిపోవడానికి కొంచెం టైం ఎక్కువే పట్టింది. నెమ్ముదిగా

విడిపోయి ఇంట్లోకి దారి తీసినం. హాల్లో నెటిలైనం.

“ఊరుములేని మెరుపులా ప్రత్యక్షం.....” అన్నాన్నేను.

“అపునే. నువ్వు ఊళ్లో ఉన్నావన్న విషయం కన్ఫర్మ్ చేసుకున్నాకే వచ్చామలే”.

“అదెట్లా?”

“మనసుంటే మార్గమదే దౌరుకుతది.”

“మీ వాడి ఫేన్ బుక్ కూడా చాలా సమాచారమిస్తున్నదీమధ్య”

“కొన్నిసార్లు ఫేన్ బుక్కును మెచ్చుకోవలసిందే”

“ఇంతకూ ప్రశ్నలేనా? కాసిన్ని టీ నీళ్లు పోసేదేమన్న ఉందా?” ప్రశ్నించింది అనూపు.

అంతమాటంటావేంటే? పద టైనింగ్ టేబుల్ దగ్గర కూచుంటే టీనీళ్లు తాగుతూ... కుక్కర్ స్టే మీద పడేస్తూ... మాటలాడుకుండాం” అంటూ వంటింటి వైపు అడుగులేసిన. నా వెనకాలే అనూపు. టీని చప్పరిస్తూ

“అన్నయ్య ఆరోగ్యం బాగా లేదని తెలుసనుకో. కానీ ఇంత తొందరగా పోతారనుకో లేదు. ఎట్లా జరిగింది? “ అడిగింది అనూపు.

చెకవ్ కని హైదరాబాద్ పోయి తిరుగుముఖం పట్టినం. సందీప్ తనపాటికి తను టైనింగ్ చేస్తున్నాడు. మా మద్య

మాటలు లేవు. నిళ్లబ్బం నాట్యం చేస్తున్నది. కారణం నాకు తెలియంది కాదు. ప్రతిసారీ హైదరాబాద్ చెకవ్ ప్రయాణంలో ఆయన చాలా అలసిపోతున్నరు. ఆయన అవస్థను చూసి నాకూ బాధ కలిగింది. ఆ రోజుకు పలకరించి మరింత ఇబ్బంది పెట్టదలచు కోలేదు. ఆ తెల్లవారి యథావిధిగా టీ కప్పుతో బెడ్ రూంలోకి చేరుకున్న నాకు

“ప్రతిసారీ డాక్టర్ ను కలువడానికి హైదరాబాదుకు ఊరికి ఆసుపోసినట్లు తిరగడం కష్టంగానే ఉన్నది కదా!” అని ప్రశ్నించారాయన.

“నిజమేనండీ. ప్రాద్యున్నే పనులన్నీ పూర్తి చేసుకొని తలుపుల తాళాలు వేసుకొని పట్టం దాక ప్రయాణం చేసి... డాక్టర్లు... పరిక్షలు... పడిగాపులే కాదు... రాగానే కొంగు నడుముకు చుట్టువే చెల్లమ్మా లెవెల్లో వని మొదలు. మీరూ ప్రయాణం వల్ల తెగ అలసిపోతున్నరు. “నేనూ అదే ఆలోచిస్తున్న” అన్నాన్నేను.

“అందుకే కదా అమ్మా! హైదరాబాద్ వచ్చేయండంటు నెత్తి నోరు కొట్టుకొని చెప్పున్న. మీరేమో ఏ మాత్రం పట్టించు కోపడం లేదు.” అన్నాడు సందీప్.

★ ★ ★

“ఏమో నాన. ఉద్యోగం వల్ల సుమారు నలభై సంవత్సరాలుగా ఈసంగాలో అను బంధం. హైదరాబాద్ జీవితమంటే ఆ

రద్ది... ఆ కృతిమ వాతావరణం. ఊహు... ఊహించుకుంటేనే ఉక్కపోత.”

“అమ్మా! కొంచెం ప్రాక్షికల్గా ఆలోచించు. మీరు పెద్దవాళ్ళయిన్ను. సహజంగానే ఏ రోగమా నొప్పీ వచ్చే అవకాశాలే ఎక్కువ. మన ఊళ్ళోనేము నెత్తి నొప్పి.. జ్యారం తప్ప ఇంకోక బాధను చూసే డాక్టర్లు లేరు. ఊరిదువక తప్పదు. మీరు హైదరాబాద్ వస్తే నాకూ టైంకు ఇంత తిండి దొరుకుతది కదా! కొంచెం ఆలోచించండి.” అన్నాడు సందీప్

“నీ తిండి మాట వదిలి పెట్టు. ఇంకో నాలుగు రోజులు పోతే నీకు పెట్టే ఓ సంసార మేర్పుడుతది. వంటతో తంటాలు నువ్వే పడుతవో.. నీ పెళ్ళాం పడుతదో.. ఇద్దరు కలిసి పడుతరో... ఏదో ఒకటి జరుగుతది. ఆ ముచ్చుట వదిలెయ్. దవాఖానా సంగతి మాత్రం ఆలోచించాల్సమ్ము.. తప్పెటట్టు లేదు. సరే నీ ఇష్టం. కిరాయికి ఇల్లు వెతికిపెట్టు.. నీ భాచులర్ గది మనకు సరిపోదు కదా” అంటూ చివరిగా వాడిమాటకు తలవంచినం.

వారం రోజులలో సందీప్ హైదరాబాద్లో కిరాయిల్లు వెతుకడం.... పిష్టు గావడం వెంటవెంటనే జరిగిపోయినై. రెండు రోజులు నిమిషం తీరకుండా సర్దడం వలన ఓ కొలికిక్ వచ్చింది ఇల్లు.

భోజనాలై పక్కలు సర్దుతూ “ఇంతకీ రెంటంత నాన?” అన్న నా ప్రశ్నకు

“ఇరువై అయిదు వేలు” అన్న సమాధానం వింటూనే ఆ.. ఉ.. అంటూ నోరెళ్ళ బెట్టడం నా వంత్తెంది..

“అమ్మా! లాభనప్పొలనేవి కేవలం పైసుకే పరిమితం చేయేయద్దు. మనింటికి కిలో మీటర్ దూరంలోనే ఏషియన్ న్యూరాలజీ అండ్ నెప్రాలజీకి సంబంధించిన హస్పిటల్ ఉన్నది. నాన కిడ్సీ వేషెంటాయే. ఏ అవసరం ఎప్పుడొప్పో తెల్పుదు.

ఒకసారి బౌట్ పేషెంటగ్ చేరినమంట మనం ఊహిరి పీల్చుకోవచ్చు”

“అర్థం కాలేదు...?”

“అది కాదమ్మా! డాక్టర్కు వేషెంట హిస్టరీ ఒకసారి తెలిస్తే ఏ సమయ వచ్చినా డాక్టర్ సరియైన ట్రీట్మెంట చేస్తడు. అదే దూరంలో ఉన్న డాక్టర్ దగ్గరికి పోవాలంట ట్రాఫిక్ జామ్లే కాదు... నేను ఇంట్లో లేకపోతే ట్రానోప్ట్రెక్ ప్రాబ్లం... హైగా కొత్త డాక్టర్లో నాన ఆరోగ్యం గురించి ఏకరువు పెట్టడం... ఇవన్నీ ఉంటెకదా!”

“నిజమే నాన. ఇవన్నీ నేను ఆలోచించనే లేదు. ఎంతైనా నా కొడుకు తెలివి గల్లో డె.” అంటూ నవ్వుతూ వాడి తల నిమిరిన.

“నీ కొడుకే కాదు. ఈ తరం పిల్లలది అని సవరించమ్మ.. ఇది కాలం నేర్చుతున్న తెలివి”

“నీ కొడుకే కాదు. ఈ

తరం పిల్లలది అని సవరించమ్మ.. ఇది కాలం నేర్చుతున్న తెలివి”

అన్నాడు ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ సంధీవ్.

అనుకున్నట్టే ఓ పది రోజుల్లో మా మకాం హైదరాబాద్కు మారింది. కొత్త ఇంట్లో సర్దుకోవడాలు

పూర్తికావడానికి మరో పదిహేను రోజులు పట్టింది. సంధీవ్ ఓ రోజు తండ్రితో పశ్సిపుటల్కు పశియి

నెప్రాలజిస్ట్ రాహుల్కు

చూపించిందు. మొత్తంగా కేస్ హిస్టరీని దాక్టర్ స్ట్రడ్ చేసి మందులు రాసిచ్చి తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు ఏకరువు పెట్టిందు.

తెలివి” అన్నాడు ముసిముసిగా

నవ్వుకుంటూ సంధీవ్. అనుకున్నట్టే ఓ పది రోజుల్లో మా మకాం హైదరాబాద్కు మారింది. కొత్త ఇంట్లో సర్దుకోవడాలు

పూర్తికావడానికి మరో పదిహేను రోజులు పట్టింది. సంధీవ్ ఓ రోజు తండ్రితో పశ్సిపుటల్కు పశియి

హిస్టరీని దాక్టర్ స్ట్రడ్ చేసి మందులు రాసిచ్చి తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు ఏకరువు పెట్టిందు.

పెట్టిందు. దాంతో ఊపిరి వీల్పుకున్నామిద్దరం. అట్లా ఓ రెండు నెలలు అంతా సవ్యంగానే సాగింది.

ఓ రోజు “అమ్మా! నేను బయలు దేరుతున్న” అంటూ సూట్ కేసుతో బెడ్ రూం నుండి బయటకు వచ్చిందు సందీష్.

“ఇంతకీ నీ ప్రయాణం ఎన్ని రోజులు”ని అడిగిన చిన్నబోయి. ఆయన ఆరోగ్యం దెబ్బతిన్న దగ్గరి నుంచి పిల్లాడు ఊర్చో లేకపోతే ఆందోళన. అందుకే విదేశాలకు ప్రయాణమైనట్లు నా ప్రతశ్శ.

“మా మీటింగ్స్ శుక్రవారం సాయం కాలం వరకు ఉన్నా. ఆ రోజు రాత్రి పద కొండు కల్లూ ఇంట్లో ఉంటా. జాగ్రత్త. ఏమాత్రం అవసరమనిపించినా ఫోన్ చెయ్యి. సరేనా?” అని ధైర్యం చెప్పిందు.

“సరే నాన. రోజూ ఫోన్ చేస్తూ ఉండు.” అంటూ సందీష్ ను పంపించిన ఆడపిల్లను అత్తగారింటికి పంపించినంత భారంగా. నాల్గుగైదురోజులు ఏ సమస్య తలెత్తులేదు. శుక్రవారం సాయంత్రం టీ వడబోస్తున్న నన్ను ఒకసారి పట్టించుకోమని ఫోన్ పిలిచింది. ఎవరు చేసి ఉంటారబ్బా అని ఆలోచిస్తూ ఫోనెత్తిన. నన్ను “అమ్మా! బాగున్నరు కదా! ఇదిగో మరో నాలుగు గంటలలో ఇంట్లో వాల్టున్న. బై” అంటూ ఫోన్ పెట్టిందు సందీష్. ప్రతిరోజు వాడు ఫోన్ చేస్తూనే ఉన్నడు. పనా ఏ రోజు ఏ జరుగుతుందో అన్న భయం నన్ను వెంటాడుతునే ఉండేది. రోజురోజుకీ క్లీపించిపోతున్న ఆయన ఆరోగ్య పరిస్థితి అటువంటిది మరి. ఫోన్ అక్కడ పెట్టి “అమృయ్య” అంటూ గట్టిగా ఊపిరి పీల్పుకున్న. పిల్ర్ చేసిన ఛాయిను కప్పులోకి చేర్చుకొని బెడ్ రూం వైపు కదులుతుండగా అటు నుండి సన్ధగా మూలుగు వినబడటంతో అడుగుల వేగం వెంచిన. రూంలోకి ఎంటర్ అవడంతో మూలుగు విషయం అర్థమై టీని సైడ్ టేబుల్ మీద పెట్టి “ఏమైంది ప్రదీష్?” అంటూ ఆందోళనగా అడిగిన. ప్రదీష్ మాత్రం సమాధానం ఇచ్చే

స్థితిలో లేదు. మూల్గై శబ్దం క్రమంగా పెరిగింది. అనునయంగా నేను పట్టుకున్న చేతులను విధిల్చి సింక్ వైపు కదిలి అమాంతంగా వామిటింగ్ చేసుకున్నదు. అది అక్కడితో ఆగలేదు. ఐదు నిమిషాల కోసారి వాంతులు ఔతూనే ఉన్నా. నాకు చల్లచెములు పోసిన్న. ఏం చేయాలో తోచక సందీష్ కు ఫోన్ కలిపిన. ఎన్ని సార్లు చేసినా “మీరు ఫోన్ చేసిన నెంబర్ నెట్వర్క్ పరిధిలో లేదు” అన్న వాయస్ మెసేజ్.. సందీష్ ఫ్లైటలో ఉన్న విషయం గుర్తిచ్చి ఆ ప్రయత్నమైని విరమించు కున్న. ఒకవైపు బాధపడుతున్న ఆయన సంగతి చూసుకోవడం మరో వైపు ఆయన్ని డాక్టరు దగ్గరికి చేర్చడం. మనసు రెండు విషయాలను పట్టించుకోమంటుంది.

“మహేశ్ ను పిలీస్తే...?” అన్న ఆలోచన మెరుపులా తట్టింది. వెంటనే ఆ పని చేసిన.. ఐదు నిమిషాలలో మహేశ్ ఇంటి దగ్గర వాలిందు. వాడికి ఏషియన్ విషయం చెప్పడం... ముగ్గురం హస్పిటల్ చేరుకోవడం వెంటవెంటనే జరిగిపోయిన్న. ఆయన్ని ఎమర్జెన్సీ వార్డ్లో బెడ్ మీదికి చేర్చింది సిబ్బంది. ఐదు నిమిషాలు గడిచినా డాక్టరు జాడ కనపడలేదు. నర్స్ నిమ్మకు నీరెత్తినట్టే ఉండటంతో “కొంచెం డాక్టర్లు పిలవండి. ఆయన చాలా బాధ పడుతున్నారు” అంటూ బతమిలాడే ధోరణిలో అడిగిన .

“హస్పిటల్లో కేవలం డ్యూటీ డాక్టర్ ఒకామె మాత్రమున్నద”ని సెలవిచ్చింది ఆమె. బాధ ఎక్కువాతున్నదేమా ప్రదీష్ మూలగడం ఎక్కువైంది. ఏం చేయాలో తోచక నేను నర్స్ ను చూసిన దీనంగా ముఖం పెట్టి.

“డాక్టర్ రోండ్స్ మీదున్నారు. పాపుగంట ఆగండి” అన్వది నర్స్.

ప్రదీష్ వంక డోర్ వంక చూడటం నా వంత్రెంది. పాపుగంటకు వస్తుందన్న డాక్టర్ అరగంటైనా రాలేదు. మహేశ్కు ఒపిక నశించిదేమా “ఎమర్జెన్సీలో వేషంటవైపు అరగంటకు పైగా ఐది. ఇంతవరకు డాక్టర్ రాలేదు. ఇదేం హస్పిటల్. పైగా

“మహేశ్ ను పిలీస్తే...?”

అన్న ఆలోచన మెరుపులా తట్టింది. వెంటనే ఆ పని చేసిన.. ఐదు నిమిషాలలో మహేశ్ ఇంటి దగ్గర వాలిందు. వాడికి ఏషియన్ విషయం చెప్పడం... ముగ్గురం హస్పిటల్ చేరుకోవడంచేసిన నెంబర్ నెట్వర్క్ పరిధిలో లేదు అందోళన. వాడికి చేర్చింది సిబ్బంది. ఐదు నిమిషాలు గడిచినా డాక్టరు జాడ కనపడలేదు. నర్స్ నిమ్మకు నీరెత్తినట్టే ఉండటంతో “కొంచెం డాక్టర్లు పిలవండి. ఆయన చాలా బాధ పడుతున్నారు” అంటూ బతమిలాడే ధోరణిలో అడిగిన .

“వేషం మీ డాట్ వేషం” అంటూ గొంతు చించుకున్నదు. వాడి అరుపులకు నర్స్ నిరికిపోయింది. వెంటనే ఫోన్ అందుకొని డాక్టర్కు సమాచారమిచ్చింది. రెండు నిమిషాలలో డాక్టర్ రుసరుస లాడుతూ ఎంటరోతూనే “ఏంటి ఇది నా భోజనం టైమిని తెలీదా? కానేపు ఆగి ఫోన్ చేయొన్న కదా?” అంటూ నర్స్ ను చెడామడా తిట్టి ప్రదీష్ దగ్గరకు పోయి విషయం అడిగి పాత రిపోర్ట్ అడిగింది. వాటిని అమె చేతికందించిన. అవి చూస్తూ డాక్టర్ డా.రాహుల్కి ఫోన్ చేసి విషయాన్ని సాంతం చెప్పింది ఆయన హోప్ ప్రాబ్లుంతో పాటుగా.

డాక్టర్తో ఒక నిమిషం మాట్లాడి ఫోన్ పెట్టేస్తూ “వేషం కు హోప్ ప్రాబ్లుం ఉండటం వల్ల మా దగ్గర ప్రైప్టెన్ట్ కుదరదు. వేరే హస్పిటల్కు రికమండ్ చెయ్యుమంటున్నారు డా.రాహుల్.” అన్వది చావు కబురు చల్లగా చెప్పినట్లు ఎమర్జెన్సీ వేషంటను గంటకు పైగా హస్పిటల్లో వేయుట చేయించి ఇప్పుడు వేరే హస్పిటల్ అంటూ చేతులత్తేయడంతో నా కళ్ళు బైర్లు కమిచ్చే.

“వేరే హస్పిటల్కు రికమండ్ సంగతి సరే. మీరు పంపించకపోయినా మేం పోక

నిశలో శర్మి

మంజుల సుర్య, 97040 22244

చికటి కళ్మిని చల్లుకుని
 చిక్కగా ఉన్న ఆకాశం ముంగిట్లో
 చుక్కల ముగ్గులు పెడుతూ
 తటాలున జారిన ముగ్గులా
 ఉట్టి మీద తోడుకున్న పేరుగు గడ్డలా
 కుంపట్లో కాచిన పాలషై పేరుకున్న మీగడలా
 వేలిని చుట్టుకున్న ముత్టపు రింగులా
 రాత్రిని అంటుకునే ఉండే నీవు
 వెన్నెలను చుట్టుకున్న వెలుగువో లేక వీడని నీడవో తెలీదు కానీ
 వదలని తోడువని మాత్రం అర్థమయింది
 చీకటి పరుపుని సరిచేసి
 వెన్నెల దారులనే పరిచేసి
 రేపబి ప్రభాత కిరణాల తోరణాలకి
 కొత్త ఆశల మామిడి చిగురులనే జతచేసే
 నిన్న చూస్తుంటే
 అజాత శత్రువులా కనిపిస్తూ కానీ
 మనససే పెనంటై అనుక్కణం నువ్వు కాలుతునే ఉంటావో....
 కనపడని యుద్ధాలు చేస్తూనే ఉంటావో...
 చీకటి తన కొంగును పరిచి నన్న దాచేసినా
 వెన్నెల వీధుల్లో వెతుక్కుంటూ వచ్చి
 గుండెనిండా సంతోషం పండుగై
 సందడి చేసేంతలా నాతో ఊసులాడుతున్న
 ఆ అపురూప ఘడియల్లో
 కళ్మాటకి ఒక్కసారిగా నిద్ర అనుకోని
 అతిథిలా వచ్చి సునామీలా ఎగసింది
 జలపాతమై కళ్మలోకి దిగింది
 వంపుకున్న నిద్రకు దాసోహమంటూ
 ప్రతి తలపు మలుపుల్లో నిన్నే కలుస్తూ
 సుతిమొత్తగా కనపాపల్లో
 ఒదిగేలా నిన్న దాచేసుకుంటూ
 రెప్పల దుప్పటిని గట్టిగా బిగించి లాగేసా
 కలల ప్రవంచానికి కొత్త రంగులు పులిమి
 మోనాలిసా నవ్వును రేపటి రోజుకి అతికిద్దామనే ఆలోచనలో...

అక్షర దారులు వేస్తున్న

దామెర రాములు

శబ్ద ప్రపంచం స్త్రీలకు మొదటిసారి పరిచయం చేసిన మొదటి స్త్రీ
ఉపాధ్యాయుని సావిత్రిబాయి ఫూలే పైన రాసిన కవిత్యం...

సంగిరెట్టి శ్రీనివాస్
98492 20321

ద్వి ద్వారానే జ్ఞానం సాధ్యం. జ్ఞానం ఉంటే ప్రశ్నించే వైర్యం వస్తుంది. ప్రశ్నించే సాహసం చేసిననాడే కుల, మత వివక్షలు రద్దుయితాయి. వివక్ష రద్దుయితేనే గౌరవ ప్రదమైన జీవితం దక్కుతుంది. గౌరవ ప్రదమైన జీవితమంటే సకల ఆధిపత్యాలను ధిక్కరించి/అధిగమించి, సమరసతతో జీవించడం. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం అనుభవించడం. ఈ జీవితం వేల యొండ్లగా శూర్యులు, అతి శూర్యులకు దక్కుకుండా చేస్తున్నది బ్రాహ్మణా, భట్టల దుర్మార్గమైన దౌర్జన్యం. చాతుర్యాలకు కట్టడి. ఈ విష కట్టడిని చేదించాలంటే విద్య, వీలయితే ఇంగ్లీషు విద్య నేర్చుకోవాలని ఇండియాలో బోధించిన తొలి ఆధునిక మహిళ సావిత్రిబాయి. సరిగ్గు ఇవ్వాళటికి 168 యొండ్ల కిందట అంటే 1854లో 'కావ్యపూల్' అనే కవితా సంపుటిలో ఈ విషయాన్ని చెప్పింది. ఈ దేశంలో ఆధునిక కాలంలో కవిత్వం చెప్పిన, పుస్తకం అచ్చేసిన మొదటి మహిళ కూడా ఆమెనే. ఆ 'సోషల్ సైంటిష్ట్' స్వార్థిని అందరికి తెలియజ్ఞుడునికి ఈ 'దీర్ఘ' కవితలో ధిక్కార గొంతుకను దామెర రాములు వినిపించారు. ప్రశ్నిస్తేనే గానీ శూర్ధ, అతిశూర్ధ జాతులకు విముక్తి లేదని తాను నాలుగున్నర దశాబ్దాలుగా రాస్తున్న కవిత్యం సాక్షిగా కర్తవ్య నిర్దేశం

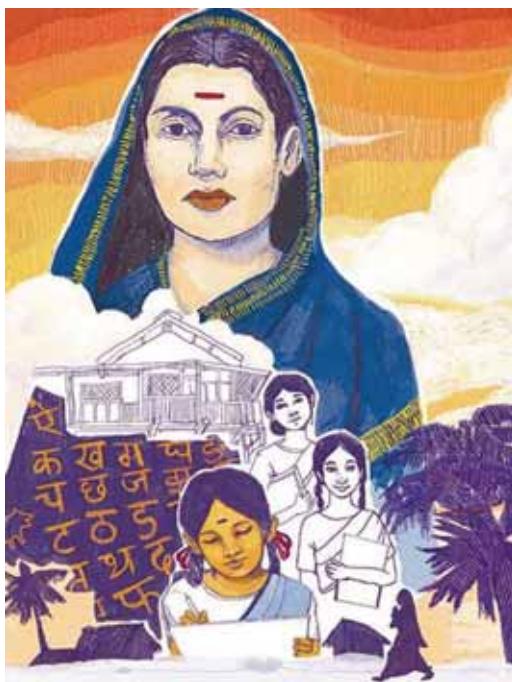
చేసిందు.

నేను సావిత్రిబాయి ఫూలేని మాటల్లాడు తున్నాను' అంటూ చదువు విలువ తెలుసుకొని, దాని గురించి అందరికి తెలియజ్ఞుడని అగ్గిబిరాటా గురించి ఆలోచనాత్మకంగా ఇక్కడ అష్టరాలుగా చెక్కిందు. ఈ పని దామెర రాములుకు మాత్రమే ఎందుకు సాధ్యమయిందంటే గత 45 యొండ్లగా వైద్య వృత్తిలో ఉన్నాడు. విషవ రాజకీయాలను, సాహిత్యాన్ని దగ్గరగా పరిశీలించిందు. వాటితో మనేకమయిందు. ఆధిపాసీలు అధికంగా ఉండే నిర్మల్ జిల్లాలో నివాసమున్నాడు. ప్రజల డాక్టర్గా మనుసలందుకున్నాడు. చెరబండరాజు, కె.వి. రమణరామ్మలతో తన తొలి పుస్తకాలకు ముందుమాటలు రాయించు

కున్నాడు. అతివాద ఉద్యమాల నుంచి తెలంగాణ అస్త్రీ ఉద్యమానికి బాటలు వేసుకున్నాడు. పుట్టింది వరంగల్ జిల్లాలో అయినా ఆదిలాబాద్ జిల్లాతో జీవితాన్ని పెనవేసుకున్నాడు. కనీసం స్వచ్ఛమైన తాగునీరు కూడా దొరక్క చనిపోతున్న ఆదిపాసీలకు, గోండు గూడెల్లోని ప్రజలకు వైద్యం అందించాడు. వాళ్ల జీవితాలు దుర్భరంగా ఉండడానికి విద్యకు వాళ్ల దూరం కావడమే అని తెలుసుకున్నాడు. అంతేగాదు ఆదిలాబాద్ జిల్లాకు సరిహద్దు మహిళాష్టు. ఆ మహిళాష్టుకు చెందిన పూలే దంపతుల గురించి, దేశవ్యాప్తంగా 1990ల నాటి మండల్ ఉద్యమ స్వార్థి, ప్రచారం వల్ల అందరికి ఎక్కువగా తెలిసింది. ఆ తర్వాత 1991లో అంబేడ్కర్ శతజయంతి జరిగింది. ఈ సందర్భంగా ఆయన రచన, ఆచరణాలై దేశవ్యాప్తంగా ఎక్కువగా చర్చలు జరిగాయి. అంబేడ్కర్ తన గురువుగా ఫూలేని పేర్కొన్న విషయమూ చర్చకు వచ్చింది. ఇట్లు దళిత, బహుజనులు ఇద్దరూ ఇటు అంబేడ్కర్ని, అటూ ఫూలేని 'బీన్' చేసుకోవడం ప్రారంభమయింది. అట్లాంటి మనేకత్వమే దామెర రాములు రాసిన ఈ దీర్ఘకవితలో చిత్రితమయింది.

"అష్టరాల్చి
లభ్యంగా మనోపలకాలమై
దిద్దింపజేసి

శబ్ద ప్రపంచాన్ని పరిచయం జేసింది”
అంటూ సాపిత్రిబాయిని స్మరించిందు.
దళిత, బహుజనులు అష్టరాల్స్ పలికినా,
శబ్దాన్ని విన్ను ఎనుకట బ్రాహ్మణాధిపత్యం
నాలిక తెగ్గేసి, చెవుల్లో సిసం పోసిది.
అష్టరాలు రికార్డులుతే ఎక్కడ దళిత,
బహుజనులకు అని అందుబాటులోకి
వస్తాయో అనే భయంతో ఆశ్రమాల్లో
‘వల్లా’వేయదమే విద్యగా చలామణి
చేసిందు. ఇంగ్లీసువారి ప్రభావంతో విద్య
ఇండియాలో కిందికులాలవారికి కొంతైనా
దగ్గరయింది. అయితే దీన్ని కూడా
బ్రాహ్మణాధిపత్యం అడ్డుకోవడానికి
చూసింది. అందుకే 1883లో జ్యోతిభా
పూలే హాంటర్ కమిషన్ కు ఒక విజ్ఞాపన
అంద జేస్తూ పూదు, అతిశాద్ర వర్గాల
వారికి విద్య బోధించేందుకు ఆ సామాజిక
వర్గాల వారిని మాత్రమే ఉపాధ్యా
యులుగా నియమించాలని డిమాండ్
చేసిందు. అణచివేతకు గురైన వారిని
ఆధిపత్య కులాలవారు విద్యాబోధన
పేరట పీడన చేస్తారనీ, మీకు సదువు
రాదని క్షాసులోనే అందరి ముందర
అవమానం చేస్తారనీ, చిన్నతప్పుకే పెద్ద
శిక్షలు వేస్తారని, విచక్షణారహితంగా
బ్రాహ్మణ పండితులు దండిస్తారని

చెప్పిందు. ఈ దండన నుంచి విముక్తి
కల్పించడమే గాకుండా ఎక్కువగా
పన్నులు చెల్లించే శాధువైన మాకు
ఉద్యోగాలు ఇవ్వకుండా బ్రాహ్మణులకు
ఉపాధి కల్పించడమంటే మా పైసలతో
మమ్మల్ని దండించేందుకు బ్రాహ్మణ
ఇనులకు పూక్కులు ఇవ్వడమే అని నిరసన
వ్యక్తం జేసిందు.

సాపిత్రిబాయి దంపతులు 1850ల
నుంచి పుణె పట్టణంతో పాటు దాని
చుట్టుపక్కల చాలా ప్రాంతాల్లో
పారశాలలు తెరిచిందు. ఈ పారశాలలో
చదువుకున్న ‘ముక్కాబాయి సాల్సే’ అని
తొలి దళిత అమూల్యి బ్రాహ్మణా
ధిపత్యాన్ని, పీప్పొల దుర్గార్గాలను రికార్డు
చేసింది. ఆధునిక చరిత్రలో కలం పట్టిన
తొలి దళిత రచయిత్రిగా ఘనతక్కింది.
ఇదంతా సాపిత్రిబాయి దంపతుల కృష్ణ
మూలంగానే సాధ్యమయింది. ఏరిద్దరిలో
సాపిత్రిబాయి త్యాగం, సేవ ఒక ఆకు
ఎక్కువే అనేది సత్యం.

బ్రాహ్మణా మహిళలు సైతం చదువు
కోవడానికి పీలులేని కాలంలో ఒక పూదు
మహిళ చదువుకోవడమే గాదు, మరో
ముస్తిం మహిళ ఫాతిమా పేక్కతో కలిసి
విద్యాబోధన చేసింది. విద్యార్థుల్లో అన్ని
సామాజికవర్గాలవారు ఉ
ండేవారు. అంతేగాదు ఇంట్లోనే
ఒక హస్తలోని నిర్మిపాంచేది.
బ్రూహణమాత్రుల నివారణకు ఒక
కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.
శిరోముండనానికి వ్యతిరేకంగా
ఉద్యమాన్ని లేవదీసింది.
వితంతు మహిళలకు ఆసరాగా
నిలిచింది. తన ఇంట్లోని బాయి
నీళ్లని దళితులు సైతం
చేచుకోవడానికి పీలు
కల్పించింది. సత్యశోధక్ సమాజ్
ద్వారా అతి తక్కువ ఖర్చుతో
బ్రాహ్మణ పండితుల జోక్యం
లేని వివాహాలకు, సంస్కరణకు
తోలి అడుగు వేసింది. ఇంత
చేసిన ఈ మహిళను బ్రాహ్మణ
పండితులు బురద చల్లి గేళి

చేసిందు. 170 ఏండ్ల కిందటి పరిస్థితిలో
చదువు చాలా మార్పులు తీసుకొచ్చింది.
ఈ మార్పులను దానికి ఆధారమైన
కార్యాచర ణాను దామెర రాములు ఆర్తితో
అష్టరాల్స్ కి అనువదించిందు. అదే
సమయంలో అధికారం మనువాదుల
హాస్తగతం కావడం వల్ల జరుగుతున్న
దుష్పరిణామాలనూ చిత్రికగట్టిందు.

“బాసిన యజమానుల అదర్చైన్ని
వేదాల్లో వ్యక్తించి శాసనాలుగా నమోదు
చేయించాడు

మహో మంత్రగాఢు మనువు”
అని సత్యాన్ని రికార్డు చేసిందు.
“ఈ నేల మీద ఇక జ్ఞానాన్ని
కలకాలం బంధించాలనుకునే
భాందస కుటీల కీటక విషప్పటల
మనువాదాలు మనలేపు సాగలేపు”
అని తేల్చి చెప్పిందు.

పూలే దంపతులు తమ సంస్కరణో
ద్వయంలో ఆతి ఎక్కువగా అవమానాలు
ఎదుర్కొన్నది భాందస, మనువాద
భావజాలాల వారి నుంచే. పుణె పట్టణంలో
పీప్పొల కాలం నుంచి బ్రాహ్మణాధిపత్యం
ప్రస్తుతంగా ఉండింది. జనవరి 1, 1818
నాడు పీప్పొల పాలనకు దళితులు
అభికంగా ఉన్న బ్రిటీషు పటాలం తెరదిం
చింది. 200 ఏండ్ల మనువాద పీప్పొల
పాలనకు తెరపడ్డ రోజును పండుగ
చేసుకోవాలన్నందుకు అరెస్టులు
మరువయ్యాయి. కేసులు నమోద
య్యాయి.

పీప్పొల బ్రాహ్మణ/మనువాద పాలన
వాసనలు పూలే దంపతులు దగ్గరి నుంచి
చూసిందు కాబట్టే పొందూత్తు’ నుంచి
బయటపడి ‘బలి’ చక్రవర్తిని, మన దగ్గరి
‘మల్లను దేవుడు’ లాంటి స్కానీయ
ఆరాధ్యం ‘ఖండోబా’ను పూజించాలని
చెప్పిందు. ఇందుకు పుణె బ్రాహ్మణ
ఆధిపత్యం వీళ్లని అనేక ఇబ్బందులు
పెట్టింది. అంతేగాదు వారి ఆధిపత్యాన్నికి
సవాలుగా నిలిచిన సత్యశోధక్ సమాజ్సోని
దెబ్బ తీసేందుకు జోతిబా పూలే
బతికున్నంత కాలం ఏమి చేయలేక
పోయిందు. కానీ ఆయన చనిపోయిన

వ్యాసం

తర్వాత 1891లో వినాయక చవితి ఉత్సవాలను అదే పుణయి పట్టణంలో బాలగంగాధర తిలక్ ప్రారంభించిందు. దీన్ని జాతీయోద్యమంలో భాగంగా చిత్రికరించి స్వాతంత్ర్య ఉద్యమకారులు పెద్దగా ప్రచారం కల్పించారు. అయితే దీని వెనుక ఉన్న అసలు కుట్ట సత్యశోధక్ సమాజీ ఉద్యమాన్ని దెబ్బతీయడమే. ఆ సంస్కరు బొందపెట్టడమే. ఆ పనిని బ్రాహ్మణాధిపత్యం నిజయవంతంగా అమలుపరిచింది. తిలక్ నడిపించిన 'కేసరి' పత్రిక అందుకు అండగా నిలబడింది. అంతెందుకు అంబేడ్కర్ ప్రారంభించిన 'మూక్షసాయక్' పత్రిక ప్రారంభ వార్త అటుంచి, కనీసం అడ్వైర్యాల్యుజెంట్ కూడా వేసుకోవడానికి నిరాకరించారు. అంటే వారి ఆలోచనా ధోరణి అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఆట్లాంటి ఛాందస, మనువాద భావజాలం కలవాండై ఇవ్వాళ దేశంలో రాజ్యం చేస్తున్నారు. దేశాన్ని అప్పుల ఊబిలోకి నెడుతున్నారు. అగ్నివీర్ పేరట మిలిటరీని సైతం ప్రయువేటీకరిస్తున్నారు. దక్కించాది, ఉత్తరాది ప్రజల మధ్యన విభజన రేఖలను గీస్తున్నారు. మీడియా నియంత్రణలో ప్రజల గొంతుకలను తొక్కిపెడు తున్నారు. పైకోఫోనీ పెరిగిపోయింది. ఒకే దేశం, ఒకే భాష పేరట హిందీని బలవంతంగా ప్రజలపై రుద్దేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మాబ్ లించింగ్లు విచ్చలపిడిగా జరుగుతున్నాయి. ప్రశ్నించేవారు హత్యకు గురవుతున్నారు. తీర్పులిచ్చే జిల్లులు సైతం 'యాక్సిడెంట్లు' లో హతమయితున్నారు. 'ఫ్యాక్షిచెక్'

అన్నందుకు తీహార్ జైలుకు వెళ్లాల్సి వస్తున్నది. ఆర్యన్ ఖాన్ మొదలు జూబీర్ ఖాన్ వరకు నిర్దోషులు సైతం జైలుకు వెళ్లాల్సి వచ్చింది. చిన్న విషయాలకు సుప్రీంకోర్టు తలుపు తట్టాల్సి వస్తున్నది. హక్కుల గొంతుక గౌరీ లంకేస్ దుండగుల చేతిలో హతమయింది. అదే కర్మాంకలో ఇవ్వాళ దళిత రచయిత దేవనూరు మహాదేవ్ నిత్యం బెదిరింపులు

ఎదుర్కొంటున్నాడు. ఆయన ఆర్పస్ ఎన్ని విమర్శన్లు రాసిన పుస్తకం కన్నడంలో వేల కౌపిలు, విడుదలైన మొదటి నెలలోనే అమృతపొయ్యాయి. ఇంగ్లీషులోకి తర్జుమా అయింది. పుస్తకానికి ప్రాచుర్యం దక్కుతున్న కౌపీ ఆయన మీద బెదిరింపు దాడులు పెరుగుతూ ఉన్నాయి. ఇదంతా ఎందుకంటే మనువాదాన్ని, ఛాందసాన్ని ఎదిరించినందుకే. అందుకే "రాజకీయ నియంత్రణం కంటే ఆధ్యాత్మిక నియంత్రణమే ప్రమాదకరమని" దామేర తేల్చి చెప్పిందు. ఈ ప్రమాద నివారణకు అక్షరాన్ని ఆయుధంగా మలుచుకున్నాడు.

"నేటి కటిక దరిద్రపు మూల రహస్యాల్సి ఇఱ్పడ అక్షరాల వెలుగుల్లో శోధించి వొడిసి పట్టాలి"

"జీవన రణరంగంలో ధైర్యాన్ని నూరిపోసి బతుకు దెరవులో జయకేతనం ఎగుర వేసేదే చదువు"

"గులాంగిరి ధిక్కరించేటందుకు అక్షరాస్యత ఎంత అవసరమో నేను తెలుసుకున్నాను" అని సావిత్రిభాయి మాటగా చెప్పిందు. మీరూ తెలుసుకోవాలని హితవు చెప్పిందు.

దామేర రాములు తన ఈ దీర్ఘ కవితలో విద్య, జ్ఞానం, ప్రశ్న, పోరు, స్వార్థి, దుఃఖం, సైన్స్, వ్యత్యలు, ఆకలి, వేదన, చాతుర్వర్ధం, బ్రాహ్మణాధిపత్యం, బహుజన ఐక్యత, రాజ్యాధికారం, జండ్ర శక్కాలిటీ ఇట్లా అనేక అంశాలను తనదైన చైతన్యంతో రికార్డు చేసిందు. ఆధిపత్యాలను ధిక్కరించి, వివక్షను ఎదిరించేందుకు, మనువాదాన్ని మట్టి పెట్టేందుకు, బహుజనుల ఐక్యత అవసరమని, ఈ ఐక్యత పూలే - అంబేడ్కర్ స్వార్థతో సాధించాలని అక్షరాలతో దామేర రాములు దారులు వేసిందు. ఈ దారుల నెంట నడవాలంటే జ్ఞానం కావాలి. జ్ఞానం చదువు ద్వారా అబ్బుతుంది. అశ్చిన జ్ఞానాన్ని అధ్యయ

సావిత్రిభాయి

దంపతులు 1850ల నుంచి పుష్టి పట్టణంతో పాటు దాని చుట్టూ పక్కల చాలా ప్రాంతాల్లో పారశాలలు తెలచింద్రు. ఈ పారశాలలో చదువుకున్న 'ముక్తాభాయి సాల్ఫ్' అని తొలి దశత ప్రమాదకు బ్రాహ్మణాధిపత్యం బిపత్తాన్ని పీష్యోల దుర్మార్గాలను లికార్డు చేసింది. ఆధునిక చరిత్రలో కలం పట్టిన తొలి దశత రచయిత్తిగా ఘనతకెక్కింది.

నం ద్వారా పుటం పెట్టాల్సి ఉంటుంది. తద్వారా మెరుగులద్దుకున్న చైతన్యాన్ని నిస్సుర్థంగా, త్యాగగుణంతో, తోటి వారికి చేయుత నందించాలని దామేర రాములు 'సావిత్రిభాయి'ని ఒక వాహికగా చేసుకొని ఈ దీర్ఘకవిత ద్వారా పిలుపు నిస్సున్నాడు. ఇవ్వాళ కొట్టాడి సాధించుకున్న తెలంగాణాలోనే కాదు, ఎర్కోట పైనా బహుజన జెండా ఎగరెయాల్ని ఇందులో పిలుపునిచ్చాడు. బహుజన రాజ్యాధికార సాధన అంటే సమాజంలో ఎవరంత ఉన్నారో వారికి అన్ని రంగాల్లో న్యాయంగా, హక్కుగా అంత శాతం ప్రాతినిధ్యం దక్కాలి. అట్లా గాకుండా కుపు కావలి కాడ ఒకడు, తప్ప తీసేటోడు మరొక్క డైతే పంట పండించినోడికి పస్తులే తప్ప పండుగ ఉండదు అని తేల్చి చెప్పిందు. నేటి పరిస్థితుల్లో మనువాదం దేశాన్ని తిరోగున దిశలో నడిపిస్తుందంటూ, దాన్ని అధిగమించి బహుజనులు ఐక్యంగా రాజ్యాధికార సాధనకు పోరుబాట పట్టాలని పిలుపునిచ్చాడు. అందుకు అందరు సిద్ధమేనా!

(జనవరి 3వ సావిత్రిభాయి పూలె జయంతి. ఆ పందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని దామేర రాములు రాసిన వేసు సావిత్రిభాయి పూలెని మాటల్లాడుతున్నా దీర్ఘకవితకు సంగిచెట్టి శ్రీనివాస్ రాసిన ముందుమాట 'తంగేడు' పారకుల కోసం)

ఎత్తుకు పొత్తులై
 రైతు నేపుం మట్టి
 బుక్కెడు బువ్వ
 కంచంలో చందమామలా చేరినా
 నాలుగు పూలు
 దేవుడి పాదాల చెంత వాలినా
 అంతా మట్టి మహిమే
 మహిలోనే మట్టి మాహాత్మ్యం దాగుంది
 జీవిజీవికి ఆకలి దప్పులు తీర్చేది
 శిఖరం శైలైనా
 కాసింత కాటుక మట్టిట్లుకుంటే
 పచ్చందనాలన్నీ పావడలేసి
 మట్టి గట్టిగానే నిలబెడుతుంది
 ఓషధులకు తానే కొంగు బంగారం
 ఓపికకు తానే మహితగల్లది ధరిత్రి
 తొవ్వుకు తొలి వసంతాలనిచ్చినా
 అవ్వకు బువ్వకుండై సిద్ది బుద్ది తానే
 ఈ మట్టి తలకెత్తుకున్నోళ్ళను
 ఆదరించి అక్కున చేర్చుకుంది
 తన గుణగణాలు మార్చినా ఓర్చుకుంది
 మట్టికున్న సౌశీల్య సౌందర్యం
 మనిషికేదీ హవ్వా!??
 నవ్విసోదురుగాక నాకేంటి సిగ్గనీ
 తెగనమ్ముకున్న మట్టినే కబ్బా చేస్తూంటే

పిడికెడు మట్టి

విడ్చి రాములు

ఆ తల్లి ప్రిశాలధారి
 ఖడ్డపుష్టి తెలుసూ
 ఖననం చేసుడూ తెలుసూ
 మట్టి మీద ప్రేమ మధురం
 మట్టి మీద బతుకు మధురం
 మట్టిలేన్నాడు ఈ భూలోకం శూన్యం
 అమృ గర్భగుడిలో నా జమ్మెనా
 పురుడు మట్టి పొత్తుభైనే
 బతికినంత కాలం నాశ్వాస మట్టిపైనే
 కన్నతల్లి లాంటి వసుంధర ఒడిలోనే నా కన్నమూత
 కలల దీపాలైన నా కవిత్యం చరిత
 మట్టి వేళ్ళపైనే తీయని ఫలాలుగా
 అమృ నీకు ప్రణమిల్లతున్నా
 అమృ నీ ఒడి నాకు బడి గుడి

సమాజపు వెతలు

‘పెద్దింటి’ కతలు

మానవ సమాజాన్ని ప్రభావితం చేసిన కథల విశ్లేషణ....

కూర చిదంబరం

86393 38675

తెలంగాణ ప్రజలు ‘మాది’ అని గర్వంగా చెప్పుకోదగ్గ సంస్కృతి ఉంది. జీవన విధానం ఉంది. అట్టి ప్రత్యేక సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలు బతకమ్మ పండగ వేడుకలోనో, సాటి మనిషిని ఆదుకోవటంలోనో, చాన్నాళ్ళ తరువాత దగ్గరి బంధువులు కలుసుకున్నాఁ కనబరిచే ఉద్యిగ్నితలోనో ద్వోతకం అవుతుంది.

అట్లాంటి విశిష్టమైన సంస్కృతిని, గలగలా పారుతోన్న మానేరు ప్రవహంలోంచి దోషేడు నీళ్ళు తీసి, నీటి తీపిని నోటికందిస్తున్నట్లు ఎందరో రచయితలు తమ కలం ద్వారా పటం కట్టి ప్రదర్శిస్తున్నారు. వారందరిలో పెద్దింటి ఆశోక్ కుమార్ నిర్యవాదంగా మొదటి స్థానంలో నిలుస్తారు. వృత్తిరీత్యా లక్కుల టీచర్, అందుకేనేమో- ఈ ప్రాంతం వేస్తోన్న ప్రతి అడుగు, మంచి చెడ్డలు లెక్కగట్టి మన ఎదుట నిలిపే ప్రాపీణ్యత అలవరుచుకున్నారు. ‘తరాజు’లో తూచి ఇచ్చినంత కచ్చితంగా, నిర్మిషంగా ఉంటాయి ఈ కథలు.

రెండున్నర దశాబ్దాలకు పైగా ఇక్కడి సమాజాన్ని చిత్రీకరిస్తూ ఇప్పటివరకు 250 కథలు (8 కథా సంపటులు), వందక పైగా వ్యాసాలు, ఏడు నవలలు, పలు నాటకాలతో ‘సామాన్యుల శాస్త్రాన్ని’ బోధిస్తున్నారు. ‘అసలు మీది సంస్కృతే కాదు’ అంటూ ఈసంచించిన కామేర కండకు, ‘చూడాల్సింది గొంగళిపురుగును

కాదు, సీతాకోచిలుకను’ అంటున్నారు.

బుకర్ ఫ్రెష్ - 2022ను గెలుచుకున్న శ్రీలంక కథకులు కథ, నవలను ఇలా నిర్వచిస్తారు-

"All good writing comes vicierally (Earthy, dealing with crude, or elemental emotions); the conscious crafting comes later. It flow when you think from the point of view of the characters, speak through voice, see with their eyes".

ముందుమాట రాసిన ప్రసిద్ధ కథకులు శ్రీ శిరంశేట్టి కాంతారావు ఇదే మాట- “ఒక విలక్షణ ముద్ర, ఎంచుకునే వస్తువు, యాస, భాష, పాత్రల స్వభావచిత్రణా.. సమస్త విషయాల్లోనూ స్ఫూటంగా

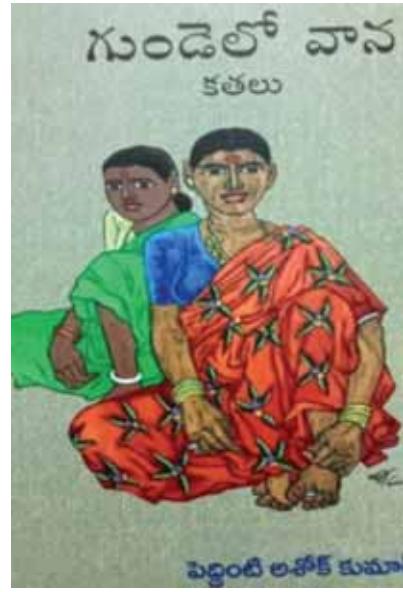
కనిపిస్తుంది... మానవ సమాజాన్ని, ఆ సమాజాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్న ప్రత్యక్ష, పరోక్ష కారకాలను సునిశితంగా పరిశీలిస్తుంటారు...” అంటారు.

కథల్లోకి వెళ్లాం. సంకలనంలోని మొదటికథ ‘నింద’ మనిషి అజ్ఞానానికి తరతరాలుగా వస్తున్న నమ్మకాలు తోడులుతే ఎంతటి విధ్యంసాన్ని చూడాల్సి వస్తుందో ఈ కథ చెబుతుంది. మద్దిమల్ల గిరిజనతండ్ర వాసులు మూడు నమ్మకాలతో తరుచూ అనారోగ్యానికి గురి అవుతూ ఉంటారు. ‘మందు ఎంత మంచిదైనా, (ఆ రోగికి) నమ్మకం కుదిరించాలంటే, మంత్రం, తంత్రం అని చెప్పక తప్పుడు’ అని విశ్వసించే ఆ డాక్టరు చికిత్సకు ప్రభావపంతమైన చెట్ల మందు వాడుతూ కూడా, మంత్రం వేస్తున్నట్లు భ్రమ కల్పిస్తాడు. అదే ఆ డాక్టరు పాలిట శాప్షై ‘మంత్రగాడు’ అన్న నిందపడి కొట్టి చంపబడతాడు. భర్తకు ఎదురైన ఈ భయానక బీభత్సం, విపాదం తన కొడుకూడ్లా, ఎదురయ్యే పరిపీతులను గమనించాల్సి వేస్తే, ఆ తల్లి కమల పడే బాధ వర్ణనాతీతం. రచయిత ఈ కథలో ఆ బాధను వెలువరించిన తీరు ప్రశంసాత్మకం. ఆ తల్లి పడే బాధను ప్రతీకొత్తకంగా ప్రకృతిలో చూపిన తీరు అపూర్యం! ‘దట్టంగా మేఘాలు, బోరున విలపించేందుకు బరువుగా కదులుతున్న ఆకాశం’ (పే. 20) అంటారు. కమల మానసికస్తుతిని ప్రకృతిలో ప్రతీకొత్తకంగా

చూపబడింది.

వ్యాసం
 రెండవ కథ 'గుండెలో వాన'
 చూపుతుంటే పారకుల గుండెల్లో కూడా వాన కాదు, జడివాన... దరోదరి కురుస్తుంది. తెలంగాణ పట్లె ప్రజలందరినీ చాలీచాలని సంపాదనలు. అందీ అందని ఆశలు. అంతలోనే నిరాశలు.
 పరస్పరాధీనత, చేతికి అందింది నోటికి మాత్రమే సరిపోవటం. ఒక్కసారి నోటిదాకా రాకుండానే జారిపోవటం. కథ చెబుతోన్న 'టేలర్ అన్న'కే కాదు; చూపుతోన్న పారకుడి గుండె కూడా పక్కన పగులుతుంది. గొప్ప శిల్పానైపుణ్యంతో, భాషా విశేషంతో చిత్రిక పట్టి తీర్చిదిద్దిన కథ ఇది.

తెలంగాణ సంస్కృతికి తల్లివేరు బతుకమ్మ పండుగ. వేములవాడ (రాజన్న సిరిసిల్లా జిల్లా)లో సద్గుల బతుకమ్మ పండగను అందరికంటే ఒకరోజు ముందే ఎందుకు జరుపుకుంటారో ఈ కథ తెలుపుతుంది. వేములవాడ మార్కెటలో కొత్తమీరు కట్టలమ్ముకుని బ్రతికి జ్యోతి బతుకమ్మ పండుక్కు వేసుకోవాలని మనసుపడి టేలర్ అన్న దగ్గర జాకెట్టుకు మగ్గం వర్షా, చీరకు కంప్యూటర్ ఎంబ్రాయిడరింగ్ చేపించుకోవాలని వస్తుంది. మూడువేల రూపాయల కుట్టు కూలి. జ్యోతి స్టోమతకు ఎక్కువే!
 అయినా, ఒప్పుకుంటుంది. అంత ఇష్టపడి కుట్టిచ్చుకున్న బట్టలను అక్క 'బొంద'కు పెట్టాల్సి వస్తే, గుండె చెరువు కాక తప్పదు. ఏడనటానికూడా నీళ్ళు లేనట్లు జ్యోతి కండ్లు సీసపు గోటీల్ లెక్క వున్నాయట! పులుకు పులుకున టేలరన్న మొఖం జూసిందట! పండుగ యాల్ల అక్కను పోగొట్టుకుని, అంత మనసువడ్డ చీరా జాకెటు వేసుకోలేకపోవటంలోని బాధను రచయిత మన కళ్ళకు కడతారు. కొసమెరుపు, ముగించిన తీరుకు టేలరన్నే కాదు మనమూ నివ్వేర పోతాము. దెబ్బ తగిలిన మరుక్కణమే నొప్పి తెలియదు. ఆ 'ప్పా'కును ఆకథింపు చేసుకుని మెదడు ద్వారా ప్రతికియ చర్చకు ప్రేరేపణ కలగటానికి మరో క్కణం పడుతుంది. మనం కూడా ఈ కథ చదవటం ముగించిన కొన్ని క్కణాలకు గాని, జరిగిన

విధ్యంసం అవగాహనకు రాదు. ఎత్తుగడ, కథాక్రమం, ముగింపు- అన్ని బాగా కుదిరిన కథ ఇది.

బ్రతకటానికి చేసే వ్యాపారం, మానవత్యం- రెండూ వేరు వేరు కోణాలు. బయల్పురచే విధాయకాలూ, వేరువేరుగానే ఉంటాయి. జీవికు చేసే వ్యాపారంలో పోటీత్త్వం ఉంటుంది కనుక కరినత్త్వం ఉంటుంది. ఆపదలో ఎదుటీపారిని ఆదుకోవాల్సి వస్తే మానవత్యం చూపాలని 'కొన్ని చేపలు - ఒక గాలం' కథ చెబుతుంది.

గంగవ్య ప్రతిరోజు కూర్చుని మక్క కంకులు అమ్ము షట్లంలో దేవకి కూర్చుంటుంది ఆరోజు. ప్రతిషుటీంచిన గంగవ్యకు అంతే కరినంగా జవాబు చెబుతుంది కాని అక్కడినుండి లేవదు. జ్యారానికి, ఎండ వేంమికి తట్టుకోలేక నిలువునా విరుచుకుపడిపోతే దేవకి తన 'బ్యారం' విడిచి ఆటోలో గంగవ్యను దవాభానకు తీసుకువెళ్లుంది. మానవత్యం ప్రదర్శిస్తుంది. పండించే రైతు, గుత్తకు పట్టుకున్న బాలయ్య, గంగవ్య, దేవకి- అందరూ గోపాల్ సేటు గాలానికి చిక్కె చేపలే! కరినత్త్వం, మానవత్యం- ఏది ఎక్కుడ చూపాలో గొప్పగా విపరించ బడింది.

ఈ చిన్నచీమ మనిషిని చంపుతుందా? అవును. చంపుతుంది. చిత్రంగా ఉంది కదూ! 'చీమా చీమా... ఎందుకు పుట్టావు?' కథ చదివాక మనమూ అంగీకరిస్తాము.

ప్రయివేటు టీ.వి. ఛానళ్ళ కల్పించే పైతు (hype) మీద సైల్వర్ కథ ఇది.

నార్ట్ ఇండియా నుండి ట్రియాన్లో వస్తూ, అలవాటు పడిన అన్నం మెతుకులు దౌరక్క అవస్థ పడతాడు. పక్కించి ఒంటరి ముదుసలి వడ్జమ్మ వీల్లింట్లో కూర వండినపుడెల్లా, ఏదో ఒక మిషటో వచ్చి కూర ముముములను ఆస్యాదించటం గుర్తుకుపస్తుంది. ఆకలిలో అన్నం వాసన ఎంతటి చాపల్యానికి గురి చేస్తుందో చెబుతుంది 'ఆకలి' కథ. అనుకోని ముగింపుకు నివ్వేరపోతాము.

విద్యారంగంలో ఉన్న రచయిత కనుక నేటి విద్యావస్థ ప్రయివేట బభ్య చేతుల్లో బడి ఎంత ప్రఘ్యపటీందో 'చుక్కలు రాని ఆకాశం...' లో చదువుతాము.

'స్టాపిపులాక న్యాయం'గా పైన విపరించిన కథలే కాదు. తత్తిమ్మ కథలు కూడా... అడ్డి గర్జం, రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం, కార్పోరేట్ చదువులు, రిజర్వేషన్ సమస్యలు- ప్రతి కథలో సమగ్రత ఉంది. సూటిదనం ఉంది.

కథల్ని తెలంగాణ భాష సాగసు ముగ్గుల్ని చేస్తుంది. 'నిలుపు నిత్తారం', 'అయ్యల్లా... ఎంత పనాయే', 'కొన్నెది రెండు. కొసరేది నాలుగు', 'మొస మరకపోవటం', 'చాట భారతం', 'గజ్జుమనుడు' లాంటి పదాలను సందర్భచితంగా వాడి కథనానికి వన్నె చిన్నలద్దారు రచయిత.

సమాజపు మేడిపండు లాంటి మేలిమితనాన్ని, పొట్టవిచ్చి బట్టబయలు చేసిన ఈ కథల్లో బయటకు కనబడని వేదన ఉంది. భవిష్యత్తులోకి చూడగల సత్తా ఉంది. ఆలోచనల్ని అందంగా కాగితం మీద పెట్టగల నేర్చా, నైపుణ్యం ఉంది.

తెలంగాణ పట్లోని పూరిగుడిసెలు, పెంకుటిండ్ల మధ్య నిటారుగా నిలబడ్డ 'భవంతి' పెద్దింటి అశోక్కుమహార్ మర్ నాలుగు తరాలు నిలిచి మార్గదర్శనము చేయగల కథలిపి. మరిన్ని మంచికథలతో రచయిత మనల్ని అలరిస్తారని ఆశిద్దాం.

(పెద్దింటి అశోక కుమార్ "గుండెలో వాన"కు ఫీచర సునీతా రాపు పురస్కారం వచ్చిన సందర్భంగా...)

పుస్తకం గొప్ప సంస్కృతికి సంకేతం...

ప్రైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ లో తెలంగాణ జాగ్రత్త స్టోర్స్ ను
ప్రారంభించిన ఎష్ట్యూన్ గీరటి వెంకన్న

పుస్తకం గొప్ప సంస్కృతికి సంకేతమని, పుస్తకాలు చదవడం నాగరికత లక్ష్మణం అని, విజ్ఞాన సముప్పాదనకు పుస్తక పరమం బంగారు బాట అని శాసనమండలి సభ్యులు గోరటి వెంకన్న అన్నారు. డిసెంబర్ 24న ప్రైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ లో తెలంగాణ జాగ్రత్త ఏర్పాటుచేసిన ప్రచురణల స్టోర్స్ ను ఆయన ప్రారంభించారు. తెలంగాణ జాగ్రత్త సంస్థ కల్యాకుంట్ల కవిత నేత్యుత్వంలో ఉద్యమ కాలంలో సురవరం ప్రతాపరెడ్డి వెలుగులోకి తెచ్చిన గోల్కొండ కవుల సంచిక వంటి పుస్తకాల ప్రచురణ ద్వారా ఆత్మగౌరవాన్ని చాటారని, అనంతర కాలంలోనూ చక్కని ప్రచురణలతో తన వంతు బాధ్యత నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో తెలంగాణ పుస్తక చైర్మన్ రాజీవ్ సాగ్క, తెలంగాణ జాగ్రత్త ప్రధాన కార్యదర్శి సమిన్ ఆచారి, బహుభాషావేత్త డాక్టర్ నలిమెల భాస్కర్ తంగేడు పత్రిక సహా సంపాదకులు కాంచనపల్లి, తెలంగాణ జాగ్రత్త ఉపాధ్యక్షులు మొహన్ రెడ్డి, జాగ్రత్త మహారాష్ట్ర అధ్యక్షులు సుల్తాన్ శ్రీనివాస్, జాగ్రత్త స్కూల్ సీఈఎస్ అభ్యుల్ బాసితత, ఘనపురం దేవేందర్, విద్యార్థి నాయకుడు జన్మ రాజు, రోహిత్ రావు, వినోద్ పాల్గొన్నారు.

ఘనంగా ఎక్స్‌రే పురస్కారాల ప్రదాన సభ సాహితీవేత్తలతో గడిపిన క్షణాలు జీవితంలో చాలా

విలువైనవని, ప్రభావాత్మకమైనవని, కవి సమయం చాలా గొప్పదని ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ పూర్వ ఉపసభాపతి అన్నారు. డిసెంబర్ 18 విజయవాడ ఐపిఎస్ హాల్లో ఎక్స్‌రే జాతీయ సాహిత్య పురస్కార ప్రదాన సభలో ముఖ్యాధికిగా హజరై ఆయన ప్రసంగించారు. ఎక్స్‌రే ప్రదాన పురస్కారాన్ని దాకారపు బాబురావు, మరియు ఉత్తమ కవితా పురస్కారాలను సీంగారజు శ్రీనివాసరావు, ఘనపురం దేవేందర్, అవ్వరు శ్రీధర్ బాబు, చింతా అప్పలనాయుడు, శివకుమార్ సేరిశెట్టి, శాంత యోగి యోగానంద, లండ సాంబమూర్తి, మామిడి శెట్టి శ్రీనివాసరావులకు ఆయన ప్రదానం చేశారు. ఈ కార్యక్రమానికి సాహితీ వేత్త డాక్టర్ ఇండ్ర రామసుబ్రాహ్మణ్ రెడ్డి అధ్యక్షత వహించగా, ఎక్స్‌రే సాహిత్య పత్రిక సంపాదకులు ఎక్స్‌రే సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థ అధ్యక్షులు లయన్ కొల్లారి సభను నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో పామర్చు శాసనసభ్యులు అనిల్ కుమార్, నాగార్జున కళాపరిషత్ అధ్యక్షులు దేవినేని కిషోర్ కుమార్, శిరం రామారావు, నూకల వెంకట సాంబశివరావు, కె.వి. శ్యాంసుందర్, అన్నా బత్తుల, కందికొండ రవికుమార్, ఆంజనేయరాజు, సుబ్బార్యు, శ్రీనివాస్, గాయత్రి, శేత తదితరులు పాల్గొన్నారు. ప్రముఖ కవి నిమర్చుకుడు వంశీకష్ట కవితలను సమీక్ష చేశారు.

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో దేశపతి శ్రీనివాస్ అదనపు ఉపన్యాసం

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం స్టడీ సర్కిల్ తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో దేశపతి శ్రీనివాస్ పుస్తకం ఎందుకు చదవాలి అనే అంశం మీద ఉపన్యాస కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కార్యక్రమంలో దేశపతి శ్రీనివాస్ తన సుచీర్ప ప్రసంగంలో పుస్తకావశ్యకతను వివరించారు. రావిశ్ాస్ మాక్సిమ్ గోర్కు లాంటి రచయితల పుస్తకాలను వాటి ప్రయోజనాలు ఆయన సేదాహారణంగా వివరించారు. దాశరథి, సుద్ధాల అశోకేంజ పాటలు దేశపతి ఆలపిస్తూ వాటిలో ఉండే స్వార్థిని వివరించారు. సభా కార్యక్రమానికి నృత్యశాఖ అధిపతి వనజ ఉదయ్ అధ్యక్షత వహించారు. కార్యక్రమంలో కాంచనపల్లి గోవర్ధన్, సంగన భట్ట వరసయ్య, నోరి రాజేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు. ఇంకా స్టడీ సర్కిల్ బాధ్యులు, విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు, చరణ్, అమర్, ప్రవీణ్ జంపాల తదితరులు కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

“వల్లంకి తాళం” తెలంగాణ హృదయ స్వందనం

తెలంగాణ జాగ్రత్త అధ్యక్షులు ఎమ్ముఖీ కల్పకుంట కవిత

తె

లంగాణ ప్రజా వాగ్దేయకారుడు గోరేటి వెంకన్ రాసిన “వల్లంకి తాళం” కవితా సంకలనం తెలంగాణ మహిదనంతో పరిమళిస్తుందని, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు అందుకొని తెలంగాణ సాహిత్య ఘనతను మరింత ఇనుమడింప చేసిందని తెలంగాణ జాగ్రత్త అధ్యక్షులు శాసన మండలి సభ్యులు కల్పకుంటు కవిత అన్నారు. డిసెంబర్ 25వ తేదీన 35వ హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ లో అలిశెట్టి ప్రభాకర్ వేదికలై నిర్వహించిన గోరేటి వెంకన్ రచించిన “వల్లంకి తాళం” పుస్తకంపై జరిగిన చరాగ్స్టోలో తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ అధ్యక్షులు హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ చైర్మన్ జాలూరి గౌరీ శంకర్, ఉస్కానీయా విశ్వవిద్యాలయ అంగ ఆచార్యులు డాక్టర్ కొండ నాగేశ్వర్ లతో కలిసి ఆమె పాల్మోన్నారు. ఈ సందర్భంగా పలు ప్రశ్నలు వేసి “వల్లంకి తాళం” మూలాలను గోరేటి వెంకన్ నుండి రాబట్టారు. ఈ సందర్భంగా కల్పకుంటు కవిత మాట్లాడుతూ తెలంగాణ జీతానికి తెలంగాణ కవితానికి ఉన్న అనుబంధాన్ని తెలియజేశారు. అడవికి గాయమైతే ఊరుకునే సంస్కృతి తెలంగాణాది కానే కాదని పోరాటమే తెలంగాణ ఊపిరి అని సప్పం చేశారు. నలమల అడవులలో వజ్ఞాల తప్పకాలను, యుదీనియం తప్పకాలను ఎదిరించి నిరోధించి అడవి తల్లిని తెలంగాణ బిడ్డలం కాప్సాడుకున్నామని, శాసనసభలో తీర్మానం చేసి కేంద్రానికి పంపిణుని ఆమె తెలియజేప్పారు. దేశంలో ప్రస్తుతం నడుస్తున్న పాసిస్తు వ్యవస్థలై కవులు కళాకారులు పోరాటాల్ని సమయం ఆసన్నమైందని ఆమె పిలుపునిచ్చారు. తెలంగాణ జాగ్రత్త, బి.ఆర్.ఎస్. పాటీ, బి.ఆర్.ఎస్ ప్రభుత్వం తెలంగాణ ఊపిరిగా బతుకుతున్నాయని, అభివృద్ధి, సంస్కృతి పరిరక్షణ, ప్రజల సంక్లేశమం సమాంతరంగా సాధిస్తున్నాయని తెలియజేశారు. తెలంగాణ జాగ్రత్త అధ్యర్థంలో నిర్వహించిన యువకాలి సమేళనంలో 2500 మంది హైదరాబాదు పాల్మోని తెలంగాణ సాహిత్య చెలిమె ఎంత బలమైందో తెలియజేప్పార్నారు. “వల్లంకి తాళం” పుస్తకంలో ఆకుపచ్చని అడవిలో దొరికే అనేక పండం పేర్లు కవిత్వంలో గోరటి వెంకన్ పాదిగిన తీరు అధ్యాత్మమి, ప్రజలు వాడుకునే భాషలో అనేక అందమైన పదాలు కవితానికి అందం తెచ్చాయని ఆమె అభినందించారు. మొట్టమొదటిసీరిగా కేంద్ర

సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు తెలుగు భాషలో తెలంగాణ బిడ్డకు లభించిందని 1955లో ఆంధ్రప్రదీప సాంప్రదాయిక చరిత్రను రాసిన సురవరం ప్రతాపరెడ్డి, అనంతర కాలంలో డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డి, డాక్టర్ దాశరథి, డాక్టర్ ఎవ్. గోపి, చేకూరి రామారావు, అంపశయ్య నవీన్, సామల సదాశివ, కాత్యాయని విద్యుత్, నిఖిలేశ్వర్, గోరేటి వెంకన్, వారాల ఆనంద తదితరులు కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పై తమ జెండా ఎగరవేశార్నారు. ఇటలీ భాష అధ్యాత్మమైన భాషగా వర్ధిల్డాడనికి కారణం ఆ భాషలోని అనేక మాండలికాలను, ప్రజలు నిత్యజీవించి ప్రయోగించడంతో ఆ మనత లభించిందని, సరిగ్గా ఆ కోపలోనే వర్ధిల్డాడన్న భాషమన తెలుగు భాష అని అందుకే తెలుగు భాషమ శాశ్వతియన్ ఆవ్ ఈస్ట్ అంటారని, దానని మనం నిలుపుకోవాలని ఆమె పిలుపునిచ్చారు. ఈ సందర్భంగా రచయిత ఎమ్ముఖీ గోరేటి వెంకన్ మాట్లాడుతూ దేశంలో జరుగుతున్న పరిణామాలు ప్రజల్లో ఆందం జల కలిగిస్తున్నాయని, పోరాటాల ద్వారా కవులు కళాకారులు ప్రజలను చైతన్యం చేయాలని అన్నారు. తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ జాలూరి గౌరీ శంకర్ మాట్లాడుతూ ఈ పోరాటం హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ నుంచి ప్రారంభం కావడం చాలా ఆనందంగా ఉండన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో సాహితీవేత్తలు కవులు కళాకారులు పుస్తక ప్రేమికులు అధిక సంఖ్యలో పాల్మోన్నారు. తెలంగాణ జాగ్రత్త పట్టాన గోరేటి వెంకన్, జాలూరి గౌరీ శంకర్, కొండ నాగేశ్వరరావులను ఎమ్ముఖీ కవిత ఘనంగా సున్నానించారు.

జనవరి 8న జరగనున్న పీచర సునీతారావు అవార్డుల ప్రధాన ఉత్సవం...

పీచర సునీతా రావు పురస్కార ప్రధాన ఉత్సవం ఆదివారం 8 జనవరి 2023, సా. 6 గం॥లకు పీచర సునీతారావు అవార్డుల ప్రధాన ఉత్సవం జరుగుతుందని సునీతారావు ట్రిస్టు నిర్మాహకులు విజయేందర్ రావు ఒక ప్రకటనలో పేర్కొన్నారు. వై పోటీలో వెల్లండి శ్రీధర్ ఆసు కవితా సంపుటికి, పెద్దింటి అశోక్ కుమార్ గుండెలో వాన కథా సంపుటికి, అదేవిధంగా వెల్లండ నిత్యానందరావు అనుభూతి అన్వేషణ విమర్శ గ్రంథానికి ఈ పురస్కారాలు లభించాయి. ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక సలహాదారు కె.వి.రమణాచారి ముఖ్యమంత్రి ఓ ఎన్ డి

దేశపతి శ్రీనివాస్ ప్రముఖ సాహితీవేత్త ఏనుగు నరసింహరెడ్డి మొదలైన వాళ్ళ చేతుల మీదుగా పురస్కార ప్రదానం జరుగుతుంది. శిలాలోలిత, బాణాల శ్రీనివాస్ కవితానికి, ఎన్.రఘు, ఆడపు లక్ష్మీపతి కథలకు, కె.పి. అశోక్ కుమార్ విమర్శకు న్యాయ నిర్దేశతలుగా నిర్మయించారు. రఫీదుర్ భారతి మినీ పోలులో జరిగే కార్యక్రమానికి సాహితీవేత్తలు కవులందరూ పోజరు కావలసిందిగా కోరుతున్నాం అని విజయేందర్ రావు తెలియజేశారు.

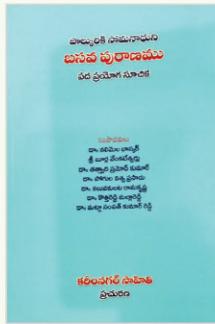

శ్వతిగీతం

విజయ 'లరళ'

వెల : రూ.150/-

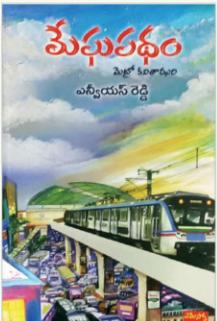

బనవ పురాణము

దా॥ వలిమల భాస్కర
బూర్జ వెంకటేశ్వర
దా॥ తల్లూరి ప్రేమాద్ర పుషుర్
దా॥ హిసుల చింపు ప్రశాదు
దా॥ కలువకుంట రామకృష్ణ
దా॥ కొత్తర్మణ్ణి మల్లార్మణి
దా॥ మట్టా పుషప్పేకుమార్ రండ్రి

కరీంవగర్ సాహితి ప్రమరణ

వెల : రూ. 250/-

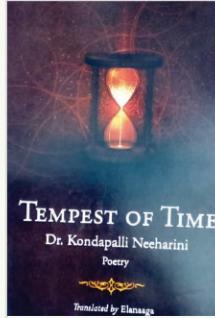

మేఘవథం

ఎన్వీయస్ రండ్రి

ఎమెస్ట్రీ బుక్స్ ట్రై. లి.
ఫోన్ : 040-23264028

వెల : రూ.500/-

టెంపెస్ట్ ఆఫ్ టైమ్

కొండపల్లి నీలామణి
ప్రాదరాబాద్

పాలపిట్ట బుక్స్

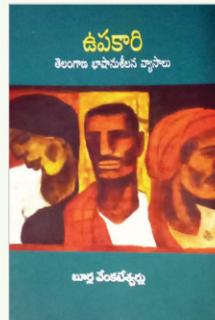

మౌన శ్వంగారం

శ్రీనివాస్

సెల్ : 96665 12912

వెల : రూ.60/-

ఉపకారి

బూర్జ వెంకటేశ్వర్లు
సెల్ : 94915 98040

వెల : రూ. 150/-

సాష్ట్రవేర్ నానీలు

కుడికాల వంశిధర్

సెల్ : 9885201600

ప్రాదరాబాద్

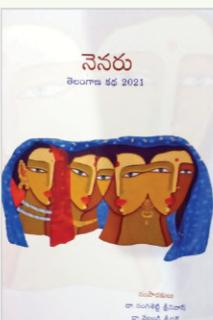
వెల : రూ. 120/-

నానీల సకినాలు

సుధా మైత్రేయి
ప్రాదరాబాద్

వెల : రూ. 120/-

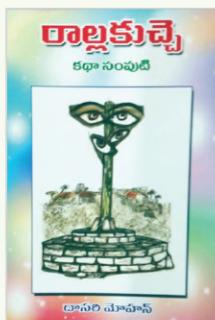

నెనరు

దా॥ సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్
దా॥ వెల్లండి శ్రీధర్

నవోదయ బుక్ ఫోన్

వెల : రూ. 100/-

రాల్లుకుచ్చె

దాసరి మోహన్

వవచేతన పట్టిష్ఠింగ్ ఫోన్

వెల : రూ. 150/-

ఆంగ్లభాష నిష్ఠాతులు విమర్శకులు
నీరముల సత్యనారాయణ

(10 ఆగస్టు 1940 - 26 డిసెంబర్ 2018)